

Kínai munkaadók és munkavállalók Magyarországon

Összefoglaló tanulmány

Készítette:

A Magyar Kínai-kutatásért Alapítvány

Budapest, 2011. december 9.

TARTALOM

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
1. EXECUTIVE SUMMARY	7
2. A KUTATÁS TÁRGYA ÉS CÉLJA	11
3. A KUTATÁS TECHNIKAI KERETRENDSZERE.....	14
1.1. A FELADATOK ÜTEMEZÉSE	14
1.2. KVALITATÍV EMPIRIKUS FELVÉTEL KÍNAI MUNKAADÓI ÉS MUNKAVÁLLALÓI MODUL	14
1.3. KVANTITATÍV EMPIRIKUS MODUL.....	17
1.4. AZ ADATFELVÉTELI CÉLCSOPORTOK KATEGORIZÁLÁSA.....	17
1.5. KÍNAI SZÁRMAZÁSÚ VÁLLALATI FELŐVEZETŐK ÉS TULAJDONOSOK.....	18
<i>Első hullámban érkezett kínai csoportok .....</i>	<i>18</i>
<i>A 2000. év környékén befektetéseket eszközölt kínai csoportok .....</i>	<i>19</i>
<i>EU-csatlakozás előnyeire építő kínai munkavállalók csoportja .....</i>	<i>19</i>
<i>Nagybefektetők .....</i>	<i>20</i>
1.6. KÍNAI SZÁRMAZÁSÚ MUNKAVÁLLALÓK.....	21
<i>Első hullámban érkezett kínai csoportok .....</i>	<i>21</i>
<i>Második hullámban érkezett kínai csoportok.....</i>	<i>22</i>
<i>Magyarországon született vagy itt felnövő kínaiak csoportja.....</i>	<i>22</i>
<i>Magyarországon telephelyet létesítet kínai multinacionális cégek alkalmazottai.....</i>	<i>24</i>
<i>A kínai állam által delegált kínai csoportok.....</i>	<i>24</i>
4. AZ EMPIRIKUS ISMERETEK KONZEKVENCIÁI	25
1.7. A RENDSZERVÁLTÁS UTÁNI KÍNAI BEVÁNDORLÁS TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉSE	25
<i>1988-92-ig tartó időszak.....</i>	<i>27</i>
<i>1992-től a 2004-es EU-tagságig terjedő időszak.....</i>	<i>28</i>
1.8. A MOBILITÁS HÁTTERÉBEN ÁLLÓ FŐBB TÉNYEZŐK.....	30
<i>Gazdasági tényezők.....</i>	<i>30</i>
<i>Politikai tényezők.....</i>	<i>32</i>
<i>Kulturális tényezők.....</i>	<i>35</i>
<i>Iskoláztatási tényezők.....</i>	<i>37</i>
<i>Nyelvi tényezők.....</i>	<i>40</i>
1.9. MAGYARORSZÁGI KÍNAI NYELVŰ MÉDIA	41
1.10. KÍNAI ÉRDEKEK ÉS MOTIVÁCIÓK A MAGYARORSZÁGI GAZDASÁGI SZEREPVÁLLALÁSBAN	44
1.11. KÍNAI GAZDASÁGI JELENLÉT - A MAGYAR MUNKAPIACRA GYAKOROLT VÁRHATÓ HATÁSOK	45
1.12. ÖSSZEFOGLALÁS	47
5. KÍNAI SZÁRMAZÁSÚ MUNKAVÁLLALÓI INTERJÚK ÖSSZEGZÉSE	51
1.13. KARRIERPÁLYA.....	51
<i>Befejezett legmagasabb iskolai végzettség.....</i>	<i>51</i>
<i>Szakképzettségek.....</i>	<i>51</i>

Eddigi munkahelyek.....	51
Jelenlegi pozíció.....	52
1.14. CÉGPROFIL.....	52
Cég működési területe.....	52
A cég potenciálját mutató jellemzők.....	52
1.15. KAPCSOLAT A MAGYAR GAZDASÁGGAL ÉS TÁRSADALOMMAL.....	52
Letelepedés.....	52
A magyarországi munkavállalás egyéni okai.....	53
Kapcsolat a magyarországi kínai közösséggel.....	53
Kapcsolat magyar származású személyekkel.....	53
Elégedettség a magyarországi tartózkodással.....	53
A magyar gazdaság jövőjére vonatkozó várakozások.....	54
6. VÁLLALATI INTERJÚK ÖSSZEGZÉSE	55
1.16. KARRIERPÁLYA.....	55
Befejezett legmagasabb iskolai végzettség.....	55
Szakképzettségek.....	55
Eddigi munkahelyek.....	55
Jelenlegi pozíció.....	55
1.17. CÉGPROFIL.....	56
Cég működési területe.....	56
A cég potenciálját mutató jellemzők.....	56
1.18. KAPCSOLAT A MAGYAR GAZDASÁGGAL ÉS TÁRSADALOMMAL.....	56
Letelepedés.....	56
A magyarországi működési stratégiai célok.....	57
Kapcsolat a magyarországi szereplőkkel.....	57
Elégedettség a magyarországi működéssel.....	57
A magyar gazdaság jövője.....	57
1.19. KAPCSOLAT A MAGYAR TÁRSADALOMMAL.....	58
Kapcsolat a társadalmi szervezetekkel.....	58
Társadalmi kapcsolatok kezelése.....	58
1.20. FOGLALKOZTATÁS.....	58
Magyarországon foglalkoztatott dolgozók száma.....	58
Magyar-kínai etnikai eloszlás a foglalkoztatottak körében.....	58
Elégedettség a magyar foglalkoztatottakkal.....	58
A magyar foglalkoztatási szabályozás megítélése.....	59
A foglalkoztatottak képzésének, továbbképzésének rendszere.....	59
7. A KVALITATÍV ADATGYŰJTÉS ÖSSZESÍTŐ TÁBLÁZATA.....	60
8. A KVANTITATÍV FELVÉTEL EREDMÉNYEI.....	65
9. IRODALOMJEGYZÉK.....	89
10. MELLÉKLETEK.....	92
1.21. ÁBRÁK.....	92
1.22. A KVANTITATÍV FELVÉTEL GYAKORISÁGI MUTATÓI.....	96

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat számára a magyar munkaerőpiac „kínai” szegmense, vagyis a kínai tulajdonú (kínai származású tulajdonos(ok) által birtokolt), hazánkban működő vállalatok és a kínai gazdasági származású munkavállalók csoportja nem érzékelhető elkülönült módon, sem vonatkozó adatok, sem formális szakmai kapcsolatok szintjén. Éppen a kutatás lebonyolításának időszakában zajlott a magyar munkaügyi ellátórendszer vezetőinél a kínai állami felsővezetői látogatás, illetve a Foglalkoztatási Hivatal főigazgatójának kínai szakmai látogatása, amelynek során a hivatalos kapcsolatok felvételén túl már a kapcsolattartásra és együttműködésre vonatkozó megállapodások is születtek. A kutatás célja ebben a vonatkozásban, hogy felvesse azokat a megfontolásokat, számba vegye azokat a körülményeket, amelyek befolyásolhatják a kínai-magyar munkaügyi kapcsolatok alakításának eredményességét.

Ennek figyelembe vételével a kutatás feladat-meghatározási koncepciója azt a felvetést kívánta előtérbe állítani, hogy a hazánkban működő kínai gazdasági közösség jellegzetesnek vélt tulajdonságaira vonatkozó sztereotip vélemények árnyalására, konkrét empirikus ismeretek begyűjtésére, az ismeretszerzés további menetének kialakítására, intézményesítésére vonatkozó tervezéshez is elengedhetetlen a magyar gazdaságban működő kínai közösségre irányuló önálló információ- és ismeretgyűjtő programok indítása, ebben jelentős elmaradás tapasztalható magyar részről. A kutatás emellett figyelembe vette, hogy megfogalmazott felvetéseknek, értékeléseknek elő kell segítenie a hazai gazdaságfejlesztési elképzelések alakítását, akár a munkaügyi szolgáltatásfejlesztés (állásközvetítés, internetes információ-szolgáltatás, munkaadói kapcsolatok fejlesztése) területén, akár indokolt esetben a munkaerőpiaci monitoring- és ellenőrző funkciók területén.

A **kutatás empirikus feladatainak megvalósítását három modullal**, egy kvantitatív és két kvalitatív – semi-strukturált interjú-vezérfonalra épülő – adatfelvételi blokkal végezte el.

A **kvalitatív empirikus modulok** a Magyarországon működő, kínai többségi tulajdonú vállalkozások képviselői, tulajdonosi képviselői, felső vezetői körében, illetve kínai származású munkavállalók körében elvégzett, félig strukturált

mélyinterjú adatfelvételeket fogták át. Ebben a két blokkban összesen 60 interjú lebonyolítását hajtotta végre a kutatás.

A kvalitatív adatfelvétel előkészítése során az interjúalanyok számára előzetesen összeállított, az interjú vezérfonalának magyar, illetve kínai nyelvű változat megküldésre került, figyelembe véve, hogy a kínai közösség számára a nyilatkozattétel vagy konzultáció előtt gyakorlatilag minden esetben megszokott a munkaadótól, felső vezetőtől vagy tulajdonostól kért engedély, beleegyezés, amelynek alapja a téma előzetes ismerete.

A kvalitatív adatfelvétel a mellékletként csatolt munkavállalói és munkaadói vezérfonal alapján történt, azzal az utasítással, hogy a kérdező minden esetben törekedjen a szó szerint megfogalmazott kérdések mögöttes összefüggéseinek az interjúhelyzet kínálta lehetőségekhez képest lehető legrészletesebb feltárására.

A **kvantitatív empirikus modul** a munkavállalási céllal kínai nyelvet tanulók, vagy nyelvvizsga minősítésű kínai nyelvismerettel rendelkező magyar származású alanyok körében 250 fős mintán elvégzendő kérdőíves adatgyűjtésre épült.

A kvantitatív modul a kutatás rendelkezésére álló idő korlátozottsága miatt a digitális önkitöltős és a személyes megkérdezéssel kitöltött, majd a digitális kérdőív-kitöltő rendszerben külön rögzített kérdőíves adatgyűjtés módszerét integrálta. Az oktatási központokban, intézményekben elvégzett előkészítő tájékoztató alapján világossá vált, hogy az alanyok lényegesen nagyobb hajlandóságot mutatnak a legfeljebb IP-címmel azonosítható digitális kitöltés alkalmazására, alapvetően azért, mert a kérdőívben a nyelvi képzést nyújtó intézmény, illetve az általa nyújtott oktatás színvonalára vonatkozó szubjektív értékelése is szerepelt.

A **kvantitatív empirikus modul** az eredeti célkitűzéseknek megfelelően összesen 250, a kutatási protokoll szerint alkalmas megkérdezett válaszait gyűjtötte be, a válaszadók személyének azonosítására vonatkozó adatvédelmi szabályok betartásával.

A kutatás empirikus tapasztalatai egyértelműen megerősítették, hogy a Magyarországon élő kínaiakra továbbra is jellemző az **erős mobilitási hajlandóság**, többségük jövőbeli tervei között az esetleges továbbköltözés is szerepel. Mobilitási motivációjuk alapvetően gazdasági természetű.

A kínai származású munkavállalók migrációs mozgásuk során továbbra is alapvetően a **családi közösségekhez kötődő kapcsolathálójukra építenek**, ennek továbbra is igen erős hagyománya van a kínai kultúrkörben, ezért bátran

támaszkodhatnak rá, s mobilitásukra ez szintén ösztönzőleg hat. A második generációs kínai fiatalokra már kevésbé jellemző a továbbvándorlás perspektívája, de ennek lehetőségét ők sem zárják ki teljesen.

A kutatás ugyanakkor felhívja a figyelmet arra, hogy egyre növekvő jelentőségét figyelembe véve célszerű kezelni a **kínai tulajdonú multinacionális vállalatok által kiküldetésben hazánkba érkező kínai munkavállalók körét**. Ez a csoport többnyire magasan kvalifikált, irányítási, vezetési szerepköröket betöltő, általában több nyelven beszélő, a magyar telephelyen történő munkavégzést karrierállomásként kezelő kínai származású, kínai állampolgárságú munkavállalókból áll. Nyilvánvaló jelentőségüket a magyar-kínai gazdasági kapcsolatok fejlesztése területén meghatározza, hogy ők kitüntetett hatékonysággal közvetíthetik a kínai gazdasági közvélemény felé a magyar gazdaságfejlesztési lehetőségekre vonatkozó információkat. Ez kevésbé a magyar munkaügyi ellátórendszer, sokkal inkább a kormányzati gazdaságfejlesztési szervezetek, ügynökségek számára jelenthet kommunikációs és kapcsolatépítési feladatokat a jövőben.

A kutatás további lényeges megállapítása, hogy az első és második generációs kínai betelepülők utódaiként, **a már itt született és hazánkban felnövekvő nemzedék társadalmi beilleszkedésének kérdésköre** további kutatások szempontjából megfontolandó. Ennek a nemzedéknek a viszonya a magyar társadalomhoz és kultúrához az első és második hullámban érkező kínai bevándorlókhoz képest teljesen eltérő, amennyiben erőteljesebben igazodik a befogadó társadalomhoz, ugyanakkor kérdés, hogy sajátos szocializációs pályájuk miként alakítja az asszimilációs hajlandóságot a migrációs lehetőségekkel szemben. A kutatás javaslatként megfogalmazható, hogy további célzott vizsgálatokkal érdemes feltárni ennek a speciális szegmensnek a szocializációs, kulturális és egyéni élettervekre vonatkozó sajátosságait.

A kutatás általános megállapítása, hogy az elkövetkező 3-5 éves időtávban a kínai munkavállalók Magyarországra települése **az első két betelepülési hullámhoz hasonló dinamikával már nem várható**. A betelepülés dinamikája várhatóan inkább lassul, a betelepülés helyett, vagy a mellett fokozatosan nő a jelentősége a kínai tulajdonú, magyarországi telephellyel rendelkező cégekhez küldött kínai állampolgárságú, ideiglenesen hazánkba települő munkavállalók csoportjának.

Nyilvánvaló stratégiai kérdés, hogy Magyarország számára az elkövetkező időszakban kevésbé a kínai munkavállalók, mint inkább a munkahely-teremtéssel járó kínai tulajdonú vállalkozások érkezése lehet fontosabb. Ebből ugyanakkor az

is következik, hogy a magyar munkaügyi ellátórendszer számára kevésbé lehet érdekes az egyéni megfontolásokból ide települő kínai munkavállalók elhelyezkedésének támogatása, sokkal inkább **a kínai vállalkozások munkahely-bővítő és munkahely-megtartó hajlandóságának és képességének erősítése jelentkezik feladatként**. Ebben a vonatkozásban az érintett magyar kormányzati ügynökségek közötti együttműködésben még igen jelentős tartalékok vannak. A kutatás újjólag megerősítette azt az ismerete, amely szerint a Magyarországon élő kínai közösségről indokolatlanul kevés, illetve hézagos, továbbá kevésbé megbízható pontosságú információ áll rendelkezésre.

A kutatás arra is felhívja a figyelmet, hogy a magyar-kínai kapcsolatok fejlesztéséhez olyan kommunikációs lehetőségeket, jelenleg még kihasználatlan csatornákat is érdemes lenne igénybe venni, amelyek **bővítenék Kínában a magyar gazdaság fejlesztési programjaiba történő bekapcsolódás lehetőségeinek ismertetését**. Az ilyen jellegű kommunikációs fejlesztések átgondolt stratégiai feladattervezést kívánnak, amelybe igen hatékonyan lehetne bevonni a hazánkban működő kínai cégek tulajdonosi, vezetői köreit is, de ehhez célzott kapcsolatépítési programok szükségesek.

A kutatás külön fel kívánja hívni a figyelmet arra, hogy az empirikus adatgyűjtés tapasztalatai alapján a hazánkban letelepedett, vagy itt dolgozó kínaiak, cégtulajdonosok, cégvezetők vagy munkavállalók körében immár általánosnak tekinthető, hogy környezetükkel, az általuk igénybe vett szolgáltatásokkal kapcsolatban semmivel nem támasztanak alacsonyabb igényeket, mint a befogadó társadalom tagjai. **Az „igénytelenségre” épülő sztereotíp percepciók a hazánkban élő kínai közösséggel való kapcsolatépítésben téves következtetésekre és nem kívánt eredményekre vezethetnek**, ennek elkerülésére a kutatás külön is hangsúlyozni kívánja a kínai közösség pontosabb, részletesebb ismeretére épülő kommunikációs és kapcsolatépítési programok kialakításának jelentőségét.

1. EXECUTIVE SUMMARY

According to the National Employment Service, the “Chinese segment” of the Hungarian labour market – i.e. the group of companies with Chinese owners (held by Chinese proprietor(s)) operating in Hungary as well as employees coming from the Chinese economy – cannot be examined as isolated neither on the basis of related data, nor on the level of formal professional relations. Simultaneously with the research, an official top management visit from China was arranged to the executive officers of the Hungarian employment management system, as well as a professional visit to China by the Director General of the Employment Office, during the course of which not only diplomatic relations were established, but also agreements relating to maintaining relations and cooperation were reached. In this respect, the aim of the research is to raise the issues and take into account the circumstances that can influence the success in developing Chinese-Hungarian labour relations.

The terms of reference of this research aimed to highlight the issue that it is essential to launch independent information and data collection programmes related to the Chinese community in the Hungarian economy, in order to challenge the stereotypes and presumed characters of the Chinese economic community, to collect factual empirical data, as well as to develop and institutionalise information collection, since there is significant shortfall on the Hungarian side in this field. In addition, the research has taken into consideration that the issues and evaluations covered have to contribute to the carrying out of Hungarian economic development programmes both in the development of labour services (job placement, information services on the Internet, development of employer relations) and, if justified, in the field of labour market monitoring and control.

The empirical part of the research was conducted with three modules – with one quantitative and two qualitative survey blocks based on a semi-structured interview strand.

The ***qualitative empirical modules*** included semi-structured in-depth interview data surveys carried out among representatives, proprietary representatives and top management of enterprises with Chinese majority ownership operating in Hungary, as well as among employees of Chinese origin. In these two blocks a total of 60 interviews were conducted.

In the course of the qualitative survey, the Hungarian and Chinese versions of the interview strand compiled in advance were sent to the interviewees as it is a common procedure in the Chinese community to ask for the employer's or top manager's consent before filing a formal statement or consulting, the basis of which is the previous knowledge of the topic.

The qualitative survey was conducted on the basis of the attached employee and employer interview strand with the instructions that the interviewer should in every case endeavour to ask not only the formerly asked questions, but to shed light on the underlying context of the questions as well, according to the possibilities of the interview situation.

The **quantitative empirical module** is based on a questionnaire survey to be conducted among 250 people of Hungarian origin either studying Chinese for working opportunities or possessing knowledge of the Chinese language at a language examination level.

Because of time limit, the quantitative module has integrated the surveying methods of digital self-administered questionnaires and questionnaires filled with personal consultancy and registered in the digital questionnaire system thereafter. On the basis of primary information gathering in education centres and institutions, it turned out that the interviewees are far more willing to fill in digital questionnaires that are identifiable only with an IP-address, basically because of questions regarding subjective assessment of the training institution and the quality of education provided by that institution.

In compliance with the original objectives, the **quantitative empirical module** collected the answers of 250 suitable interviewees in accordance with the research protocol, adhering to the regulations on personal information protection.

The empirical results of the research clearly reinforced that it is still characteristic of the Chinese people living in Hungary that they are **considerably ready to be mobile**, most of them plan a possible move in the future. Their motivation for mobility is basically of economic nature.

When migration is considered, the Chinese employees continue to rely on their **network of domestic relations**; this has still a very strong tradition in Chinese culture, therefore they can fully trust this network which encourages their mobility as well. The second generation of Chinese youths is less apt to re-migrate; however, they do not preclude its possibility, either.

At the same time, the research has pointed out that with respect to its increasing significance it is advisable to devote more attention to the **group of Chinese employees delegated by Chinese multinational companies to Hungary**. People in this group are generally Chinese citizens who are highly qualified, serve in a directorial or managerial capacity, usually speak more languages and consider their work in Hungary as a career stage. What determines their obvious significance in the field of developing Hungarian-Chinese economic relations is that they can communicate the opportunities of Hungarian economic development towards the Chinese economic public opinion with enhanced effectiveness. In the future, this can provide communication-related tasks and the building of relations for the Hungarian governmental organisations and agencies of economic development rather than for the employment management system.

Another important conclusion of the research is that consideration should be given whether further research on the social assimilation of **the offspring generation of the first and second generation Chinese immigrants, who were born and grown up in Hungary**, is worth. The relation of this generation to the Hungarian society and culture is quite different from that of the first and second wave of Chinese immigrants, as they strongly conform to the host society; however, the question arises, in what aspects their specific socialisation process influences their willingness to assimilate as opposed to migration. The research proposes to explore the characteristics of this special segment relating to social, cultural and individual careers with the help of targeted surveys.

The overall conclusion of the research is that in the next 3-5 years the immigration of Chinese employees to Hungary **is not expected to be as dynamic as it was during the first two waves of immigration**. The dynamics of the immigration is rather expected to slow down and instead of or in parallel with immigration, the significance of Chinese citizens temporarily residing in Hungary, employed by Chinese-owned companies with company seat in Hungary, is gradually increasing.

It is an obvious strategic issue that in the near future the settlement of Chinese-owned companies helping job creation may be more important for Hungary than Chinese immigrants. As a consequence, the support of the Chinese employees who migrated to Hungary individually is less important for the Hungarian employment management system than the **strengthening of the capacity and willingness of Chinese companies for job enlargement and job maintenance**. In this respect there are significant reserves in the cooperation between the Hungarian

governmental agencies in charge. The research has reiterated the fact that the information regarding the Chinese community living in Hungary is insufficient, inadequate and its accuracy is not reliable.

The research has also called the attention to the fact that in the interest of the development of Hungarian-Chinese relations it would be worth taking advantage of communication possibilities and currently unused channels that **would further enhance the informing of people in China about the opportunities of joining into the development programmes of the Hungarian economy.** Such communication development projects need deliberate strategic planning of tasks, which the proprietors and managers of Chinese companies operating in Hungary can be effectively involved in, but to achieve this, targeted relations-building programmes are necessary.

It deserves particular attention that on the basis of the results of empirical surveying, it can be considered as general among Chinese company proprietors, company managers or employees settled and/or working in Hungary that regarding environment or services provided they have as high standards as the members of the host society. **Stereotypical perceptions about the "modesty" of Chinese people can lead to erroneous conclusions and undesirable results in relations-building with the Chinese community living in Hungary.** To avoid this it is very important to develop communication and relations-building programmes aiming to get a more accurate and detailed knowledge about the Chinese community.

2. A kutatás tárgya és célja

A magyar- kínai gazdasági kapcsolatok az utóbbi évek dinamikus fejlődése ellenére is messze kihasználatlanok, további jelentős tartalékokat rejtnek magukban. A Magyarországon működő kínai vállalkozások jelentősége, foglalkoztatási kapacitása és a magyar munkapiacra gyakorolt hatása, illetve a Magyarországon dolgozó, kínai származású munkavállalók munkapiaci szerepe nemcsak prognosztikus szempontok miatt, hanem a magyar-kínai kapcsolatok fejlesztésébe bevonható erőforrások és lehetőségek számbavétele szempontjából is fontos kérdés.

A vonatkozó hazai ismeretek, akár a széles társadalmi közvéleményt, akár a politikai döntéshozói, illetve döntés-előkészítői szinteket tekintjük, meglehetősen hézagosak, túlnyomó részben felszínesek. A kínai geopolitikai és globális gazdasági szerepvállalás immár hazánkban is erőteljes megjelenést mutat, ennek a különféle alrendszerek - oktatás, egészségügy, munkapiac, stb. - működését jelentősebben befolyásoló hatása ugyan még nem érzékelhető, de az egyértelműen megállapítható, hogy a folyamat nyomon követése, a fejlemények értelmezése és a kínai partnerek motivációinak minél teljesebb ismerete elengedhetetlen a magyar-kínai kapcsolatokban rejlő lehetőségek számunkra előnyös kihasználásának alakításához.

Jelen kutatás a hangsúlyt nem a kvantitatív kapacitásokból levezethető gazdasági jelentőségek feltárására, hanem a hazánkban – akár átmenetileg, akár tartósan – megtelepedő, illetve ide áramló kínaiak közösségét jellemző foglalkoztatási, munkavállalási viszonyok empirikus tapasztalatokra alapozott regisztrálására helyezte. Ilyen értelemben a kutatás tisztán exploratív profillal indított empirikus tevékenységként értelmezendő.

A kutatás más dimenzióban alappont-felmérésként is értelmezhető, amelynek motivációja ahhoz a körülményhez köthető, hogy a magyar munkapiacra az utóbbi két évtizedben dinamikus emelkedett a hazánkban bevándorlóként letelepedett, vagy tartósan itt működő kínaiak száma. Sajátos gazdasági közösségről van szó, amely mind a foglalkoztatási, mind a munkatevékenység jellegét tekintve, mind a munkaszervezeti rendszer jellemzőit tekintve egy zárt, ugyanakkor gazdasági súlyánál fogva mégis egyre növekvő szerepet játszik. E szerep jelentőségét külön tényezőként alakítja Kína világgazdasági és geopolitikai szerepének az utóbbi húsz évben történő átformálódása, fejlődő országból

gazdasági, politikai és katonai szuperhatalommá válása. Magyarország számára gazdaságstratégiai és geopolitikai tekintetben is különösen fontos partnerévé vált Kína, amely az utóbbi években érzékelhetően ismét egyre intenzívebben fejleszti Kelet-Közép-Európa, és ezen belül Magyarországhoz fűződő kapcsolatait.

A kutatás indokai között fontos megemlíteni, hogy az egyre növekvő globális befolyással rendelkező, számos területen az utóbbi évek során a világelső pozícióban az Egyesült Államokkal is helyet cserélő Kína (pl. nyersacél-felhasználás, zöldenergia-termelés, internethasználat) immár egyértelmű nagyhatalom a globális gazdasági színtéren. A magyar gazdaság számára olyan partnerről van tehát szó, amelynek pozíciója és szerepe már most is megkerülhetetlen, és a jövőben ez a domináns globális gazdasági szerep nyilvánvalóan még erősödni fog.

Szintén fontos kérdés, hogy a magyar munkaerőpiacon miként alakul a kínai szereplők integrációja. A kínai munkaadók és munkavállalók eddigi zárvány-jellegű jelenlétének oldására van-e lehetőség, és ehhez milyen módszerek és eszközök alkalmazása szükséges. A kutatásnak ugyan nem tárgya e kérdéskör megválaszolása, ám az nyilvánvaló, hogy a mérlegelést segítő empirikus ismeretek rendszerbe foglalt gyűjtését, feldolgozását valamilyen módon meg kell végre kezdeni a hazai színtéren.

Ebben a vonatkozásban nyilvánvaló empirikus feladat, hogy a megfelelő módszertan alkalmazásával, megbízható adatok alapján pontos helyzetfelmérést szükséges összeállítani a hazánkba települt kínai vállalkozások, illetve kínai munkavállalók munkapiaci szerepéről. Ennek alapján prognosztikus elemzést lehet készíteni a hazánkba települt – és települő – kínai közösségnek a foglalkoztatás bővülésében prognosztizálható közreműködéséről, gazdasági tevékenységük hazai munkapiacra gyakorolt várható további hatásairól, a munkaerő-piaci integráció lehetséges irányairól, lépéseiről. A rendelkezésre álló források, időkeret és metodikai lehetőségek bázisán jelen kutatás egy ilyen munka előkészítéséhez szolgáltathat releváns információkat.

A kérdéssel kapcsolatban annyit mindenképp érdemes megjegyezni, hogy a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat számára a munkaerőpiac „kínai” szegmense eddig nem volt elkülönült módon érzékelhető, sem vonatkozó adatok, sem formális szakmai kapcsolatok szintjén. Éppen a kutatás lebonyolításának időszakában zajlott a magyar munkaügyi ellátórendszer vezetőinél a kínai állami felsővezetői látogatás, illetve a Foglalkoztatási Hivatal főigazgatójának kínai szakmai látogatása, amelynek során a hivatalos kapcsolatok felvételén túl már a

kapcsolattartásra és együttműködésre vonatkozó megállapodások is születtek. A kutatás célja ebben a vonatkozásban, hogy felvesse azokat a megfontolásokat, számba vegye azokat a körülményeket, amelyek meghatározó módon befolyásolhatják a kínai-magyar munkaügyi kapcsolatok alakításának eredményességét.

Ebben a vonatkozásban a kutatás információgyűjtési feladat-meghatározásának koncepciója azt a felvetést kívánta előtérbe állítani, hogy a hazánkban működő kínai gazdasági közösség jellegzetesnek vélt tulajdonságaira vonatkozó sztereotip vélemények árnyalására, konkrét empirikus ismeretek begyűjtésére, az ismeretszerzés további menetének kialakítására, intézményesítésére vonatkozó tervezéshez is elengedhetetlen a magyar gazdaságban működő kínai közösségre irányuló önálló információ- és ismeretgyűjtő programok indítása, ebben jelentős elmaradás tapasztalható magyar részről. A kutatás emellett figyelembe vette, hogy megfogalmazott felvetéseinek, értékeléseinek elő kell segítenie az NFSZ fejlesztéspolitikájának alakítását, akár a szolgáltatásfejlesztés (állásközvetítés, internetes információ-szolgáltatás, munkaadói kapcsolatok fejlesztése) területén, akár indokolt esetben a munkaerő-piaci monitoring- és ellenőrző funkciók területén.

3. A kutatás technikai keretrendszere

1.1. A feladatok ütemezése

Az előkészítés fázisában az empirikus adatfelvétel három moduljával érintett célcsoportok, illetve azok elérési programja került meghatározásra.

Az előkészítés feladatkörében történt a célcsoportokkal való kapcsolatfelvétel előkészítése, az elérési technikai kereteinek kialakítása. Ugyancsak ebben a munkafázisban a kutatás elvégezte a kvantitatív adatfelvétel kérdőívének összeállítását, tesztelését és véglegesítését.

A kvalitatív információgyűjtéshez elkészítette a félig-strukturált interjú vezérfonala, megtörtént annak tesztelése, illetve véglegesítése.

Az adatfelvétel technikai feladatvégzésének kezdete mind a kvalitatív moduloknál, mind a kvantitatív modulnál 2011. október 3-án volt.

A kvalitatív modul adatfelvételi zárása az előzőekben már említett interjúkészítési hajlandóság, illetve munkavállalói, vezetői vagy tulajdonosi engedélyezés hazai kutatási gyakorlathoz képest extrém hosszú időre történő elhúzódása miatt pótkérdezési időszak beállítását tette szükségessé, amelyhez a kutatási szervezet és a Foglalkoztatási Hivatal közötti szerződésmódosításra is szükség volt.

1.2. Kvalitatív empirikus felvétel kínai munkaadói és munkavállalói modul

A kvalitatív empirikus modul a Magyarországon működő, kínai többségi tulajdonú vállalkozások képviselői, tulajdonosi képviselői, felső vezetői körében, illetve kínai származású munkavállalók körében elvégzett, félig strukturált mélyinterjú adatfelvételre épült, amelyet 60 interjú lebonyolításával hajtott végre a kutatás.

A kvalitatív adatfelvétel előkészítése során az interjúalanyok számára előzetesen összeállított, az interjú vezérfonalának magyar, illetve kínai nyelvű változat megküldésre került, figyelembe véve, hogy a kínai közösség számára a nyilatkozattétel vagy konzultáció előtt gyakorlatilag minden esetben megszokott a munkaadótól, felső vezetőtől vagy tulajdonostól kért engedély, beleegyezés, amelynek alapja a téma előzetes ismerete.

A kvalitatív adatfelvétel a mellékletként csatolt munkavállalói és munkaadói vezérfonal alapján történt, azzal az utasítással, hogy a kérdező minden esetben törekedjen a szó szerint megfogalmazott kérdések mögöttes összefüggéseinek az interjúhelyzet kínálta lehetőségekhez képest lehető legrészletesebb feltárására.

Az eredeti tervek természetesen opcióként jelölték az interjúalany beleegyezése esetén hangfelvétel készítését, azonban előre számítani lehetett rá, hogy a kínai közösség kulturális meghatározottságai és szokásai miatt erre gyakorlatilag nem lesz lehetőség. Az elutasítás ebben a vonatkozásban a várakozásnak megfelelően valóban teljes körű volt.

Az interjúalanyok számára minden esetben adott volt a kérdéssel kapcsolatos részletes magyarázat lehetősége. Az interjúztató a magyar és a kínai nyelvet minden esetben felsőfokon bírta, emellett a kínai közösség sajátosságaival, a kínai gazdaságról, társadalomról korábbi személyes szakmai feladatvégzés tapasztalatai alapján széles körű ismeretekkel rendelkezett.

Az interjúk készítésére minden esetben előzetesen egyeztetett időpontban és helyszínen került sor.

A vállalati felsővezetőkkel és a kínai származású munkavállalókkal készített interjúk megszervezésének és elkészítésének esetében legnagyobb problémaként a potenciális interjúalanyok nagy többségében negatív hozzáállása okozott problémát. A kínai közösség körében végzendő felmérések megszervezésekor, az interjúk elkészítési időpontjának egyeztetésekor nagyfokú bizalmatlansággal kellett szembesülni. Az interjúalanyok többsége értetlenül állt az interjú céljával szemben, illetve kifejezetten kellemetlenül érintette, tolakodásnak tekintette a kérdőívek kitöltetésének szándékát. Több alany a negatív magatartás magyarázataként egy lehetséges állami ellenőrzés (például adóügyi) felmerülő lehetőségét látta a felmérés mögött.

A konkrét interjúk egyeztetett időpontjaiban megkezdett adatgyűjtés során is számos esetben előfordult, hogy az interjúalanyok – az utolsó pillanatban – elutasították, vagy elhalasztották az adatfelvételben való részvételt, az előzetes beleegyezés ellenére is.

Az interjúkat probléma nélkül vállalók körében is domináns volt az anonimitására való törekvés. Bizonyos kérdések esetében a válaszadás érzékelhetően az ehhez kapcsolódó motivációk miatt túlságosan általánosító volt, ilyen esetekben az alanyok tartózkodni próbáltak a személyes beazonosításukat esetleg lehetővé tevő konkrétumok közlésétől, illetve egyes válaszaik bővebb kifejtésétől.

Az interjúkészítés során az előzetesen összeállított vezérfonal alkalmazása – annak egyébként is általános, az előzetes beleegyezést segítő megfogalmazásai ellenére – csak kisebb részben járult hozzá a kvalitatív adatgyűjtés célkitűzéseinek megvalósításához, a jól értelmezhető, világos keretbe foglalható elemzési megállapításokhoz szükséges információk megszerzéséhez több egyéb metodikai eszköz, elsősorban a kínai kultúrkör és társadalmi szokások elmélyült ismeretét és készségszintű alkalmazásának képességét igénylő személyes kommunikációs technikák bevonásával kellett kiegészíteni.

Az interjúalanyok vonatkozásában az interjúk során mutatott magatartásról tárgyyszerűen, összegző jelleggel azt lehet megállapítani, hogy a kínai származású megkérdezettek túlnyomó többsége egyértelműen gyanakvóan fogadja az effajta felmérésekben való részvételre irányuló megkereséseket. Sokan egyfajta ellenőrzéstől félnek, vagy az adatgyűjtés mögött meghúzódó olyan motívumoktól, amelyek a kínai közösség „belső ügyeit” próbálják ellenőrzési céllal feltárni.

A nagy cégeknél – jellemzően a kínai multinacionális vállalatoknál – az interjúalanyok kivétel nélkül az anyacég belső engedélyeztetése alapján állnak csak rendelkezésre. Nagy kínai céghez igen kis arányban sikerült eljutni, még úgy is, hogy személyes kapcsolatrendszeren keresztül történt a megkeresés, az interjúztató és az alany korábbi ismeretsége adott volt.

A felmérés tovább erősítette azt a már ismert tény, miszerint a kínai kolónia továbbra is meglehetősen zárt rendszerként működik, a kvalitatív modul feladatainak ellátásához szükséges interjúk alanyainak részvételi hajlandósága erős korlátozottságot mutatott, a cégekhez történő eljutás után a kiválasztott interjúalanyok bevonása rendkívül körülményesen, lassan haladt, gyakorlatilag minden előzetesen becsült és a hasonló módszertanú kutatásokhoz képest szokatlanul hosszúra hagyott interjúszervezési időtartalékot is messze túllépte számos esetben.

A kínai munkáltatók későbbiekben bemutatott kategorizálása szoros összefüggést mutat a hajlandósággal és az interjúkérdésekre adott választartalom minőségével. A minőség és hajlandóság mellett több jelentős eltérés is felfedezést nyert.

A munkavállalók interjúztatása kínai tulajdonú cégek esetében minden esetben a kínai munkáltatók engedélyével volt biztosítva. Vagyis egyetlen interjú sem tudott elkészülni mindaddig, még az interjúztató személy korábbi személyes kapcsolata esetén sem, amíg a munkáltató azt a munkavállaló számára nem engedélyezte. Kivételt azon kínai munkavállalók jelentettek, akik nem kínai cégnél állnak alkalmazásban – az interjúvállaló magatartásuk az előbbi csoporthoz képest

szignifikáns eltérést mutatott a hajlandóság és a munkáltatótól való függetlenség irányába.

1.3. Kvantitatív empirikus modul

A kvantitatív empirikus modul a munkavállalási céllal kínai nyelvet tanulók, vagy nyelvvizsga minősítésű kínai nyelvismerettel rendelkező magyar származású alanyok körében 250 fős mintán elvégzendő kérdőíves adatgyűjtésre épült.

A kvantitatív modul a kutatás rendelkezésére álló idő korlátozottsága miatt a digitális önkitöltős és a személyes megkérdezéssel kitöltött, majd a digitális kérdőív-kitöltő rendszerben külön rögzített kérdőíves adatgyűjtés módszerét integrálta. Az oktatási központokban, intézményekben elvégzett előkészítő tájékoztató alapján világossá vált, hogy az alanyok lényegesen nagyobb hajlandóságot mutatnak a legfeljebb IP-címmel azonosítható digitális kitöltés alkalmazására, alapvetően azért, mert a kérdőívben a nyelvi képzést nyújtó intézmény, illetve az általa nyújtott oktatás színvonalára vonatkozó szubjektív értékelése is szerepelt.

A kvantitatív empirikus modul az eredeti célkitűzéseknek megfelelően összesen 250, a kutatási protokoll szerint alkalmas megkérdezett válaszait gyűjtötte be, a válaszadók személyének azonosítására vonatkozó adatvédelmi szabályok betartásával.

A kvantitatív empirikus modul adatfelvételi feladatainak ellátásához alkalmazott kérdőívet jelen záró beszámoló mellékletként tartalmazza.

1.4. Az adatfelvételi célcsoportok kategorizálása

A kutatás egyik célcsoportja az 1990-es évek után Magyarországra érkezett, főleg kereskedelemmel foglalkozó vagy a vendéglátóiparban dolgozó kínai vállalkozó réteg. A korábbi hazai tanulmányok ismeretei alapján a kutatás nem tűzhetné ki célként a Magyarországon élő kínai kolóniákra általánosan érvényes, reprezentatív megállapítások levonását, ez egy mély merítési bázisú, hosszú adatfelvételi időszakra támaszkodó survey keretében lenne feltárható.

A kereskedelemmel foglalkozók és a vendéglátóiparban dolgozók aránya a magyarországi kínai munkavállalók mintegy háromnegyede,¹ többségük Budapesten vagy Pest megyében tartózkodik.² Nem a legszegényebb társadalmi rétegről beszélünk, de nem is az első hullám után hazánkban megjelenő kínai nagyvállalatokhoz érkező, jobb módú kínai alkalmazottakhoz hasonlítható csoportról.

1.5. Kínai származású vállalati felsővezetők és tulajdonosok

Első hullámban érkezett kínai csoportok

A Magyarországra érkezett első kínai hullám 1980-as évek végén, 1990-es évek elején és közepén érkezett egyének. Kezdetben munkavállalóként, valamint kisebb kereskedelmi entitások formájában jelentek meg a munkapiacra.

A jelzett időszakban komolyabb tőkebefektetések nem valósultak meg, minimális pénzeszközzel jelentek meg Hazánkban, és kisebb volumenű kereskedelmi forgalom bonyolításával kezdődött el magyarországi pályafutásuk. Az első hullám számára hatalmas üzleti lehetőséget jelentett a piac kiaknázatlansága, a jogszabályozók teljességének hiánya, a magyar rendszerváltás több olyan eseménye, következménye és folyamata, amely a kínai import favorizálása mellett, magyarországi elosztó központként is tekintettek Hazánkra.

A kínai kereskedők a piaci előnyöket kihasználva, folyamatos növekedést értek el textil, szőnyeg, cipő és egyéb könnyűipari termékek forgalmazásával.

A magyarországi beutazás, tartózkodás preferenciája mellett állt a régió legnagyobb kínai piaca, valamint a vízum- és egyéb adminisztratív jellegű politikák viszonylagos előnye is.

Az 1990-es évek végéig több kínai érkezett kifejezett üzleti célzattal, valamint ezzel a trenddel együtt járt a munkavállalók érkezése is. A munkavállalók elsősorban a vendéglátóiparban és a kereskedelmi szektorban telepedtek meg.

¹ Ld. 2. ábra

² Ld. 3. ábra

A 2000. év környékén befektetéseket eszközölt kínai csoportok

Sokan jelentősebb vagyonra tettek szert, akik 2000 környékén ingatlanokat vásároltak, éttermeket, szállodákat, üzletházakat építettek és üzemeltettek. A kereskedelem is hasonló módon egyfajta irányváltást és diverzifikálást vette fel, köszönve a magyar és európai igényeknek, valamint a kínai gazdasági fejlődésnek és nem utolsósorban a kínai kereskedelmi szerkezet javulásának.

A szolgáltató szektor megjelenése, így utazási irodák, könyvelő és ügyvédi szolgáltatást nyújtó egységek, de a szálloda, éttermi és üzletházfejlesztések is már nagyobb arányú munkaerő felszívó képességet kölcsönzött a gazdaságnak. Az inferior termékek kereskedelme továbbra sem torpant meg, hiszen a magyar piac fokozatos telítettségét nagymértékben kiegészítette a környező országok magyarországi re-export tevékenysége. Ilyen szempontból a magyarországi érkezéssel beáramló kínai származású áruk tovább haladtak más nem-EU-s piacok irányába.

EU-csatlakozás előnyeire építő kínai munkavállalók csoportja

A századfordulón, Budapestet felértékelték a közelgő EU-csatlakozás, ezért ezen időszakban elsősorban munkavállalók érkeztek Hazánkba. Az érkezés alapját a kínai kolónia által már kiépített üzleti-kereskedelmi infrastruktúra biztosította, hiszen a sorra nyíló fővárosi és vidéki kisboltok és gyorsétkezdék jelentősebb mértékű munkaerő kapacitást voltak képesek felszívni. Az EU-csatlakozásunk előtt, a kínai munkavállalók vízum- és bevándorlási politikája azon elvet tartotta szem előtt, hogy csak abban az esetben megalapozott a kínaiak magyarországi munkavállalásának támogatása, amennyiben az nem akadályozza a magyar foglalkoztatás-politikát. Ilyen tekintetben, csak is olyan szakképzettséggel érkezhettek és helyezkedhettek el kínai munkavállalók, akik a kifejezetten kínai munkaerő és tudás elvárásnak megfeleltek, vagyis a nyelv mellett, ez leginkább a szakácsok területét érintette.

A '90-es évek kereskedelem területén tapasztalt nagy fellángolást követően, a jelzett piaci rés szűkülése okán, a korábban jelentős profittal dolgozó kereskedők egy része diverzifikálta tevékenységét, egy részük Kínába telepedett vissza a megnyíló és kecsegtető nagy kínai piac révén, de egy részük csak egyszerűen továbbállt fejlettebb országok irányába.

Ma több „befolyásosabb”, vagyonosabb és tapasztalattal rendelkező kínai üzletember jól működő vállalkozást vezet, jelentősen integrálódtak a magyar-kínai viszonylatrendszerbe, prosperáló üzleti tevékenységet folytatnak hazánk és Kína viszonylatában. A magyar társadalommal és a működésük szempontjából meghatározó magyar származású szakmai és gazdasági entitásokkal szoros és jó kapcsolatokat ápolnak, ezzel a maguk módján egyértelműen támogatják a magyar-kínai kapcsolatrendszer fejlesztését.

Nagybefektetők

Ebbe a körbe a nagyobb vendéglátó-ipari portfólióval, szolgáltató portfólióval, gyártóüzemekkel, logisztikai rendszerekkel, üzletközpontokkal, ingatlanhasznosítási portfólióval rendelkező gazdasági társaságok kerültek be.

A „nagybefektető” jellemző módon a magyar gazdaság hazai tőketulajdonosi szerkezetéhez mért befektetési volumen szerint értelmezhető, kényszerű módon ugyanis ebbe a csoportba soroltuk a globális gazdasági sztenderdek szerint legfeljebb közepes üzemméretűnek minősülő vállalkozásokat is.

A jól menő vállalkozások esetében a tulajdonosok sok esetben családgyesítés révén, több családtagjukat is hazánkba hozták. Ennek elsődleges szerepe kulturális gyökereknél keresendő, hiszen Kínában a szülő iránti tisztelet és gondoskodás szó szerint értendő, az idős szülők egzisztenciális helyzetére a gyerekek komoly figyelmet fordítanak. Az egy városban történő élés előnye mellett, az alábbi szempontokat emelném ki:

- Ingyenes TB, szemben a kínai fizetős egészségügyi ellátással,
- Kínában kevés embernek jár nyugdíj, a gyermekek gondoskodnak anyagilag is a szülőkről. Egy jól menő vállalkozás lehetőségét mérlegelve a Magyarországra bevándorló kínaiak a 2000-es évek első felében jobb megélhetést is feltételeztek a Magyarországra telepedéssel és kapcsolatban.

Meg kell jegyezni, hogy a társadalombiztosítás és nyugellátás területén Kínában az utóbbi időben jelentős és dinamikus változások zajlanak. A magyar gazdasági helyzet bizonytalanságával és a robotstus kínai gazdasági fejlődéssel az egyén számára megnyíló perspektívák tekintetében egyre kisebb a különbség a két társadalom között. Az empirikus kutatás egyértelműen megerősítette, hogy a korábban jellemző, alapvetően anyagi megfontolásokra épülő megfontolásokkal mind a kínai munkavállalók, mind a kisvállalkozások tulajdonosai egyre kevésbé

tekintik vonzó célterültként Magyarországot, az interjúalanyok körében világosan megjelent az a vélemény, miszerint számos szakmaterületen ma már egyszerűen rosszabbul járna az a kínai, aki otthonról Magyarországra kívánna átköltözni. A továbbra is az átköltözésben érdekelt csoportok létszámadataira, illetve az átköltözés ügyintézéshez megjelölt gazdasági tevékenységre vonatkozó információk alapján bizonyossággal legfeljebb két megaállapítás tehető: a vendéglátóipar továbbra is erős vonzást gyakorol, ez persze a kínai munkavállalók otthoni létszámviszonyait tekintve erősen relatív, de mindenesetre 2011. második felében is például mintegy 2000 „szakács” munkavállalási kérelme jelent meg itthon engedélyeztetés céljára. A skála másik végén ugyanakkor azok a magasan kvalifikált, a nemzetközi munkapiacra is helytállni képes munkavállalók állnak, akiket kínai tulajdonú cégek „vezényelnek” a magyarországi telephelyen történő munkavégzésre.

A közöttük elhelyezkedő csoportok pontos összetételének empirikus meghatározása nem volt, és nem is lehetett volna az erősen korlátos erőforrásokkal elvégzett empirikus kutatás célja. Annyit ugyanakkor ebben a vonatkozásban is meg lehet állapítani, hogy az újonnan beérkező kínai munkavállalók körében egyre nagyobb a kínai tulajdonú cégek által kiküldetésben ide utazók és néhány évig itt tartózkodó, szakképzett, egyre növekvő arányban magasan kvalifikált, többnyire több nyelven beszélő munkavállalók aránya. A korábbi első, illetve második betelepülő hullámban érkezett csoportokhoz képest a most érkezők tehát teljesen eltérő csoportösszetételt mutatnak, és szociológiai jellemzőik változása leginkább arra utal, hogy a Magyarországon működő Kínai vállalkozások körében a nemzetközi piacok kihívásaihoz is igazodni képes teljesítmény biztosításához szükséges, szakképzett munkaerő válik egyre fontosabb tényezővé.

1.6. Kínai származású munkavállalók

Első hullámban érkezett kínai csoportok

A kínai munkavállalók első nagyobb áradata folyamatos volt, hiszen a jelzett '90-es évek elejétől kezdődően érkeztek Magyarországra. A konténeres forgalom hazai kapcsolatrendszeren vagy piaci szükséglet függvényében került lebonyolításra, amely profittartalma igen gyors vagyonosodást és piaci szegmens elfoglalását

tette lehetővé. A legelőször érkezett kínai vállalkozók váltak a mai kínai kolónia főbb munkáltatóivá.

Ahogy már említettük, a munkaerő-igény megjelenése is ezzel párhuzamosan jelentkezett, de a munkavállalók érkezését Hazánk kecsesítő üzleti és pénzkereseti lehetőségei is markánsan meghatározták a betelepüléseket. Nem véletlenül, a régió országai közül, Magyarország büszkélkedhet a legnagyobb kínai kolóniával.

Második hullámban érkezett kínai csoportok

A valamivel később érkezett munkavállalók is jobb bérezés és a piac nyitott lehetőségeit kihasználva, saját vállalkozásokat indítottak be. Példaként említendő, ma az egyik legnagyobb és legkedveltebb kínai éttermes is, akinek a főnöke a '90-es évek közepén kölcsönpénzből vett repülőjeggyel érkezett – fokozatosan kinőtte magát.

Az ezredfordulóra azonban a piac telítetté vált, a jogi szabályozások és üzleti környezet fokozatos átalakítása és módosulása a vállalkozások elé növekedési akadályt gördített. A helyi ismerettel, magyar kapcsolatokkal rendelkező helyi vagyonosabb kínaiak jól láttak a magyar piacon, vagyis a kereslet-kínálat függvényében folyamatosan lefedték a még meglévő piaci réseket.

Az akkor érkezett munkavállalók már nehezebben válhattak nagy cégek tulajdonosaivá, egy részüknek sikerült kis-középvállalkozást létrehozniuk, egy részük nyugat-európai országokban folytatta jobb keresetért munkavállalóként az életüket. Sokan azonban a kínai gazdasági fejlődés okán hazautaztak Kínába.

Magyarországon született vagy itt felnövő kínaiak csoportja

Egy harmadik igen számottevő létszámú csoport is megjelent a kínai származású munkavállalók körében a magyar munkapiacra. Ők képviselik a Magyarországon született vagy itt felnövő fiatal kínai nemzedéket. Életkoruk 25-35 év. Legtöbben közülük már hazánkban születtek, de mindenesetre alapfokú tanulmányaik nagy részét már magyar oktatási intézményekben végezték.

A magyar nyelv alapos és szinte anyanyelvi ismerete mellett körükben fontos kiemelni, hogy teljes mértékben a lokális környezetbe integrálódtak,

szocializációjukat ez határozta meg, elsősorban és túlnyomórészt magyar származású barátokkal és kapcsolatrendszerrel rendelkeznek, idejük nagy részét magyar környezetben töltik, vagyis mind az értékek, kulturális szokások, gondolkodásmód, ország-ismeret és egyéb területeken már inkább magyarnak tekinthetők, mint kínaiaknak. A kínai anyanyelvet ugyan elsajátították, azonban sok esetben előfordul, hogy a magyar nyelv és írás erősebb körükben, mint a kínai nyelvhasználat képessége.

Ez a csoport, amelynek létszáma gyakorlatilag stabil, vagyis az alacsony gyermekszám miatt legfeljebb minimális mértékben bővül, elsősorban a szocializációs háttér okán egyértelműen a maradás mellett, a magyarországi munkavállalás és életvitel perspektívájával tervezi további életét és karrierpályáját.

Ez a csoport a gyors kínai gazdasági és szociális változások folyamatából kimaradt, vagyis nem érzékeli annak pozitív hatásait, ezért nem motivált a Kínába való visszatérésben, ráadásul a barátok, tudás, a helyi kulturális ismeret előnye és a magyar nyelvtudás visszatelepülve számukra mind kihasználatlanná válna. Mindezek mellett a kínai oktatási rendszertől eltérő képzési karrierjük miatt a kínai munkapiaci versenyben egyértelmű hátrányba kerülnének otthon felnőtt honfitársaikkal szemben, kecsegtető álláslehetőségekkel aligha számolhatnának.

Fontos körülmény azonban, hogy ebben a csoportban még mindig domináns a kínai származáshoz és nyelvismerethez kötődő állásszerzés és karrierpálya alakulása. A munkáltató az ő esetükben nem feltétlenül kínai, hanem leggyakrabban más nemzetiségű multinacionális cég, az esetek túlnyomó többségében nem magyar tulajdonú vállalat.

Ezzel kapcsolatban fel kell hívnunk a figyelmet egy különösen fontos kérdésre: vajon mi lehet az oka annak, hogy gyakorlatilag még mindig nincs olyan komoly magyar vállalat, ügynökség, szervezet, amely Kínával professzionálisan foglalkozna, és ehhez mindazokkal az erőforrásokkal – Kínába akkreditált szakértők, itthon alkalmazott kínai szaktudás, szervezeti infrastruktúra – rendelkezne, amelyek körében komoly szerepet kaphatnának a többnyire már magyar állampolgárként megszületett, hazánkban élő kínai származású fiatalok.

Magyarországon telephelyet létesítet kínai multinacionális cégek alkalmazottai

A negyedik csoport a betelepülő kínai multi cégek alkalmazottai. Ezen kategórián belül elsősorban tanult, intellektuális, képzett kínaiak alkotják, akiket vagy az anyacég küldött Kínából a managementbe, vagy a hazai munkaerőpiacon szívott fel a magyarországi leányvállalt. A szakemberek és vezetők elsősorban kínai delegáltak, akik képesek képviselni a céget, hiszen kezdetektől fogva ott dolgoztak, ismerik a vállalatot.

A munkavállalók egy másik része azonban lokális bázisról kerülnek foglalkoztatásra, egyrészt a helyismeret, nyelvtudás, kulturális ismeretek, kommunikáció és egyéb megfontolás alapján kerülnek a vállalatokhoz.

Ezen nagy kínai cégek stratégiai befektetők, regionális, vagy EU, de egyes tevékenységükben globális tevékenységet folytatnak Hazánkból (mint pl. a Huawei, vagy Bank of China, Hainan légitársaság, ZTE, Wanhua, stb.)

A nagy kínai multik is előszeretettel alkalmazzák azon kínai személyeket, akik akklimatizálódtak, integrálódtak, egyfajta hidat jelentenek a vállalat belső kommunikációjában, ügyintézésében és hatékonyságában.

A kínai állam által delegált kínai csoportok

Ebbe a kategóriába az elsősorban az oktatás és a kultúra területén működő programok, illetve a két ország közötti szerződések keretei között érkezett munkavállalókat értjük. Jelenlétüket Magyarországon tehát többnyire állami szintű megállapodások támogatják. A felmérésben részt vevő, jelen kategóriába tartozó egyének munkaszerződésük lejártával hazatérnek, nem rendezkednek be magyarországi letelepedésre. Itteni életkörülményeikkel jórészt elégedettek, nyitottak a helyi kultúrára, közülük sokan megtanulták a magyar nyelvet is.

4. Az empirikus ismeretek konzekvenciái

1.7. A rendszerváltás utáni kínai bevándorlás történeti áttekintése

Magyarországon az 1980-as évek végén jelentek meg nagyobb létszámban kínai bevándorlók. Túlnyomó többségük önálló vagy családi vállalkozásban dolgozó kiskereskedő, hatásuk a magyar munkaerőpiacra minimális volt, makrogazdasági dimenziókban sem munkaadóként, sem munkavállalóként nem vállaltak jelentős szerepet.

A magyarországi kínai gazdasági jelenlét a 2000-es években kezdett a tartós berendezkedésre, egyúttal dinamizálódó szerepvállalásra utaló jeleket mutatni.³

A társadalmi folyamatok értékelésekor legtöbbször kulturális mintákhoz, megszokott értelmezésekhez kötődünk, ez segítséget nyújt az ökonomikus és egyúttal a többség által egyezményesen elfogadott normákhoz és szabályokhoz igazodó magatartás kialakításában.⁴ Ez a szokványos gondolkodás fenntartható, mindaddig amíg, egy másik kultúra által alapvetőnek nem tartott mintával nem találkozunk, ami összeegyeztethetetlen az addig biztosnak és egyetlennek hittel. Tudásunk alapvető tulajdonsága, hogy inkoherens és nem konzisztens. Inkoherens, mert kíváncsiságunk tárgyát különböző módon választjuk, ráadásul, csak részleteiben törődünk tudásunk tisztaságával. Nem konzisztens, mert olyan kijelentéseket is egyformán érvnek könyvelünk el, amelyek valójában összeférhetetlenek. Szokványos tudásunkba vetett hitünk mindaddig stabil, míg az alábbi négy elem fennáll:

- Az élet változatlan marad (azonos megoldásokat igénylő, azonos problémák).
- Bátran támaszkodhatunk kapott tudásunkra.
- Elég tudást szerezni az események általános típusáról.
- A többiek is hasonlóan fogadják el és alkalmazzák ezt a tudást.

³ Ez a dinamizálódás olyan módon értelmezendő, hogy az első és második áttelepülési hullám vendéglátó-ipari és kiskereskedelmi meghatározottságú szakmaprofiljához és kis (családi) vállalkozásméretéhez képest a közepes, illetve multinacionális vállalati betelepülés előkészítése, majd folyamata is megindult, méghozzá a legkülönbözőbb gazdasági területeken, az energiaszektortól a pénzügyi szektoron át az utazási szolgáltatásokig.

⁴ Schütz (1984)

Ha a fenti négy elem közül valamelyik meging, válságba kerülünk. Világmagarázatunk változása kiterjeszthető az idegenség, ismeretlenség érzése által elindított megismerési folyamatra. Meghatározzuk az új tényt, megpróbáljuk jelentését megragadni, lépésenként átalakítjuk világmagarázatunk általános sémáját, hogy az ismeretlen ténye összeférhetővé váljék addigi tapasztalatainkkal. Az ismeretlen tudásunk új elemévé válik, annak beépítésével bővítjük, és újra alakítjuk tapasztalataink tárát.

Hasonló folyamat zajlik le a beilleszkedés során, amelynek a végén a személy az új környezetében már nem idegen többé. Az idegen számára az élmény, hogy a dolgok az új környezetben teljesen eltérőek ahhoz képest, mint ahogyan azokat otthon elgondolta, az első sokkot jelenti, ami megrendíti szokványos gondolkodásába vetett bizalmában. Ettől fogva „szokványos tudására”, kulturális mintáira nem támaszkodhat, ezért személyes közösségi identitási és kognitív válsága következtében mindent kérdésessé tesz. Próbálja megfeleltetni az új környezetben érvényesülő kulturális sémákat saját korábbi sémáihoz, de nem lehet biztos abban, hogy éppen úgy értelmezi-e őket, mint a többségi befogadó közösség tagjai. A fentiekből következően az idegen egyik jellemző tulajdonsága az objektivitás. Az elemek részletes ismeretére van szüksége ahhoz, hogy tájékozódni tudjon, de hajlamos az egyéni vonásokat típusos vonásoknak elkönyvelni, így nem bízhat saját új tudásában sem. A megközelített többségi közösségi csoporttagok gyakran megdöbbennek azon, ha az idegen nem fogadja el a bevált recepteket, természetes és megfelelő életvitelként, és a kétes lojalitás vádjával illetik.⁵

Schütz elmélete azt feltételezi, hogy a beilleszkedésre való törekvés szinte magától értetődő és természetes folyamat. Ha a magyarországi kínai diaszpóra jelentős részére tekintünk, mintha ez az igény még csak fel sem merülne. Az igény hiányáról van szó vagy mindez a gazdasági, politikai, oktatási, társadalmi és kulturális körülmények együttes hatásának a következménye?

Feltevésünk, hogy a magyarországi kínai migránsok mobilitását ösztönző tényezők elsősorban gazdaságiak, amit politikai és kulturális tényezők egyaránt befolyásolnak. A nyelvi nehézségek, a gyerekek taníttatási lehetőségeinek kérdése és az, hogy Magyarország milyen arculatát mutatja, mint befogadó ország a migránsok felé még jobban felerősíti a mobilitási hajlandóságot.

⁵ Schütz (1984)

A kínaiak migrációját transznacionális migrációs stratégiaként⁶ szokták jellemezni, amelyben a „migráns fizikai helyváltoztatással egy olyan globális rendszer részévé válik, amelyet gazdasági, pénzügyi, személyes kapcsolatokon szerveződő szálak tartanak össze. Ebben a rendszerben az anyagi gyarapodás, a jobb életminőség elérése, vagy a vállalkozás sikere jelenti a fő célt, és a célország annak függvényében változik, hogy éppen hol kínálóznak a legjobb lehetőségek.”⁷

Az elvégzett empirikus adatgyűjtés tárgya természetesen nem a kínai bevándorlók transznacionális migrációs stratégiájának vizsgálata volt, ebben a dimenzióban inkább csak a mobilitásuk háttérében húzódó tényezők voltak érdekesek. Feltevésünk szerint a magyarországi kínaiak migrációja a fentiekben megfogalmazott transznacionális migrációs stratégián kívül ugyanis kiegészül politikai, kulturális és egyéb faktorokkal, amelyek hatására egy összességében stratégiának nem nevezhető, inkább egy általános mobilitásra való igény és hajlandóság húzódik meg, amely a kínai társadalom széles csoportjaiban a megélhetési lehetőségek alakulásához és a változó gazdasági folyamatokhoz való igazodás gyors reakciójaként értelmezhető. Mobilitás alatt tehát az elvándorlásra való igényt és hajlandóságot, az új környezet kínálta körülményekhez való alkalmazkodás képességét célszerű értelmezni.

1988-92-ig tartó időszak

A kínai kivándorlók körében a „Magyarország-láz” 1988-ban kezdődött, amikor egy magyar-kínai konzuli egyezmény határozott a turisták kölcsönös vízummentességéről. Ebben az időben negyvenezer körülire becsülték a Magyarországra érkező kínaiak lélekszámát. Sokan csak átutazó állomásként tekintettek Magyarországra, de jó néhányan a mai napig is itt élnek. Az 1989-es Tian’anmen téri eseményeket követően egy erőteljesebb hullám volt megfigyelhető a magyarországi kínai betelepülés folyamatában. Fontos körülményként kell megemlíteni, hogy 1990-ig a két ország közötti kereskedelmi elszámolás a kormányközi megállapodások alapján számlavezetési módszerrel történt. 1991-ben viszont áttértek a tényleges kiegyenlítésre, amely után a kereskedelmi forgalom jelentősen csökkent. A kínai áruk szinte teljesen eltűntek a magyar piacokról, az olcsó ruházati cikkek piacán rés keletkezett, ennek a hiánynak a pótlását már a Magyarországon megjelenő új kínai vállalkozó réteg

⁶ Ld. Függelék 1. ábra

⁷ Örkény - Székelyi (2009), 32.old

végezte el. Az olcsó kínai áru a magyar árukínálati rendszerben lényegében jótékony szociális hatású elemként komoly segítséget jelentett a szegényebb rétegek elsősorban ruházkodási szükségleteinek kielégítésében.

A magyarországi bevándorlást két technikai körülmény is elősegítette. Ebben az időszakban egy joghézagot kihasználva - amely a turisták számára is lehetővé tette a cégalapítást - sok kínai igényelt és kapott tartózkodási engedélyt Magyarországon. Ugyanakkor Kínában nem járt alanyi jogon útlevelel, de egy külföldi országból érkezett meghívó levéllel hozzá lehetett jutni. Sokan a meghívó levelek több ezer dolláros eladásával alapozták meg cégük tőkéjét és erre a sajátos felhalmozási módszerre épülve egyre több kínai cég jelent meg Magyarországon. A tartózkodás legitimálására az bizonyult a legegyszerűbbnek, hogy minden személy egy céget jegyzett be saját nevére. Egy családnak akár több cége is lehetett, de mindegyik ugyanazt a gazdálkodó egységet fedte le. Az akkori kínaiak cégalapítási kedvét és motivációját jól példázza a következő idézet:

„A nagy politikai változásokat követően Magyarország olyan nyitott politikát folytatott, hogy ott bármibe bele lehetett fogni. Ez a jelzés az onnan visszaérkezőktől származott, akik szerint arrafelé olyan könnyű volt pénzhez jutni, mintha csak le kellene hajolni a földre érte, mert mindenütt az hevert.”⁸

1992-től a 2004-es EU-tagságig terjedő időszak

1992-ben a kínai kolónia létszáma nagyon megnőtt, ezért eltörölték a két ország közötti kölcsönös vízummentességet, ekkor jelentek meg nagyobb arányban kínaiak a környező kelet-európai országokban is. Sok éppen külföldön tartózkodó kínait nem engedték vissza Magyarországra, hiába volt itt bejegyzett cége, mondván cégbejegyzésük csak a cég tulajdonát engedélyezik számukra, a szabad belépést nem. Magyarország hirtelen jött személet váltása megváltoztatta a kolónia magatartását országunkkal szemben. Ettől fogva úgy vélték, hogy a velük szembeni politika bármikor megváltozhat, ezért ittlétüket ideiglenesnek fogták fel.⁹

A kínai migránsok Magyarország iránti érdeklődése, országunk 2004-es Európai Unió csatlakozása és 2007-es Schengen-tagságát követően élenkült fel ismét. A

⁸ Li Csung-csiang (2005)

⁹ Polonyi (2007)

kereskedelmi kapcsolatok erősödése kölcsönös előnyt jelenthetne mindkét ország számára. A magyar vállalatok számára megnyílna az óriási kínai piac, Európai Unió tagságunk révén pedig Kína az Európai Unió piac felé terjeszkedhetne.

A későbbi betelepülés egyértelműen a vagyonszerzés vonzereje, valamint a családegyesítés említhető olyan vezérfonalaknak, amelyek mentén a kínai bevándorlás megindult.

Az 1990-es évek elején érkezett kínai közösség mára komoly közvetítő szerepet töltenek be a magyar-kínai relációs kapcsolatrendszer humán és kereskedelmi dimenzióiban. A magyar rendszerváltást követően a gazdasági potenciál jelentős vonzereje vagyonszerzési szándékkal fogadta a belépő kínai kolóniát. Ez a meghatározó folyamat, amely a mai magyarországi kínaiak magját alkotja nagyjából az évszázad végéig volt domináns. Természetesen a kínai munkaadók mellett, párhuzamosan érkezett a munkavállalói réteg, akikből, pontosabban egy részükből később lehetőségük függvényében kisebb vállalkozások tulajdonosai lettek. A textilkereskedők vagy gyorséttermesek is ezen kezdeti munkavállalóként érkezett migránsokból tevődik ki egy részük.

A 2000-től számítandó másik „időszámítás” már inkább a munkavállalók és családegyesítések időszakára volt, amikor még a magyar gazdaság a korábbi évek attraktív gazdasági környezete, pénzkereseti lehetősége vonzotta a további kínai betelepülőket. Az érkezők egy részére érvényes a hallomásból vagy ismeretségből szerzett kereskedelmi értelemben vett jó országimázs, vagy pozitív csáberő, amely kiemelkedő tényezőként hatott a Kínát elhagyó rétegek döntésére.

A migráció másik hulláma is a jó pénzkereseti lehetőségre alapozott. Ez a trend az ázsiai kiskereskedők esetében egyre kevésbé volt érvényes, hiszen az ország gazdasági potenciálja egyrészt a piac korlátoltsága, telítettsége okán, valamint a szabályozók módosulásával, jelentősen veszített vonzerejéből.

Az EU és Schengen tagság a közös piac, valamint Magyarország jó földrajzi elhelyezkedése okán, újabb lehetőségekkel kecsegtette az ázsiai bevándorlókat – bár korántsem olyan lehetőségeket tért fel, mint a rendszerváltást követő 5-10 év önmagában.

1.8. A mobilitás háttérében álló főbb tényezők

A magyarországi kínaiak mobilitását erősítő tényezők, a gazdasági tényezők (megélhetési lehetőségek) mellett lehetnek politikai (magyarországi migrációs politika) és kulturális háttérűek (ideiglenesség érzésének és a guanxi hagyománya) is. A fentieken túl a nyelvi és a továbbtanulási nehézségek még jobban felerősíthetik a mobilitási hajlandóságot. A felsorolt tényezők részletes kifejtésére alábbiakban kerül sor.

Gazdasági tényezők

Migrációs potenciál

A kelet-európai és a nyugat-európai illetve az amerikai migráns kínaiak, mobilitása eltérő. A Kelet-Európába érkező kínaiak nagy része, csak köztes állomásként tekint például magyarországi tartózkodására, mert számukra a végcél valamely nyugat-európai ország vagy Amerika, ahol jobb megélhetési lehetőségeket remélnek. Elképzelésük szerint ott majd megpihenhetnek, élvezhetik nyugdíjas éveiket, taníttathatják gyermekeiket. Szerintük Nyugat-Európa és Amerika, az etnikailag különböző bevándorló csoportok számára egyenlő bánásmódot biztosít.¹⁰ A migrációs potenciált a különbözős migrációs történelem, a befogadó társadalommal szembeni eltérő viszonyok, az országok más gazdasági helyzete, a már meglévő kínai közösség méretét szintén befolyásolhatja.¹¹

Egy 2008-ban, vagyis a globális pénzügyi válság kibontakozása előtt készített vizsgálat tapasztalatai alapján a legtöbben jó döntésnek tartották, hogy Magyarországra jöttek és a kutatás idején nem akartak továbbköltözni, de jövőjüket nem egy országban, hanem az éppen legbiztosabbnak tűnő megélhetést nyújtó, bármely országban el tudták képzelni.¹² Egy nemzetközi összehasonlító vizsgálat, a Localmultidem¹³ keretében végezett kutatásban három magyarországi migráns csoport (muzulmán, kínai, határon túli magyarok) migrációs stratégiájáról készítettek összehasonlító elemzést. A kutatás során megkérdezett kínai

¹⁰ Nyíri (2002)

¹¹ Flemming (1998)

¹² Örkény - Székelyi (2009)

¹³ Betűszó a Multicultural Democracy and Immigrants' Social Capital in Europe: Participation, Organisational Networks, and Public Policies at the Local Level projektnév rövidítése, melynek középpontjában az Európa nagyvárosaiban élő migránsok politikai integrációja állt.

személyek migrációs potenciáljával kapcsolatos válaszok alapján mindössze 5 százalékuk volt biztos abban, hogy semmiképp nem költözne el Magyarországról, egyötödük viszont továbbállna, ha másutt jobb körülmények között élhetne.¹⁴

Ágoston László a Kínai- Magyar Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában végzett interjúorozatában megkérdezett kínaiak jellemzése Magyarországról meglehetősen tárgyilagos. Jó klimatikus és földrajzi adottságok, alacsony népsűrűség, tiszta levegő, kemény munkával biztosítható megfelelő életszínvonal. A felsorolt tulajdonságok a világ több országáról elmondhatók, a kínaiak tehát a migrációs célpontul megválasztott országot a lehetőségek alapján mérlegelik (ez persze több migráns csoportra ugyanúgy elmondható).¹⁵

A kínai migránsokra tehát jellemző a transznacionális attitűd, miszerint a célország kiválasztását gazdasági szempontok döntően befolyásolják és az esetleges továbbköltözés lehetőségét sem zárják ki egy gazdaságilag kedvezőbb jövő reményében. Az elvégzett empirikus információgyűjtés alapján azonban megerősítette, hogy nem ez az egyetlen mozgatórugója mobilitásuknak, azt számos egyéb tényező is befolyásolja, amelyek közül a kutatás kettő jelentőségére kívánja külön hangsúllyal felhívni a figyelmet. Az egyik a családi kötelek sajátos kínai kulturális hagyományokra épülő meghatározottságának érvényesülése, a másik a kínai tulajdonú közepes- és nagyvállalatok nemzetközi szerepvállalásának és ezzel együtt Magyarországi jelenlétének erősödése.

A család szerepére külön is kitér jelen elemzés a következőkben. A kínai tulajdonú cégek vonatkozásában pedig azt tartjuk fontosnak megjegyezni, hogy a magyarországi telephellyel működő vállalatok ma már egyre inkább a multinacionális cégek körében általánosan érvényesülő HR-politikát követve végzik a munkaerő-toborzást és a munkatársak kiküldetését, az egyes telephelyek közötti „vándoroltatását.” Szakképzett, és amint az már említettük, egyre nagyobb gyakorisággal magasan kvalifikált munkatársak érzékéséről van szó, akik nem elsősorban azt mérlegelik, hogy Magyarországra települnek néhány évre munkát vállalni, hanem bármely más multicég dolgozóihoz hasonlóan azt, hogy a kiküldetés saját karrierpályájuk természetes része. Ez ugyanakkor nem tekinthető tisztán gazdasági jellegű tényezőnek, hiszen a szakmai karrier sem csak gazdasági, hanem egyéneknél meglehetősen eltérő kulturális, szocializációs, párkapcsolati, stb. faktorok által is befolyásolt pálya.

¹⁴ Ld. Függelék 4. ábra, Örkény, Székelyi, (2009)

¹⁵ Ágoston (2009)

Politikai tényezők

Magyarország migrációs politikája

Jelenleg nincs olyan hivatalos dokumentum, amely egyértelműen meghatározná Magyarország migrációs politikájának irányvonalát. A politikai retorikából teljesen hiányoznak a migrációs politikával kapcsolatos kijelentések. A 2002 óta érvényben lévő törvényi szabályozás értelmében a letelepedési engedélyt szerzők már nem rendelkeznek szavazati joggal a helyhatósági választásokon. Ráadásul a helyhatóságok az elvileg korlátlan időre szóló letelepedési engedélyt, bármikor visszavonhatják, a körülményekben beállt változásra hivatkozva.¹⁶ Kováts András a magyarországi bevándorlási politika problémáival foglalkozó tanulmányában¹⁷ összefoglalja azokat a fő kérdéseket, amelyek megválaszolásával, kialakulhatna egy szakmailag megalapozott migránspolitika: Kiket célozzanak meg az integrációs programok? Milyen mutatók mentén vizsgáljuk az integráció megvalósulását? A társadalom mely szegmensei jelentenek fogadófelületet? Mit gondolunk mi, magyarok az ide érkező/készülő bevándorlókról? Egyáltalán milyen és mekkora ma Magyarország „integrációs potenciálja” a külföldiek tekintetében? Az integrációs politika lehetséges irányait és játékterét kellene vizsgálni, a leendő célcsoport helyzetét és szükségleteit meghatározni. Egy egységes migrációs politika, nemcsak a bevándorlók számára lenne kedvező, hanem az állam is azokat a migránsokat tudná idecsalogatni, akikkel a szükségeknek megfelelően szélesíthetné a társadalom palettáját (pl. hiányszakmák feltöltése). Az alábbi idézet a migráns politikának ezt az eddig kihasználatlan oldalát hangsúlyozza:

„A migránsok politikai és közéleti tematizációja, amely a legtöbb esetben a faji alapú idegenellenességtől a szociális érveket használó xenofóbiáig terjed, szinte teljes mértékben nélkülözi azt a megközelítést, amely szerint a migráció a késő modern társadalmak természetes folyamat, a befogadó országok számára nemcsak teher, hanem anyagi, kulturális értelemben vett gyarapodás forrása volna.”¹⁸

Magyarországon a kínai közösséget, politikai értelemben nem soroljuk a bejegyzett magyarországi kisebbségek közé. Az 1993 évi LXXVII. törvény

¹⁶ Nyíri (2002)

¹⁷ Kováts (2005) 318. old

¹⁸ Feischmidt – Nyíri (szerk) (2006) 25. old

kimondja, hogy csak azok a népcsoportok tekinthető hivatalosan elismert magyarországi nemzetiségnek, amelyek száz éves itt-tartózkodást tudnak igazolni, tehát történelmi kisebbségek, ezen az alapon a kínaiak nem tekinthetőek annak. Kisebbségi önkormányzatokat is csak a hivatalosan elismert etnikumok alakíthatnak. Mivel a kisebbségi önkormányzatok nem bírnak több joggal, mint bármelyik magyar állampolgár, ezért funkciójuk a hagyományápoló egyesületek tevékenységi körével kimerül.¹⁹ Egyenként ugyan bármilyen származású magyar állampolgár lehet a Parlament tagja, de legyen az bármely kisebbség tagja, nem képviselheti csoportként csoportja érdekeit. A hivatalos nemzetté válás ilyen feltételekkel nem bír semmilyen motiváló erővel.

Jelenleg a legtöbb magyarországi kínai migráns tervei között az állampolgárság megszerzése és a végleges letelepedés terve szintén nem szerepel. Örkény Antal és Székelyi Mária kutatásából²⁰ kiderül, hogy az általuk vizsgált kínai csoport több mint fele kategorikusan kijelentette, hogy nem akar magyar állampolgárrá válni. Ennek oka legfőképp az lehet, hogy Kínai nem ismeri el a kettős állampolgárságot. Sokan évente akár többször is hazautaznak Kínába, így hogy megtartották kínai állampolgárságukat, egyszerűen tudnak hazautazni, nem kell vízumért folyamodni.

Néhány szervezet létezik már, akik igyekeznek megkönnyíteni az ázsiai migránsok beilleszkedését. Az egyik ilyen az Ediktum Alapítvány, melyet 2004-ben alapított egy magánszemély. Ehhez a szervezethez bármilyen problémával fordulhatnak az ázsiai migránsok, ezeket a problémákat az alapítvány lehetőségei szerint igyekeznek megoldani. Céljaik között olyan szolgáltatások biztosítása szerepel, mint a honlapjukról²¹ letölthető, a leggyakrabban felmerülő problémákkal (munkavállalás, szerződések, hivatalos ügyintézés, egészségügyi szolgáltatások, űrlapok) foglalkozó információk. A magyar nyelvű honlap-kiadványaikban nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy a kínai kultúrát és szokásokat megismertessék a magyar érdeklődőkkel és természetesen, hogy az alapítvány tevékenységét bemutassák. Az alapítvány szíves közlése szerint 2010-ben 139-en fordultak a szervezethez segítségért, ebből 53-an jogi tanácsadás céljából. Következő projektjük egy ázsiai migráns nők számára szervezett ingyenes rákszűrés lesz, hogy ezzel népszerűsítsék a magyarországi egészségügyi szolgáltatásokat. Nagymáté Éva, az Ediktum Alapítvány vezetőjének tapasztalatai alapján sokan ilyen és más hasonló egészségügyi vizsgálatokért hazautaznak Kínába, pedig a társadalombiztosításuk Magyarországon is kiterjedne ezekre a szolgáltatásokra.

¹⁹ Szalai (2000)

²⁰ Örkény – Székelyi (2009)

²¹ Örkény – Székelyi (2009)

Sok ügyvédi iroda specializálódott már a kínaiakkal kapcsolatos jogi tanácsadásra vagy ügyintézésre. Alkalmam nyílt egy ügyvéd hölgygel beszélgetni, aki röviden beszámolt a kínaiakkal kapcsolatos tapasztalatairól:

„Nem látni őket színházban, moziban, nyilvános helyre is csak a saját kínai barátaikkal mennek. Nyilvánvalóan ennek az is oka lehet, hogy nagyon nehezen sajátítják el a magyar nyelvet, nehezen értik meg az irodalmibb nyelvezetet. Sokat találkoztam olyan kínaival, akinek a gondolkodásába nehezen lehetett a magyar hivatali ügyintézési szokásokat elfogadtatni, de hamar elsajátítják, ha érdekükben áll. Az integráció inkább a gazdasági értelemben jellemző, idővel a tárgyalási kultúrát, a hivatali kultúrát is megismerik, de ha lehet, inkább kibújnak a kötelezettségek alól vállalva a bírságokat is.”²²

Összességében azt állapíthatjuk meg, hogy a magyarországi migrációs politika jelenleg irreleváns a kínai migránsok beilleszkedésének, társadalmi integrációjának tekintetében. Vannak szervezetek és ügyvédi irodák, akik szolgáltatási portfóliójukban nagy hangsúlyt fektetnek a kommunikációs problémák áthidalására, ezeket nagy számban igénybe is veszik a kínai migránsok, de ez nem pótolja egy határozott karakterű integrációs célkitűzésekkel megvalósított migráns politika eszköztárát.

A migrációs trend alakulását egyébként elsősorban a gazdasági ösztönzők fényében indokolt megvizsgálni, hiszen a vállalati vagy munkavállalói jövedelemszerzés lehetősége az, ami továbbra is elsődleges módon befolyásolja a globális szinten a kínaiak migrációs szándékait. A családdegysítést ilyen szempontból azért nem javasolt külön tényezőként kiemelni, mivel annak motívumrendszere nem függ szorosan össze egy adott befogadó ország migrációs politikájának eszköztárával, itt inkább arról van szó, hogy amennyiben a befogadó országban a gazdasági és társadalmi perspektívák kedvezőek, akkor a „szerencsét próbálni” indult családtagot nagyobb gyakorisággal követik később a család otthon maradt tagjai.

²² Egy neve elhallgatását kérő ügyvéd beszámolója.

Kulturális tényezők

Ideiglenesség hagyománya a kínai kultúrkörben

Ha megfigyeljük a Magyarországon élő kínai kolónia épített tereit az átmeneti büfék, éttermek és bódék olcsó díszítését, a boltok lapra szerelhető polcrendszerét, mindenből az ideiglenesség tükröződik vissza. A budapesti Négy Sárkány piaccal szemben lévő csarnokokban olyan érzésünk támad, mintha Kínában lennénk, ugyanolyan bódésorokkal, cipekedő batyus kínaiakkal és ugyanazzal az árukészlettel találjuk magunkat szemben. Kínában is hasonló átmeneti építmények tucatjával, olcsó másolatokkal találkozunk, ezért lehet megalapozott ez a feltételezés, hogy az ideiglenesség érzése kulturális hagyományokra²³ nyúlik vissza.

Ez az ideiglenes építkezés, megkönnyíti, hogy bármikor elköltözzenek, akár egy másik országba is, de a tőke hiánya, a nem létező magyarországi migrációs politika, a letelepedés szándékának hiánya is hozzájárul ahhoz, hogy nem törekednek hosszú távú beruházásokra.

A guanxi hagyománya a kínai kultúrkörben

A *guanxi* (kapcsolat) fogalma rendkívül jelentős a kínai kultúrkörben, a legerősebb *guanxi* a szociális hálózaton belül a családi, utána a baráti, ismerősi majd az üzleti. A *guanxi* kihat az élet minden területére, családra, az üzletkötésre, sőt még a migráció szempontjából mérlegelt célország kiválasztására is.

A kínai kultúra abszolút központja a család, melynek eredete a konfuciánus hagyományokban gyökerezik.

*„A mester mondta: Ha szüleid még élnek, nem szabad messzire utaznod.
Ha mégis utaznod kell, meghatározott útirányod legyen.”²⁴*

A külföldre érkező kínaiak, ha megtalálják számításukat, családtagjaikat hívják az üzlet kibővítésére, ha egy rokonuk hívja őket egy másik országba a jobb

²³ A kínai civilizáció bölcsőjeként a Sárga folyó medrét szokták említeni, a folyó állandó áradásaival, folytonos mozgásra és építkezésre ösztönözte a földművelőket. Könnyűszerkezetes faházakat építettek, ez az építészeti hagyomány annyira rögzült, hogy ettől a szerkezettől a későbbiek folyamán sem tértek el, még a gyakran pusztító tűzvészek ellenére sem. Salát (2006)

²⁴ Konfuciusz, In: Tőkei (2005), 73. old

megélhetés reményében bátran továbbköltöznek. Az otthon maradottakkal is sűrűn tartják a kapcsolatot, kapcsolathálójuk főleg a már itt élő kínai rokonok tagjaira épül²⁵, de sokan rendelkeznek magyar barátokkal is.²⁶ A családon belüli kötődés nagyon erős, a nemzet egyes tagjain belül viszont már nem, ezt az is bizonyítja, hogy nem alakult ki egy egységes kínai szervezet hazánkban sem.

1949-ben a kínai kommunisták hatalomra kerülésével sajátos paradigmaváltás érvényesült a kínai társadalomszervezési koncepcióban, az új hatalom politikai vetélytársat látott a család kisközösségi integrációs erejében, attól tartva, hogy az gyengítheti az új ideológiai talapzatra építendő nemzeti öntudat erejét. A propagandaműveletek egyértelműen azt próbálták beágyazni a társadalmi gondolkodásba, hogy a nemzet vonatkozásában a legfőbb összetartó erő nem a család, hanem a „párt”, ám utólag világosan megállapítható, ahogy a család tradicionális szocializációs és integrációs szerepét nem tudták háttérbe szorítani.²⁷

A kínai család összetartó ereje sajátos módon érvényesül olyan folyamatokban is, amelyek látszólag a dezintegrációt, a családi kötelekektől való elszakadást jelentik meg. A családok integráló ereje valójában a határokon is átível, és éppen ezzel mozgatja a családtagokat, akik számíthatnak arra, hogy megkapnak a már a célsországban élő családtagoktól minden segítséget, így maguk is bátran belevághatnak az utazásba, és ha az adott országban mégsem találták meg számításaikat, visszamehetnek a család otthon maradt közösségéhez, vagy egyszerűen tovább utazhatnak egy másik külföldi országba, ahol ugyancsak számíthatnak a már letelepedett rokonok vagy barátok támogatására. A mobilitás ösztönzésében ez az erős, családi alapokra helyezkedő kapcsolati háló egy további fő tényező tehát, a *guanxi* migrációs vonatkozásban ilyen összefüggésrendszerben érvényesül.

Fontos megjegyezni, hogy jelenleg, amikor Kínában számos szakmaterületen a kínai gazdaság folyamatosan zajló dinamikus növekedésének egyik következményeként számos szakmaterületen Kínában jelentősen emelkedtek a bérek és fizetések, nem egy területen akár meg is haladják a Magyarországon érvényes átlagot, az anyagi motiváció már tekinthető vezérmotívumnak az ide történő bevándorlást befolyásoló tényezők körében.

Valójában a kínai gazdasági környezet és a lehetőségek ma már merőben eltérnek a magyar gazdaság perspektíváitól. Ez a néhány éve érvényes új helyzet a Magyarországon élő kínai kolónia köreiben a markánsan érvényesülő

²⁵ Ld. függelék 5. ábra

²⁶ Ld. függelék 6. ábra

²⁷ Fuyama (1995)

elvándorlásban mutatkozik meg. Az innen elvándorló kínai cégek – jellemzően kisvállalkozások – és munkavállalók nagy többsége két irányba mozgott: vagy Kínába ment vissza, vagy a schengeni egyezmény adta szabad mozgás lehetőségével élve más EU-tagállamba települt át.

Hozzá kell tennünk, hogy a kínai állami alkalmazottak Magyarországra történő kiküldése sem olyan egyszerű feladat már a kínai humán erőforrás menedzserek számára, hiszen a kínai nagyvárosokban elérhető keresetek – különösen, hogy egy házaspár Kínában gyakorlatilag minden esetben két keresettel számol, míg Magyarországon ez nem feltétlenül igaz – anyagi oldalról nem igazán motiváló az ide helyezés, mint karrierállomás. Ezt a tényezőt a jövőre nézve érdemes komoly motivációs korlátként értékelnünk a magyar-kínai kapcsolatok tervezésekor.

Iskoláztatási tényezők

A '90-es években hazánkba érkező és is itt élő kínaiak gyerekei mára már felnőttek. A második generációs kínaiak, folyékonyan beszélnek magyarul, sok magyar barátjuk van, még az IWIW magyar közösségi oldalon is megtalálhatók. Egyfajta tartós ideiglenességre rendezkednek be nem biztosak abban, hogy itt akarnak-e maradni mégis nagyobb bennük a hajlandóság, mint szüleikben a magyarországi életforma befogadására, derül ki Sterk Barbara második generációs kínai gyerekekkel készített mélyinterjúból.²⁸

A közoktatási törvény 110.paragrafusa 2002-ben kimondta, hogy a legalább egy éve Magyarországon tartózkodó, tartózkodási engedéllyel vagy tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező kiskorúak iskolakötelesek. A külföldi gyerekeket a közoktatási intézmények nem kötelesek fogadni, de befogadásuk esetén tandíjat szedhetnek utánuk – ez alól azok mentesülhetnek, akinek a kibocsájtó országával Magyarország erre vonatkozóan szerződést írt alá. Sajnos az iskolák vezetőinek hiányos a tudása a külföldi gyerekek beiskolázásának szabályairól,²⁹ ugyan vannak próbálkozások a külföldi gyerekek megfelelő befogadására. A Dob utcai Magyar–Angol Két Tanítási Nyelvű Iskolában kísérletet tettek arra, hogy a külföldi gyerekekkel az iskola BÁBEL Interkulturális Pedagógiai Programja alapján foglalkozzanak, de sajnos a jól hangzó elméletek mögött nincs egy szakmailag megalapozott és felkészített pedagógus gárda, akik valóban speciálisan tudnának

²⁸ Sterk (2006)

²⁹ Feischmidt – Nyíri (szerk) (2006)

foglakozni a migráns gyerekekkel.³⁰ Egy-egy pedagógus hozzáállása, segítőkészsége, helyzetfelismerése, esetleg ráfordított plusz energiája óriási hatással bírhatnak a migráns gyerek befogadó országról alkotott képére.

A Magyar-Kínai Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola 2004-es megalapításának célja a Magyarországon élő kínai gyerekek befogadása és kettős identitásának kialakításában nyújtott segítsége volt. Az iskola pedagógiai programjából kiderül, hogy a multikulturális pedagógia mellett értéknek tekintik, hogy a külföldi tanulók (különböző anyanyelvű, kultúrájú és állampolgárságú növendékek) megismerkedjenek a befogadó ország nyelvével és kultúrájával. A magyar, mint idegen nyelvére nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a gyerekek minél hamarabb otthonosan mozogjanak az magyar nyelvi környezetben. Az iskola pedagógiai programja lehetőséget adhatna arra, hogy Magyarországot, mint hosszú távú célt tűzzék ki az itt tanuló kínai diákok, ezért az iskola távlati céljaiban szerepel egy gimnáziumi tagozattal való bővítés valamint egy kollégium alapítása is. Az iskola pedagógia programjában ez szerepe:

„Nem mindegy, hogy a gyerekek, a szülők és a tanárok az éppen Magyarországon tartózkodó kínaiak gyermekmegőrzőjeként tekintenek-e az iskolára, vagy a stratégiai jelentőségű kínai-magyar oktatási intézményrendszer egyik olyan elemeként, amelynek hosszú távú célja, az egymás iránt nyitott, multikulturális, hasznos ismeretekkel is felvértezett „közös” nemzedékek felnevelése.”³¹

Széchenyi Gergely szociológus, az iskola egyik angol tanárával készített interjújában a fent említettekkel gyökeresen eltérő véleményt jegyzett le.

„Tanár: Egyszerűen az iskola egy lerakat, ahova a gyerekeket csak úgy lerakják, és amikor a szülők elmennek dolgozni, akkor a gyerekeket egyszerűen csak berakják az iskolába, és amikor vége van akkor meg kiveszik őket. Semmit sem csinálnak otthon, volt egy gyerek, aki nem látott még erdőt. A gyerekek a gyorséttermeken kívül mást nem ismernek.”³²

Érdekes, hogy a két állítás egymásnak szöges ellentéte. Ebben ugyanakkor nem célunk igazságot tenni, hiszen egy pedagógus tapasztalatai és véleménye alapján nem lehet eldönteni, hogy az iskolának sikerül-e az elméleti elképzeléseit megvalósítani.

³⁰ A kutatás empirikus adatgyűjtése keretében regisztrált beszámoló az Artemisszió Alapítvány BABEL Int. Kult. Ped. Projekt keretében végzett mentori munka során szerzett tapasztalatokról.

³¹ Ágoston (2009) 11.old.

³² Széchenyi (2007)

A DEMOS Magyarország Alapítvány egyik projektje a Magyar-Kínai Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolával foglalkozott. A kutatás célja az iskola társadalmi kontextusának feltérképezése volt, hogy az általános iskola a különböző kultúrájú és háttérű gyerekek egymás mellett élésében mennyire tud részt venni. A kutatás keretében Ágoston László szülőkkel folytatott interjúiból³³ kiderül, hogy a magyar és kínai nyelv oktatása mellett, a szülők, az angol nyelv oktatását is fontosnak tartják, mivel az első 8 osztály elvégzése után gyermekeik nem tudnak továbbtanulni a magyar oktatási rendszerben, ha magyar nyelvtudásuk nem éri el a megfelelő szintet. Az angol tanulás lehetőséget nyújt a magyarországi továbbtanulásra is egy angol vagy amerikai magániskolában, de kapu bármely másik ország felé is.

„Xu, egy hatéves kínai általános iskola elvégzése után érkezett Magyarországra. Apja angol nyelvű iskolába küldte, de ott gyenge angoltudása miatt, nem tudta követni az órákat. Ekkor apja úgy döntött, hogy Xu járjon addig magyar iskolába, amíg egy magántanár segítségével meg nem tanul annyira angolul, hogy visszamehessen a nemzetközi iskolába. Közben – magyarázta Xu – apja nem várja el, hogy a magyar iskolában is jól teljesítsen: csak azért kell odajárnia, hogy napközben el legyen foglalva valamivel.”³⁴

Természetesen vannak olyan kínai szülők is, akik tudatosan magyar iskolába adják gyerekeiket, hogy ezzel elősegítsék és könnyítsék gyermekük magyarországi beilleszkedését.³⁵ A legtöbb szülő tisztában van azzal, hogy gyerekeik esetleg más utat járnak majd be, számolnak azzal, hogy ők maguk talán visszamennek Kínába vagy egy harmadik országba távoznak, míg gyerekeik esetleg végleg Magyarországon telepednek le.

Sok szülő úgy érzi a Magyar-Kínai Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola nem elég szigorú a kínai iskolákhoz képest, ezért hétvégi iskolába is viszik gyerekeiket. A hétvégi iskola a szülők önkéntes szervezésében, alapítványi keretetek között működik. Kínai nyelvből, kínai történelemből, matematikából és kínai irodalomból vehetnek különórákat a gyerekek. Az órák után hagyományápoló foglalkozásokon vehetnek részt gyerekek és felnőttek egyaránt. 2010-ben 160 gyereket írtak be az egyik kínai hétvégi iskolába. Az iskolai tapasztalatok szerint sokan hazaküldik

³³ Ágoston (2009)

³⁴ Feischmidt – Nyíri (szerk) (2006) 60. o.

³⁵ Egy empirikus adatgyűjtés során regisztrált példa szerint a kínai mentorált a Dob utcai Általános Iskolában kezdte el magyarországi tanulmányait, mivel az iskola rendelkezik multikulturális pedagógiai programmal. A szülők azonban úgy értékelték, hogy a gyakorlatban nem érvényesült a multikulturalizmus a pedagógiai programban, ezért a következő tanévben egy magyarországi amerikai iskolába írták be gyermeküket.

gyerekeiket Kínába a nagyszülőkhöz néhány évre, hogy a kínai nyelvet megfelelő szinten elsajátítsák. A Magyar-Kínai Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában csak az órák 30%-ban tanulnak kínaiul, úgy érzik ez kevés.

A második generációs kínai fiataloknál a magyar nyelv biztonságosabb ismerete és az, hogy otthonosan mozognak a magyarországi környezetben, már csökkenti körükben a mobilitásra való hajlandóságot, de ők sem zárják ki annak a lehetőségét, hogy máshová költözzenek, ha későbbiekben szüleik vagy a munkájuk ezt igényelné. Ők már egyenlő esélyekkel indulnak a magyar fiatalokkal. Angol nyelvtudásukkal már bárhol a világban el tudnak helyezkedni, de magyar nyelvtudásuk lehetőséget ad arra is, hogy Magyarországon tanuljanak tovább.

Nyelvi tényezők

Leggyakrabban mikor egy kínaival kapcsolatba kerülünk (bolt, étterem) a „szia” és az árak magyar ismertetésén kívül másról nemigen esik szó. Az a benyomásunk támadhat, hogy a hazánkban élő kínaiak, nem igazán törekednek nyelvünk elsajátítására. Nem tudják, mennyi ideig maradnak Magyarországon és a nyelvi ismeretek minimális szintjével is jól elboldogulnak.³⁶ Ráadásul a helyi önkormányzatok sem igyekeznek, ezt a hiányt nyelvi segédletekkel vagy nyelvtanulási lehetőségekkel pótolni.

A fentiek azonban inkább az első generációs kínaiakra érvényesek, a második generációs kínaiak, nem okoz nekik gondot a magyar nyelvű ügyintézés, médiahasználat és ismerkedés sem, hiszen eddigi életük nagy részét Magyarországon élték le. Gyakran szüleiknek is tudnak segíteni bonyolultabb dolgok tolmácsolásában. Egy empirikus adatgyűjtés során regisztrált, beilleszkedést támogató szakmai munkatárs beszámolója szerint a támogató munka során az egyik legmegrázóbb élménye volt, mikor egy nyolc éves kínai kislány tolmácsolásában tárgyaltak a családot érintő fontos kérdésekről.

A nyelvi nehézségek nem befolyásolják a mobilitási tényezőket, hiszen az első generációs kínaiak angolul épp annyira nem tudnak, mint magyarul. A második generációs kínaiak pedig angolul is ugyanolyan jól tudnak, mint magyarul.

A második generációs kínaiak, akik szülei révén magyar oktatásban részesültek egy külön kört jelent. Először is, magyar származású barátokkal, a magyar kultúra ismeretével, a magyar nemzeti értékek iránti szimpátiával, kapcsolati körrel és

³⁶ Ld. 7. ábra

nem utolsó sorban nyelvtudással bírnak. Nagy részük Magyarországon próbál elhelyezkedni, kínai tulajdonú cégeknél (foglalkoztatásuk szempontjából potens magyar cégek aligha vannak), ahol jártasságuk és nyelvtudásuk meghatározó a cég működése szempontjából is.

Ez tehát egy külön kezelendő generáció, amelyik kétségkívül jobban integrálódott az előzőhöz képest a befogadó közösségbe, így jobban elfogadja a helyi viszonyokat, mivel érti is azokat, és mivel itt nőtt fel, lényegesen nagyobb hajlandóságot mutat a befogadó társadalomhoz való alkalmazkodásban. Ez a generációt éppen Kínát érti kevésbé, tagjai közül sokan még az anyanyelvüket sem sajátították el tökéletesen. Nagy többségük egyelőre azt tervezi, hogy maradni akar, hiszen bármennyire instabilnak tűnik jelenleg a magyarországi gazdaság helyzete, szocializációjuk számukra ezt jelöli ki otthonukként.

1.9. Magyarországi kínai nyelvű média

A magyarországi médiában minden csatornán (tévé, rádió, újság) található kínai nyelvű kínaiakkal foglalkozó médium. A magyarországi kábeltévén valamint műholdról több kínai közszolgálati csatorna is fogható, a CCTV1, CCTV4, CCTV9 valamint a Hongkongi Főnix Tv. A legtöbb kínai rendelkezik is ezeknek a csatornáknak valamelyikével.³⁷ Magyarországon a két legnagyobb példányszámban kiadott kínai nyelvű újság az Új Szemle (*Xindaobao*) és a Piac (*Shichang*), de ezeken kívül van még néhány. A Tilos Rádió sok éve sugározza a Budapesten élő kínai fiatalok által szerkesztett beszélgetős műsorát, a *Csodálatos Mandarin*-t. A Duna Tv a *Közelebb Kínához* című kínai-magyar kétnyelvű magazinműsor bemutatja Kína sokszínű kultúráját, történelmét és gazdaságát, valamint a magyarországi kínai közösség életét és az őket érintő témákat.³⁸ A magyar nyelvű médiumokat az első generációs kínaiak egyáltalán nem ismerik. Strek Barbara a magyarországi kínaiak médiahasználatát vizsgáló tanulmányában így fogalmaz:

„A hazánkban letelepedett vagy a továbbmenni szándékozók körében igen passzív médiahasználatot és kezdetleges közösségi médiatermelést figyeltek meg. E jelenség legfőbb oka az ideiglenesség kultúrájából eredeztethető. Interjú tapasztalataim is alátámasztották, hogy az itt élőknek sokszor nincs

³⁷ Ld. 8. ábra

³⁸ A *Huncn* nevű kínai fórumon a *Közelebb Kínához* című műsort a hozzászólók dicsérték és egymásnak ajánlották, sőt a műsor addigi (2011-04-07) összes online elérhetőségét feltüntették.

kialakult képük, határozott elképzelésük a jövőt illetően. (...) Tartós ideiglenességre rendezkednek be, minek következményeképpen nem keresik a Magyarországra való civil, kulturális beépülés lehetőségét.”³⁹

Kínai fiatalokkal készített interjúiból már egy sokkal erősebb médiahasználat mutatkozott meg. A fiatalok magyar nyelvű műsorokat is néznek, a magyar nyelv megértése és használata egyáltalán nem okoz problémát. Az internetet gyakrabban és tudatosabban használják, mint szüleik.⁴⁰ Az alábbiakban néhány a magyarországi kínaiak által használt online információ megosztó oldalt ismertetek.

A Huncn⁴¹ saját leírása alapján Magyarország egyik legnépszerűbb és legnagyobb felhasználói állományával⁴² rendelkező kínai közösségi oldala. A fórumot böngészve elmondható, hogy egy aktív közösség információmegosztó oldala.⁴³ A hozzászólások között eltelik ugyan néhány óra vagy akár nap is, de a bejegyzések dátumát megfigyelve egy folyamatosan és aktívan működő honlapnak tűnik. Megállapítható, hogy a magyarországi kínai közösségnek ez egy jelentős információ áramoltató csatornája. A témakörök között⁴⁴ hétköznapi témák (zene, társkeresés) és vállalkozással kapcsolatos kérdések egyaránt szerepeltek.

A WSD⁴⁵ egy online hírlap, a cikkek magyar és kínai nyelven egyaránt megjelennek, a kínai tartalom némiképp gazdagabb és a hírek végén hozzá is szólhatnak az olvasók. Ezen az online felületen a kínai olvasók az aktuális hírekről írhatnak véleményt.

A magyarországi kínai közösség egyre inkább befogadja és használja a magyar és a kínai nyelvű médiát. Lehetőségük nyílik a széleskörű tájékozódásra, korlátaik ismerete ösztönözheti mobilitásukat, de lehetőségeik megismerése marasztaló módon is hathat. Az aktívabb médiahasználat a magyarok és a kínaiak között a kölcsönös nyitásra ad lehetőséget, de ennek hatóköre messze túlmutat a jelenlegi hazánkban dolgozó kínai munkavállalókkal vagy cégtulajdonosokkal, cégvezetőkkel való kommunikáció jelentőségén.

Nagyon fontos lehetőség ebben a vonatkozásban a magyar gazdaság fejlesztésében való részvétel promóciója Kínában. A hivatalos megfogalmazás

³⁹ Strek (2006)

⁴⁰ Strek (2006)

⁴¹ <http://huncn.com/bbs/>

⁴² 7410 regisztrált felhasználóval rendelkezik

⁴³ 1677 témában 9296 hozzászólás, 2011. első negyedév végéig.

⁴⁴ A fórum 2011. április 7-ei aktív témakörei közül néhány: társkeresés, érdekes videók, magyar dalok, cégalapítással kapcsolatos kérdések, álláshirdetés vagy keresés, bizonyos termékek behozatalával kapcsolatos kérdések (pl.: rózsaoilaj), Magyarországgal kapcsolatos hasznos információk. A magyar dalok fórumon híresebb magyar dalok, a Himnusz és Szózat youtube elérhetőségei szerepeltek. Cégalapítással és termékbehozattal kapcsolatban több beszélgetés is folyt.

⁴⁵ <http://www.wsd.hu/>

szerint ezt a feladatot a kutatás elvégzésének idején a Nemzeti Gazdaságfejlesztési Minisztérium (NGM) végezte. Az intenzív magyar-kínai kapcsolatépítést számtalan, az NGM minisztere és más, felső szintű állami tisztségviselők által vezetett küldöttségek kínai látogatásai, illetve hasonló módon hazánkba érkező kínai tárgyalófelek programjai érzékletesen jelezte. Az ugyanakkor továbbra is kérdés, hogy a kínai médiában, elektronikus és nyomtatott sajtóban, üzleti információs forrásokban milyen hatékonysággal és tartalommal jelenik meg a magyarországi gazdaságfejlesztési programokban való kínai részvétel lehetőségeinek bemutatása. Érdemes lenne magyar részről megfontolni, hogy a legjelentősebb kínai gazdasági elektronikus információs platformok mellett a gazdasághoz is kapcsolódó közösségi web-felületek is bevonhatók a kapcsolatépítésbe. Ezzel kapcsolatban ugyanakkor pozitív példaként említhető az eset, amikor az akkoriban még VPOP-ként működő vámhatóság lefordíttatta kínai nyelvre a honlapján megjelenő fontosabb tartalmakat, közöttük a szabályozásokat és útmutatókat.

Nagyon fontos ugyanakkor differenciálni a kommunikáció stratégiai céljait tekintve. Aligha elképzelhető ugyanis, hogy a magyar nemzetgazdaság érdekei jelenleg a kínai munkavállalók idevándorlásának támogatásához kötődnek. Sokkal inkább elképzelhető, hogy stratégiai szinten a kínai vállalkozások munkahelyteremtő tevékenységét, és ezzel a magyar munkavállalók foglalkoztatásának bővítését eredményező fejlesztéseit lenne érdemes támogatni. Így tehát nem a kínai munkavállalók, hanem a kínai tulajdonú vállalkozások, lehetőség szerint a minél szélesebb kör számára foglalkoztatást kínáló cégek ide települését kellene promotálni és a stratégiai kommunikáció eszközeit is ehhez a célhoz igazítani. Ez a feladatkör ugyanakkor jól meghatározható szakképzettségi, elsősorban a kínai nyelv és kultúra – beleértve az üzleti kultúra sajátosságait – magas szintű ismeretére és kommunikációs alkalmazásának képességére építő követelményeket támaszt, amelyek egyúttal meghatározzák a gazdaságfejlesztési feladatok körében megoldandó kapcsolatépítési szakképzési programok iránti igényeket is. Ezeknek a programoknak a céltudatos, átgondolt stratégiai lépésekhez igazodó fejlesztését magyar részről a lehető legsürgősebben át kell gondolni és célszerű elindítani.⁴⁶

⁴⁶ 2010-ben EU-s forrásokból egy alapítvány elkészített egy informatív kiadványt, amely a legfontosabb magyarországi ügyintézési tudnivalókat ismerteti a kínaiak számára. Csakhogy ez a munka 2011. januárjában a jogszabályi átalakítások miatt már nem volt aktuális. Itt tehát egy pozitív szándék társult egy kedvezőtlenül megválasztott technikai kivitelezéssel, miközben a rugalmasan módosítható – pl. internetes – információs platformok folyamatos, stratégiai célokhoz igazodó karbantartása és fejlesztése valóban jelentős támogatást adhatna a magyar-kínai kapcsolatok fejlesztésének.

1.10. Kínai érdekek és motivációk a magyarországi gazdasági szerepvállalásban

Magyarország földrajzi fekvésének és ehhez kapcsolódó regionális szerepének értékelése számottevő tényező az európai jelenlét tervezésekor a kínaiak számára. A kínai EU-politikában azonban nemcsak a stratégiai megfontolások, hanem a középtávú üzleti érdekek is helyet kapnak. Vagyis a piac fejlettsége, a logisztika, az infrastruktúra kiépítettsége, az elérhető állami kedvezmények vagy támogatások, az adózás, stb. kérdései ugyanolyan mérlegelés tárgyai, mint bármilyen más nemzetiségű tőkebefektető esetében – és jelenleg úgy tűnik, hogy ezt a körülményt a térségünkben dinamikusan erősödő kínai szerepvállalásra alapuló kalkulációk egy kissé túlzott módon, indokolatlanul háttérbe szorítják.

A gazdasági vonzóerő dimenziójában jelenleg a magyar gazdaság nem tekinthető kifejezetten erősnek, ha pl. csak az áfát, a vámot, az adórendszert vesszük alapul. Ugyanakkor a tengeri szállítási útvonalaktól és kikötőtől való távolság, vagy az üzleti körökben még mindig indokolatlanul erősnek tartott bürokrácia, a bonyolult és gyakran változó adminisztratív szabályok sem erősítik a középtávú gazdasági célkitűzéseket is szem előtt tartott kínai vállalkozások ide települését – ez az interjúk során egyértelműen felszínre került.

Szakértői körökben, a legutóbbi időszakban már markánsan megjelenik az a felvetés, hogy a nem gazdasági tényezők ultra-domináns szerepe a kínai stratégiaalkotásban Magyarország vonatkozásában is lejárt, a csakis erre a tényezőre épülő magyar várakozások nem megalapozottak. A helyzet az, hogy ennek a – gazdaságfejlesztési tárgyalói szinteken minden bizonnyal már megtapasztalt – fejleménynek a hatása várhatóan egyre intenzívebben érvényesül a magyarországi kínai bevándorlás általános alakulásában is.

A kínaiak idősebb nemzedékei még jobban ismerhetik Magyarországot, korábbi hírnevét a kelet-közép-európai államszocialista gazdaságok körében, a társadalmi átalakulás modelljeként tekintett és kínai szakértők és pártfunkcionáriusok által intenzíven tanulmányozott országgént. Az elmúlt két évtizedben azonban Kína is és Magyarország is más utat járt be, gazdasági tekintetben ma nincs igazi összehasonlítási alap, a kapcsolódási pontok egyre inkább a távoli múltból eredeztethető nemzetségi kapcsolatok, a mindkét nemzet által kényszerűen a szabadságért vívott küzdelmek transzcendens hagyatékára épülhetnek – és tegyük hozzá, a kínai kultúrában az ilyen fundamentumú hagyományok ereje jóval erősebb, mint saját társadalmunkban.

Ugyanakkor a fiatalok nemzedéke Kínában már egyáltalán nem ismeri Magyarországot, és hazánk nem is végzett az ilyen irányú ismeretterjesztés érdekében releváns, komoly munkát az elmúlt két évtizedben. A legutóbbi időszakban érkeznek a kínai partnerektől olyan visszajelzések, hogy legalább a nagy kínai gazdasági centrumokban már megjelentek a magyar kultúra és tudomány bemutatását és népszerűsítését célzó magyar programok, ám ezeknek a többi európai kultúra ugyanilyen célú promóciós tevékenységével „versenyezve” kell felhívniuk magukra a figyelmet. Nagy hátrányként említik az erre vonatkozó információkat közlő interjúalanyok, hogy a kínai piacokon gyakorlatilag nincsenek jelen a magyar termékek, ami az egyre erősödő kínai fogyasztói kultúrát tekintve ugyancsak jelentős hátrány más nemzetek kapcsolatépítő pozícióihoz képest.

A fentiekben vázolt, Magyarország gyenge kínai reprezentációját hangsúlyozó vélemények egyenes összefüggést látnak az ismerethiány, a magyar gazdaság stabilitási problémái és a Magyarországra érkező munkavállalók csökkenő száma között. A magyar gazdasági környezet negatív elemei, különösen a fejlett EU-tagállamok által biztosított gazdasági környezet viszonylatában egy feltörekvő kínai vállalkozás európai pozíciókért folyó erőfeszítései számára jelenleg nem nyújt igazán komoly perspektívákat.

1.11. Kínai gazdasági jelenlét - a magyar munkapiacra gyakorolt várható hatások

A kérdés igazi összetett, „több-ismeretlenes egyenletként” kezelendő. A potenciál alakulása mindenképp függ a hazai gazdasági helyzettől, a magyarországi kínaiak körében uralkodó, hazánkkal kapcsolatos általános véleményklímától, magyar részről a kínai gazdasági és politikai stratégia helyes és pontos értelmezésétől, ennek függvényében az államközi kapcsolatok alakulásától, a kínai partnerek irányába kifejtett gazdasági lobbytevékenységünktől és még nagyon sok egyéb tényezőtől. Összességében a kínai gazdaság dinamikus növekedése uralja valószínűsíthetően az elkövetkező rövid- és középtávú időszakot is, miközben a nagy ellátórendszerek reformja kerül napirendre a kínai társadalomszervezésben. A kínai gyártás és a technológiai fejlesztések műszaki és minőségi dimenziókba várhatóan már középtávon összhangba kerülnek, a termék- és tőkeexport továbbra is domináns, globális gazdasági szuperhatalmi pozíció felé mozgó hatalomként jeleníti meg Kínát.

Az nem vitás, hogy az EU középtávon fontos régió marad a kínai külgazdasági pozíciók tekintetében, elsősorban fejlett fogyasztói piaca miatt – most a legnagyobb külkereskedelmi forgalom a világon az EU-27-ek és Kína között zajlik.

A kínai tőkéért ma már gyakorlatilag mindenki a versenyben van, ezért nem csupán a hagyományos külpolitikai értelemben vett térségi EU-tagállamokkal kell megmérkőznünk, de a fejlett EU-15-ökkel is. A gyártó szektor fejlesztése ugyanakkor a mi esetünkben még mindig komparatív előnyöket tartogat, hiszen a magyar munkabérek most nagyjából azonosak a kínai bérszinttel és több területen alulmaradnak a környező országok bérezéséhez képest, miközben a magyar munkaerő szakképzettségének általános szintje regionális viszonylatban Kína szemében is elfogadott. A technikai, adminisztratív költségek és terhek, valamint ágazat-specifikus tényezők sora befolyásolhatják ebben a helyzetben a magyarországi kapacitások létesítésére vonatkozó kínai döntések meghozatalát, és itt egyre jelentősebb súllyal eshetnek latba a betelepülő tőke és munkahely-létesítés számára nyújtható kormányzati támogatások.

A kutatás alapján összességében azt állapíthatjuk meg, hogy a magyar munkaerő képzettsége még mindig fontos meghatározó eleme a kínaiak szemében a tőkevonzó képességnek. Meg kell jegyezni azonban, hogy a technológia-intenzív ágazatok betelepülését tekintve viszont kifejezetten a magas szintű szaktudás és az innovatív működést támogató üzleti környezet a meghatározó, és itt figyelembe kell venni, hogy a zöldmezős beruházások helyett a kínai érthető okokból inkább nagy európai cégek megvásárlásán vagy társult tulajdonosi pozíciók szerzésén gondolkoznak aktívan, ez a Magyarországra érkező kínai tőkebeáramlás tekintetében elszívó hatást jelent. Ha csupán technológia-telepítésről vagy regionális K+F központok kialakításáról beszélünk, úgy a megfelelően képzett munkaerő Magyarországon elvileg rendelkezésre áll, azonban a kínaiak szerint nincs kialakítva a tájékoztató, ösztönző, konkrét lehetőségeket promotáló rendszer, amely segítene a kínai üzleti világ figyelmét ezekre a lehetőségekre ráirányítani.

A magyar munkapiacra megjelenő kínai munkavállalói létszám ma inkább stabilnak tekinthető, mint dinamikus változónak, beleértve a mikro- és kisvállalkozások körét is. Az előzőekben elemzett bevándorló „új nemzedék” vonatkozásában viszont leginkább a számukra fő foglalkoztatóként megjelölhető multinacionális vállalatok személyzeti politikájának és gyakorlatának való erőteljes kiszolgáltatottság említendő. A kínai származású munkavállalók körében talán a magyar származásúakhoz képest is nagyobb gyakorisággal jellemző, hogy a

multinacionális vállalatok más ország telephelyére küldik őket, a kínai tulajdonú vállalatok esetleg a hazai központba, az anyacéghez, de az ő helyüket azonnal elfoglalják a szintén főleg kínai származású új munkatársak.

Trendként állapítható meg, hogy a kínai tulajdonú cégekhez érkező új munkatársak vagy az új befektetőkkel érkező vezetők és beosztottak egyre nagyobb gyakorisággal nemzetközi szintű oktatásban és tapasztalatokban részesült személyek lesznek, erre világos példát mutatnak a magyar gazdaságban már jelen lévő nagy kínai multinacionális vállalatok képviselői is. A kínai nagyvállalatoknál ma már az MA és PhD fokozat, a szakmai tapasztalat és megfelelő szakmai előélet ugyanolyan jelentőségű, mint bármely nagy nyugati multinacionális vállalatnál, ebben a vonatkozásban a különbségek teljes egészében elmosódtak.

Fontos megjegyezni, hogy itt nem ún. „elitmigránsok” megjelenéséről van szó, hanem arról, hogy ezek a munkavállalók a foglalkoztatók által vezényelt program szerint települnek át vállalataik egyik telephelyéről a másikra, hogy azután egy meghatározott idő elteltével továbbutazzanak következő kirendeltségi állomásuk felé. Nincs tehát arról szó, hogy a korai etnikai vállalkozók dominanciájához képest nőtt volna az elitmigránsok száma vagy jelentősége. Egyrészt továbbra is itt élnek a korai betelepülőként érkezett kínai származású vállalkozók, illetve családtagjaik, másrészt jelenleg már nem betelepülőként, hanem átmenetileg ide vezényelt munkavállalóként megjelentek a magasan kvalifikált szakemberek is a kínai származású foglalkoztatottak körében hazánkban, de utóbbiak a multinacionális cégek körében jellemző belső vállalati fluktuáció folyamatában érkeznek ide, majd távoznak egy másik telephelyre.

1.12. Összefoglalás

A kutatás empirikus tapasztalatai egyértelműen megerősítették, hogy a Magyarországon élő kínaiakra továbbra is jellemző az erős mobilitási hajlandóság, többségük jövőbeli tervei között az esetleges továbbköltözés is szerepel. Mobilitási motivációjuk alapvetően gazdasági természetű.

A kínai származású munkavállalók migrációs mozgásuk során továbbra is alapvetően a családi közösségekhez kötődő kapcsolathálójukra építenek, ennek továbbra is igen erős hagyománya van a kínai kultúrkörben, ezért bártan támaszkodhatnak rá, s mobilitásukra ez szintén ösztönzőleg hat. A második

generációs kínai fiatalokra már kevésbé jellemző a továbbvándorlás perspektívája, de ennek lehetőségét ők sem zárják ki teljesen.

Az időközben felnövekvő harmadik generáció kérdésköre egy újabb izgalmas kutatási területnek ígérkezik, mivel ezek a gyerekek már itt is születtek, viszonyuk a magyar társadalomhoz és kultúrához az első és második generációs bevándorló nemzedékekhez képest teljesen eltérő, nyilvánvalóan erőteljesebben a befogadó társadalomhoz igazodó lesz, de kérdés, hogy ez a kapcsolat miként alakítja köreikben az asszimilációs hajlandóságot a migrációs lehetőségekkel szemben. A kutatás javaslataként megfogalmazható, hogy további célzott vizsgálatokkal érdemes feltárni ennek a speciális szegmensnek a szocializációs, kulturális és egyéni élettervekre vonatkozó sajátosságait.

Itt kell megjegyezni, hogy az asszimiláció kontextuális értelmezése számos félreértésre adhat okot. A legfontosabb körülmény, hogy a transznacionális kínai közösségek hagyományos szociológiai értelemben meghatározott asszimilációs hajlandósága nem kimutatható, vagyis ők szülőföldjüktől több kontinensnyi távolságra is maradnak teljes egészében kínaiak, semmilyen affinitást nem mutatnak a befogadó közösség társadalmi szokásainak, közösségi szokásainak, viselkedésmódjának átvételére a törvényi szabályozás előírta minimálisan szükséges követelmények kivételével. A második és főleg a harmadik generációs – utóbbiak hazánkban ma még nagyrészt a gyermekkorban vannak – kínaiak viszont már nem tekinthetők transznacionális közösségnek, hanem leginkább olyan, többnyire magyar állampolgársággal rendelkező személyeknek, akiket identitásuk már egyik kultúrához sem köt igazán – már nem kínaiak, még nem magyarok. Tisztán kínai származású apa és anya gyermekeként jöttek világra, ugyanakkor soha nem éltek szüleik kínai szülőföldjén. Körükben éppen azért nehéz asszimilációról beszélni, mert nincs honnan elszakadniuk, és nincs igazán hová megérkezniük sem. Arcvonaluk alapján is élesen elkülönülnek a befogadó többségi társadalom tagjaitól, tehát azok számára jól azonosíthatóan „idegenek”, ugyanakkor saját nemzetségük szülőföldjén soha nem érték őket meghatározó szocializációs hatások. Ehhez adódik, hogy a kínaiak az európai társadalmakban aligha tudnak olyan, saját kulturális normáikhoz igazodó átalakításokat elérni, mint pl. az európai hódítók az amerikai kontinensen. De a kultúra, amelyet üzenetként saját személyükben a befogadók felé hordoznak, nagyon is dinamikus, és a globális szintén egyre jelentősebb kihívásokat tartogat az európai kultúrkör számára. Történelmi léptékben is új jelenségről van szó, amelynek jelentőségét az adja, hogy nem valamely szegény, a globális folyamatok szempontjából lényegtelen ázsiai ország gazdasági bevándorlói jelentek meg az európai – és

ezzel együtt a magyar – gazdaságban, hanem a világ legdinamikusabban fejlődő, számos gazdasági területen immár szuperhatalmi pozíciókra aspiráló kultúrájának képviselői.

Mindezzel együtt a magyarországi migrációs vonzerő és a kínai gazdaság dinamikus fejlődésének együttes hatásaként a kutatás alapján leginkább az valószínűsíthető, hogy a betelepülő kínai munkavállalók köre nem bővül rövid- és középtávon dinamikusan, sőt, középtávon inkább a bevándorlás mérséklődése valószínűsíthető a jelenlegi folyamatok alapján. Ugyanakkor a Magyarországon letelepedett kínaiak elvándorlásában sem várunk az eddigiekhez képest dinamikusan folyamatokat.

Meg kell említeni, hogy a kutatás erre utaló adatai alapján az egyre csökkenő nyelvi akadályok – a magyar nyelv ismeretének terjedése a hazánkban letelepedett kínaiak körében – egyértelműen elősegítik különösen a legfiatalabb, már hazánkban született korcsoportok és a befogadó társadalom közötti szorosabb kapcsolatok kialakulását. Ez a folyamat a hazánkban letelepedett kínaiak közösségében középtávon elindíthatja akár azokat a folyamatokat is, amelyek a vegyes házasságok elterjedésével a kínai kulturális hagyományoktól egyre inkább végérvényesen elszakadó utódnemzedékek megjelenését eredményezhetik. Ugyanakkor legnagyobb valószínűséggel az ilyen módon értelmezett asszimiláció a magyarországi kínai kolóniában középtávon is csak korlátozott kiterjedéssel várható, továbbra is számítani kell tehát a kulturális differenciákra épülő zárt közösségi rendszer fennmaradásával és annak a befogadó társadalommal kialakított sajátos kapcsolatrendszerével, vagyis ennek kezelésére megfelelő szakértelemmel, tapasztalatokkal és kapcsolatépítő képességekkel rendelkező szakembereket lenn célszerű képezni akár a munkaügyi szolgáltató rendszer számára is.

Végezetül meg kell jegyezni, hogy hazánkban is egyre nagyobb számban jelennek meg a kínai migránsokkal foglalkozó tanulmányok, de a témakör még mindig indokolatlanul kevésbé kutatott területnek tekinthető. A kínai kultúrával és nyelvvél ismerkedő magyar állampolgárok száma is egyre nő, ami szintén csökkenti a két társadalom között jelenleg fennálló óriási távolságokat. Ugyanakkor illúzió lenne az ázsiai kultúrkör szuperhatalma és a Magyarország közötti óriási távolságok gyors felszámolására épülő gazdaság bővítő lehetőségekben bízni, ehhez már a közeljövőben is olyan lehetőségekkel kell a kínai gazdasággal építendő kapcsolatokat megtámogatni, amely az individuumok szintjén is hatást gyakorol hazánk vonzerejének, perspektíváinak, fejlesztési

lehetőségeinek megítélésében. Nem építhetünk tehát az „igénytelenebb” kínai partnerek kielégítésére alapozó taktikai megoldásokra, ha eredményt akarunk elérni, ma már egyértelműen a legigényesebb partnerek körébe kell sorolnunk őket. Talán ez a most lezárt empirikus kutatás legfontosabb tapasztalata.

Fontos kérdés, hogy miként értelmezendő az „igényesség” a fenti megfogalmazásban. Ebben a vonatkozásban érdemes egy rövid történeti visszatekintést tenni a hazánkba települt kínaiak itthoni társadalmi megítélésére vonatkozóan.

5. Kínai származású munkavállalói interjúk összegzése

1.13. Karrierpálya

Befejezett legmagasabb iskolai végzettség

A felmérés alapján kimutatható, hogy az interjúalanyok legmagasabb végzettsége fele-fele arányban oszlik meg a felsőoktatásban illetve középiskolai oktatásban részesültek között. Ez az arány már nem fedti le teljesen a 90-es években hazánkba érkezett kínai egyének között kimutatható erőteljes eltolódást a magasabb iskolai végzettségek felé. Ennek oka, hogy jelenleg hazánkban munkát vállaló kínai népesség már kifejezetten szakmai munkára (szakács) érkezik, illetve az itt felnövő generáció még most jár egyetemre, s felsőfokú tanulmányai mellett végzi munkáját.

Szakképzettségek

A válaszok többnyire hiányosak. Mindenesetre levonható a következtetés, hogy a frissen Hazánkba érkező kínai munkavállalók szakemberek szakácsok és kínai nyelvtanárok, akik kifejezett állásajánlatokra érkeznek hazánkba.

Eddigi munkahelyek

A válaszadók nem igazán tértek ki hosszasan eddigi munkahelyeik ismertetésére. Az adott válaszok is elnagyoltak, nem minden esetben tartalmaznak konkrétumokat. Azonban a válaszok alapján kimutatható egy újonnan megjelent réteg, mely napjainkban közvetlen Kínából érkezett hazánkba (tanárok).

Jelenlegi pozíció

A válaszok alapján kibontakozik a szakmák széles skálája, mely azt mutatja, hogy egy magyarországi életközösségre berendezkedett kolóniával állunk szemben. A kezdetben piaci hiányosságokat kielégíteni kívánó gazdasági szereplők mellett már a helyben letelepedett lakosság saját igényeit (legyen az kulturális, mindennapi, gasztronómiai stb.) kiszolgáló réteg is megvetette lábát.

1.14. Céprofil

Cég működési területe

A válaszokból kiderül, hogy még mindig a vendéglátóiparban tevékenykedő kínai munkavállalók vannak többségben. Mellettük megjelentek a kínai multinacionális cégek alkalmazottai is, illetve a hazánkba érkező kínai nyelvtanárok rétege is.

A cég potenciálját mutató jellemzők

Az információközlés jellemzően hiányos. Ennek oka, hogy a beosztottak vagy nem foglalkoznak a cégvezetési ügyekkel, vagy kifejezetten bizalmasan kezelik azokat.

1.15. Kapcsolat a magyar gazdasággal és társadalommal

Letelepedés

A válaszok túlnyomó részében családi illetve munka okokat jelölnek meg az interjúalanyok. Ez jelenti az különböző hullámokban hazánkba érkezett kínaiak családdegysítő törekvését, illetve az itt született és felnőtt generációt, továbbá a kifejezetten szakmunkára érkezett rétegeket.

A magyarországi munkavállalás egyéni okai

A válaszok jelzik a gazdasági instabilitásból eredő elbizonytalanodást. Sokan a gazdaság pozitív alakulásának függvényébe helyezik az itteni további letelepedést. Külön csoportként jelenik meg a határozott időre hazánkba érkezett szakemberek köre, mely független a gazdaság alakulásától, hiszen számukra biztosított a stabil anyagi háttér.

Kapcsolat a magyarországi kínai közösséggel

Az egyéni kapcsolattartás teljes mértékben a várakozásnak megfelelően alakul, hiszen a viszonylag zárt kolónia tagjai egymás között, egymással élik mindennapjaikat. Azonban a szervezeti tagsággal kapcsolatos kérdésekre nem igazán érkeztek válaszok, nem szívesen osztják meg a kívülállókkal ilyen irányú elkötelezettségeiket.

Kapcsolat magyar származású személyekkel

Szintén sematikus válaszokkal találkozhatunk. A munkából, lakásból kifolyólag mindenkinek van magyar ismerőse. Barátként is megjelölik honfitársainkat. Azonban a fogalmak mögött rejlő tartalmakat minden esetben tisztázni kell a kulturális különbségek végett (barát).

Elégedettség a magyarországi tartózkodással

A válaszadók többsége inkább elégedett az itteni életkörülményeivel és többnyire az itteni lehetőségeivel is. Azonban, a perspektívák tekintetében már egy nagyfokú elbizonytalanodás figyelhető meg. Nem igazán körvonalazódik egy biztonságos jövőkép az interjúalanyok körében. Mindez a gazdasági instabilitásra vezethető vissza, melyre a következő kérdéscsoport is kitér.

A magyar gazdaság jövőjére vonatkozó várakozások

A válaszadók többségénél megjelenő negatív percepciók ellenére egyértelműen regisztrálható a reményteli várakozás a magyar gazdaság javulásának irányába. Ennek alapjaként az interjúk tapasztalatai szerint leginkább az itt kialakított egzisztencia féltése jelenik meg.

6. Vállalati interjúk összegzése

1.16. Karrierpálya

Befejezett legmagasabb iskolai végzettség

Döntő többségében felsőfokú végzettséggel rendelkező kínaiak kerültek az interjú pool-ba a Magyarországon működő kínai tulajdonú cégek vezetőinek körében. A tulajdonosi körbe sorolható alanyok nagy része az első betelepülési hullám alkalmával érkezett hazánkba, s mára gazdaságilag megerősödve saját vállalkozását, mely akár nemzetközi is lehet, vezeti. A válaszadók körében megtalálhatóak az elmúlt években betelepített kínai multinacionális cégek magasan kvalifikált vezetői is, kik tanulmányaikat neves intézményekben végezték.

Szakképzettségek

A hiányos válaszadások a 90-es években betelepült közösségre jellemző jegyeket hordozzák. Megjelenik azonban az új igényeket kielégítő kör is (tervezés, design).

Eddigi munkahelyek

A válaszadók nem igazán tértek ki hosszasan eddigi munkahelyeik ismertetésére. Az adott válaszok is elnagyoltak, nem minden esetben tartalmaznak konkrétumokat.

Jelenlegi pozíció

A válaszok nem igazán fejtik ki a munkakörük részleteit. Az interjúk fő üzenete az alanyok részéről, hogy próbálnak megfelelni a magyar törvények által előírt

köztelezettségeiknek, a kontextuális elemekből azonban egyértelműen kiderül az is, hogy az elsődleges preferencia a lehető legerősebb vezetői kontroll folyamatos érvényesítése, amely a külső szereplőkkel való kommunikációs során a szükséges lehető minimális információk közlésével társul – ez tulajdonképpen egyfajta sajátos vezetői magatartás és kommunikációs protokollnak is tekinthető, amelyet rendkívül következetesen és fegyelmezetten érvényesítenek.

1.17. Céprofil

Cég működési területe

A hazai gazdaságban működő kínai tőketulajdonú vállalatok tevékenységi területeinek leképezéseként túlnyomó részt kereskedelmi társulások szerepeltek a válaszadók körében. A kutatás figyelembe vette a megkérdezettek körének kialakításakor, hogy a '90-es évek „ősvállalkozói” rétegének egy szegmense mára egyértelműen kinőtte magát, s aktív szerepet játszik a nemzetközi kereskedelemben is, ezekhez rendelte a helyi közösség igényeinek kielégítésére szakosodott cégeket az információgyűjtés során.

A cég potenciálját mutató jellemzők

A válaszadás erre a kérdéselemre igen szűk információtartalmat hordoz. Azonban a kínai gazdasági szereplők továbbra is tisztában vannak az olcsó, széles szortimentű, mára javuló minőséget mutató termékek előnyeivel a magyar piacon.

1.18. Kapcsolat a magyar gazdasággal és társadalommal

Letelepedés

A kínai cégek tulajdonosai többnyire határozott befektetési, *kereskedési, üzletépítési szándékkal érkeztek hazánkba. Mára* azonban már a több lábbon állás

taktikáját választják, miszerint más országokban is kiépítik érdekeltségeiket és ezzel párhuzamosan kevesebb időt töltenek Magyarországon.

A magyarországi működési stratégiai célok

A válaszok alapján levonható a következtetés, miszerint a nehéz gazdasági helyzet erőteljes mértékben gondolkodásra készíti az eddig sikerrel működő vállalkozások tulajdonosait. Egyre inkább nemzetközi téren kezdenek el gondolkodni, hacsak eddig ezt nem tették volna meg. Többek a gazdasági túlélésre rendezkedtek be. De találkozunk reménytelen várakozásokkal is, melynek oka valószínűleg a tartós itt tartózkodásra való berendezkedés lehet.

Kapcsolat a magyarországi szereplőkkel

A válaszadási hajlandóság csekély volt. Nem tartalmaznak igazán konkrétumokat. Valószínűsíthető módon egy kutatás nyilvánosságával sem kívánják megosztani partnereik adatait.

Elégedettség a magyarországi működéssel

A magyarországi gazdasági és szabályozási környezetet túl bonyolultnak és kiszámíthatatlanul változónak ítélik meg az interjúalanyok. A társadalmi környezet is ennek függvényében változik negatív megítélésűvé, hiszen a rossz gazdasági helyzetből kifolyólag a társaságok saját bevételeiken érzik a válság társadalomra gyakorolt hatását.

A magyar gazdaság jövője

Gyakorlatilag egységes véleményként rögzíthető, hogy az interjúalanyok pillanatnyilag csupán reménykednek a magyar gazdaság növekedésében, leginkább instabillnak ítélik meg hazánk gazdasági helyzetét.

1.19. Kapcsolat a magyar társadalommal

Kapcsolat a társadalmi szervezetekkel

Az állami szervezetekkel viszonylag kevés cégnek van kapcsolata, azonban találkozunk szponzorációs relációval is. A civil szervezetekkel leginkább szakmai kapcsolat áll fent.

Társadalmi kapcsolatok kezelése

Ennél a kérdésnél feltűnően alacsony volt a válaszadási hajlandóság. A kérdést az interjúalanyok sajátos módon folyamatos át kívánták hárítani a magyar származású szakemberek (pl. ügyvéd, könyvelő) felelősségi körébe.

1.20. Foglalkoztatás

Magyarországon foglalkoztatott dolgozók száma

A megadott válaszok alapján többnyire kis- és középvállalkozások vezetői szerepelnek a megkérdezettek körében, illetve a nagyobb cégek outsourcinggal oldják meg a munkavállalók foglalkoztatását.

Magyar-kínai etnikai eloszlás a foglalkoztatottak körében

A megkérdezettek körében több a magyar származású alkalmazott, mint a kínai.

Elégedettség a magyar foglalkoztatottakkal

Annak ellenére, hogy a válaszok többségében pozitív megítéléssel találkozunk, azonban amikor kifejtésre kerül a megítélés, akkor előkerülnek a magyar

dolgozókkal kapcsolatos negatív kritikák is. Ide sorolható az eltúlzott nyelvtudás, az alacsony kommunikációs készség, gondatlanság, illetve a nagyfokú fluktuáció.

A magyar foglalkoztatási szabályozás megítélése

A válaszok hűen tükrözik a magyar lakosság körében is mérhető megítélést, miszerint magasak, a vállalkozások számára kedvezőtlenek az adminisztratív és működési költségterhek, emiatt jelenleg összességében nem versenyképes az ország.

A foglalkoztatottak képzésének, továbbképzésének rendszere

A válaszadók többnyire nem igazán voltak tisztában a kérdés lényegével, így nem is adtak választ rá. A nagyvállalati körben ugyanakkor a globális piacon érvényes képzési protokollok vannak érvényben, teljes azonossággal a nem kínai tulajdonú multinacionális vállalati körrel.

7. A kvalitatív adatgyűjtés összesítő táblázata

Kérdés		Válasz		
1. Karrierpálya	1.1 Befejezett legmagasabb iskolai végzettség	Ph.D.	1	
		Egyetem	16	
		Főiskola	8	
		Középiskola	5	
	1.2 Szakképzettség	(Kül)kereskedő	4	
		Orvos	1	
		Vendéglátóipari	1	
		(Nyelv)tanár	6	
		Szakács	2	
		Tervezés, design	1	
		PR	1	
		1	22	
	1.3 Eddigi munkahelyek	Száma	2	4
			3 és több	3
			Beosztás	Menedzser
		Referens	2	
	Szakács	1		
	Ügyvezető, tulajdonos	18		
	1.4 Jelenlegi pozíció	Pozíció	Cégvezető, ügyvezető	27
			Főszerkesztő	1
Menedzser			2	
Feladat		Cégvezetés, tulajdonosi	27	
		Főszerkesztő	1	
		Értékesítés	1	
		Nincs válasz	2	
Felelősségi kör		Cégvezetés, tulajdonosi	27	
	Főszerkesztő	1		
	Értékesítés	1		
2. Cégprofil	2.1 Cég működési területe	Külkereskedelem, nemzetközi kereskedelem	7	
		Élelmiszer kereskedelem	1	
		Kereskedelem	7	
		Oktatás	1	
		HR	1	
		Nyomdászat, reklám, média	2	
		Projektmenedzsment	1	
		Kultúra	1	
		Turisztika	3	
		Textil (nagy)kereskedelem	2	
		Ingatlan, ingatlanfejlesztés	4	
		Egészségügy	1	
		Vendéglátás	4	
	2.2 Cég potenciálját jelző mutatók	Kicsi a cég, nincs sok lehetőség	1	
		Stabil pozíció a piacon	3	
		Nagy a szűk piacon	1	
		Múltból és Kínából táplálkozik a cég	1	
		Olcsó, jó minőségű áru	1	
		Elfogadható	2	
		Romlik	2	
Nem jó		1		
Nem tudom	4			
Nincs válasz	5			

3. Kapcsolat a magyar gazdasággal	3.1 Letelepedés	Előttörténet	Üzleti lehetőségek	5
			Másik nyugati országból jött	2
			Munkavállalás, üzlet	6
			Család	4
			Barátok ajánlása	3
			Tanulmányok	2
			Turistaként érkezett először	2
			Nincs válasz	1
		Okai	Gazdasági lehetőségek	19
			Magyarországi tanulmányok	2
			Család	6
			Munkalehetőség	2
			Tágabb mozgástér	1
			Nincs válasz	1
	Mérlegelések	Üzleti lehetőségek	10	
		Marad	7	
		Keveset tartózkodik itt	5	
		Család	1	
		Nem tudom	2	
		Nincs válasz	5	
	3.2 Magyarországi működési stratégiai célok	Gazdálkodási célkitűzések	Gazdasági növekedés	19
			Nincs kihívás	1
			Vár a helyzet javulására	1
			Nincs	2
			Nem világos	1
			Nincs válasz	7
		Piacszerzés	Növekedés	11
			Piaci részesedés megtartása	4
Már nem lehet			1	
Vár a helyzet javulására			1	
Negatív megítélés			2	
Túlélés			1	
Vannak tervei			3	
Nem világos			1	
Nincs válasz			6	
Növekedési célkitűzések		Naggyá fejlődni	7	
		(Magyarországon nem) más országban (igen)	2	
		Kínában	2	
		Némi pozitív kilátás	4	
		Vár a helyzet javulására	1	
		Túlélés	2	
		Negatív megítélés	1	
		Nem világos	1	
		Nincs válasz	10	
		Egyéb célkitűzések	Nemzetközivé válás	2
Növekedés			5	
Új profil kialakítása			1	
Vár a helyzet javulására			1	
Nincs	2			
Nem tudom	1			
Nincs válasz	17			

	3.3 Kapcsolat magyarországi szereplőkkel		Magyar cégekkel	3
			Sokrétű	6
			Nincs banki hitel	2
			Van	2
			Nincs	3
			Nincs válasz	14
	3.4 Elégedettség a magyarországi működéssel	Gazdasági környezet	Üzletileg sikeresebb a cég	1
			Elfogadható	3
			Nem jó	7
			Romló	6
			Nem elégedett	7
			Nincsenek anyanyelvi szakemberek	1
		Szabályozási környezet	Negatív megítélés	5
			(A régióban) jó	2
			Nem világos, nem kedvező	6
			Alkalmazkodás, ameddig bírja	2
			Nem jó, állandóan változik	3
			Túl sok, bonyolult	12
		Társadalmi környezet	Nem elégedett	3
			Nincs rá hatással	1
			Nincs válasz	2
			Jó (pl. emberek udvariasak)	5
			Romlott	2
			Negatív megítélés	14
	3.5 Gazdaság jövője	Növekedési perspektívák	Nem tudom	2
			Kihívás	1
			Negatív megítélés	13
			Reménykedik	5
Nem tudom			4	
Stabilitás		Nincs válasz	3	
		Nem stabil	16	
		Reméli stabil lesz	2	
		Nem negatív hozzáállás	3	
		Nem tudom	4	
Nincs válasz	4			

4. Kapcsolat a magyar társadalommal	4.1 Kapcsolat a társadalmi szervezetekkel	Állami szervezetekkel	Szponzoráció	1
			Hivatalos	6
			Nincs	11
			Nincs válasz	13
		Civil szervezetekkel	Szakmai	9
			Nincs	10
	Nincs válasz		11	
	4.2 Társadalmi kapcsolatok kezelése	Kinek a feladata	Tulajdonos	2
			Cégvezető	3
			Ügyvéd	9
			Könyvelő	5
			Nincs	2
			Nem tudom	1
			Nincs válasz	13
		Felelősségi köre	Cégvezető, ügyvezető	9
			Ügyvéd	5
			Nincs konkrét személy	2
			Nem tudom	1
		Policy	Nincs válasz	14
			Cégvezető	4
Törvény szerint			7	
bónuszok a dolgozóknak	1			
Nincs	3			
Nem tudom	1			
Nincs válasz	17			

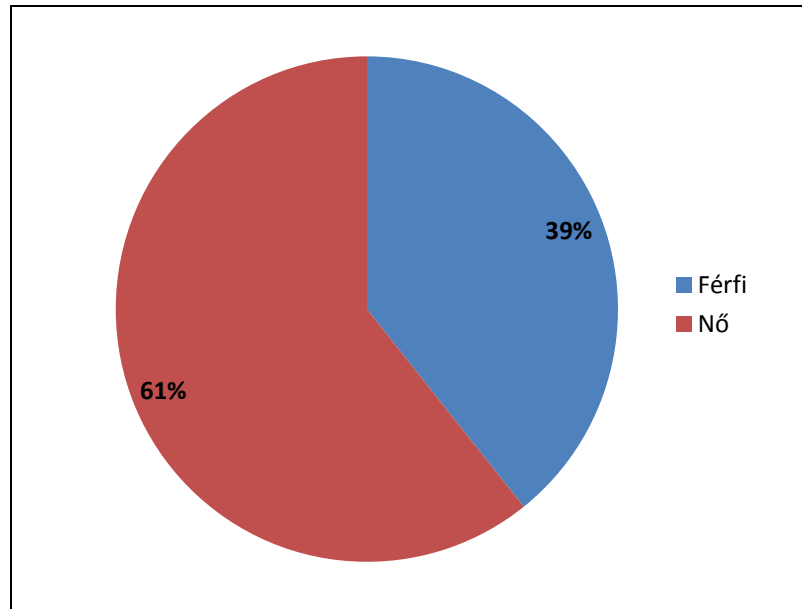

5. Foglalkoztatás	5.1 Magyarországon foglalkoztatott dolgozók száma		1-2 fő	6	
			3-4 fő	8	
			5-10 fő	8	
			10-fő	4	
			Outsourcing	1	
			Nincs	2	
	5.2 Magyar-kínai etnikai eloszlás a foglalkoztatottak körében		Kínai	73	
			Magyar	86	
			Nincs válasz	1	
	5.3 Elégedettség a magyar foglalkoztatottakkal	Megbízhatóság		Pozitívum	14
				Negatívum	9
				Nincs válasz	1
		Hatékonyság		Pozitívum	25
				Negatívum	10
				Nincs válasz	1
		Lojalitás		Pozitívum	21
				Negatívum	14
		Együttműködési készség		Pozitívum	25
				Negatívum	8
				Nincs válasz	1
		Teherbíró képesség		Pozitívum	23
				Negatívum	13
				Nincs válasz	1
		Egyéb		Udvariasak	1
				Gyors, pontos munka	1
				Rossz nyelvtudás	1
				Őszinték	1
				Pontosság	1
				Kommunikáció gyenge	1
				Gondatlan	1
			Gyakran cserélődnek	2	
	5.4 A magyar foglalkoztatási szabályozás megítélése	Adminisztratív terhek		Megfelelő	1
				Magas	13
				Negatív	8
				Bonyolult	5
				Túl bürokratikus	1
				Lehetne kedvezőbb	1
				Nincs válasz	2
		Költségterhek		Megfelelő	1
				Magas	24
			Túl bürokratikus	1	
			Üzletellenes	2	
			Nincs válasz	1	
Versenyképesség más gazdaságokhoz képest			Jó	1	
			Környező országokhoz képest jó	1	
			Nem versenyképes	16	
		Túl bürokratikus	2		
		Gyenge	6		
		Nem tudom	2		
		Nincs válasz	2		
5.5 Foglalkoztatottak képzésének, továbbképzésének rendszere		Tréningek	2		
		Folyamatos munkahelyi továbbképzés	1		
		Előírás szerint	1		
		Nincs	8		
		Nem tudom	1		
		Nincs válasz	17		

8. A kvantitatív felvétel eredményei

Alapeloszlások

A mintába kerültek 61 százaléka nő, 39 százaléka férfi.

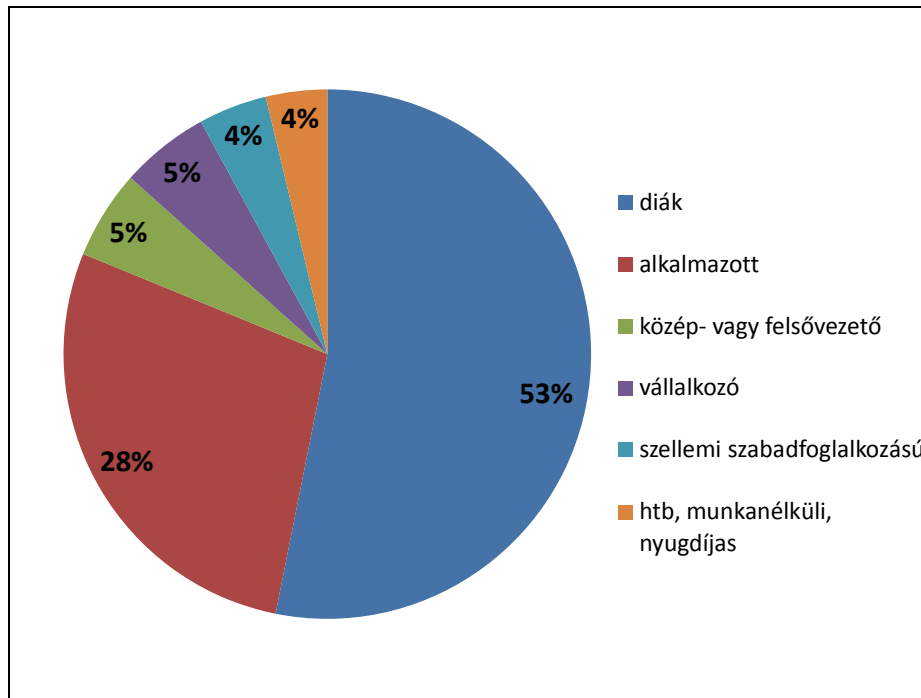
1. ábra: A nemek megoszlása a mintában (N=247)

A kérdőívre válaszolók között a legfiatalabb 13, a legidősebb 66 éves volt. A válaszadók átlagéletkora 28,46 év.

Minimum	Maximum	Átlag
13	66	28,46

1. táblázat: A válaszadók korának jellemzői (N=242)

A válaszadók több mint fele (53 százalék) diák. Az aktívak közé tartozik 28 százalék alkalmazott, 5-5 százalék közép- és felsővezető, valamint vállalkozó, és 4 százalék szellemi szabadfoglalkozású. A mintában 4 százaléknyan inaktívak (háztartásbeliek, nyugdíjasok, munkanélküliek).

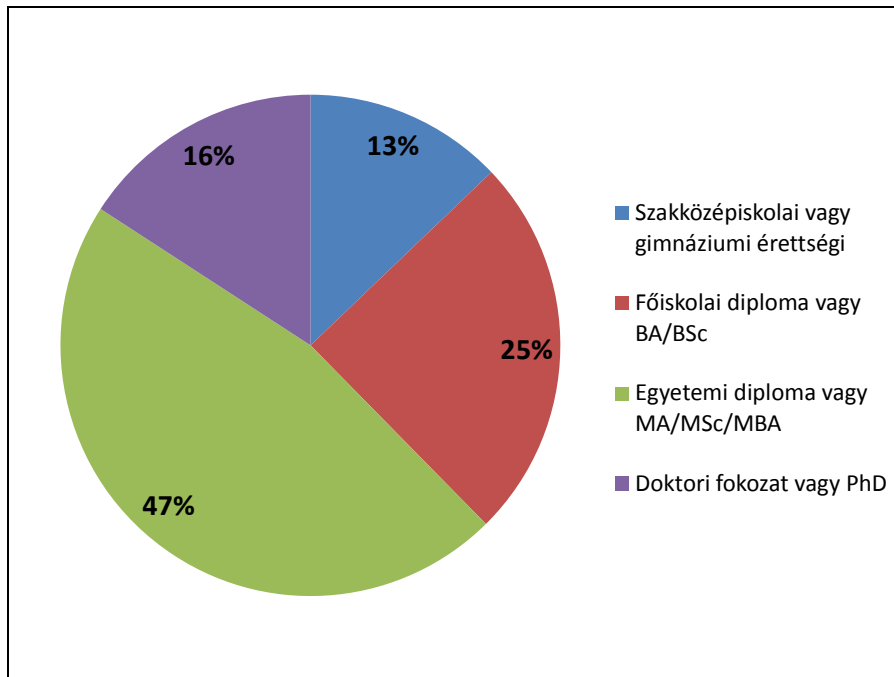

2. ábra: A válaszadók pozíciója (N=239)

A mintába került aktívak közel fele (47 százalék) rendelkezik egyetemi diplomával. Ez az arány a teljes magyar lakosságra jellemző statisztikai adatokhoz képest különösen magas, főként, ha azt is figyelembe vesszük, hogy a válaszadók 16 százaléka doktori, vagy PhD fokozattal is rendelkezik. A főiskolai végzettség az aktívak negyedének legmagasabb iskolai végzettsége, míg 13 százalékuk érettségivel rendelkezik. A kutatásból világosan kitűnik tehát, hogy a kínai nyelv tanulása rendkívül szorosan kapcsolódik a magas végzettséggel, és ezzel egyértelműen az intellektuális érdeklődés és tájékozottság intenzitásához és minőségéhez is. Leegyszerűsítve azt is megállapíthatnánk, hogy kínai nyelvet tanulni jelenleg Magyarországon tipikus „értelmiségi” döntésnek és feladatvállalásnak minősül.

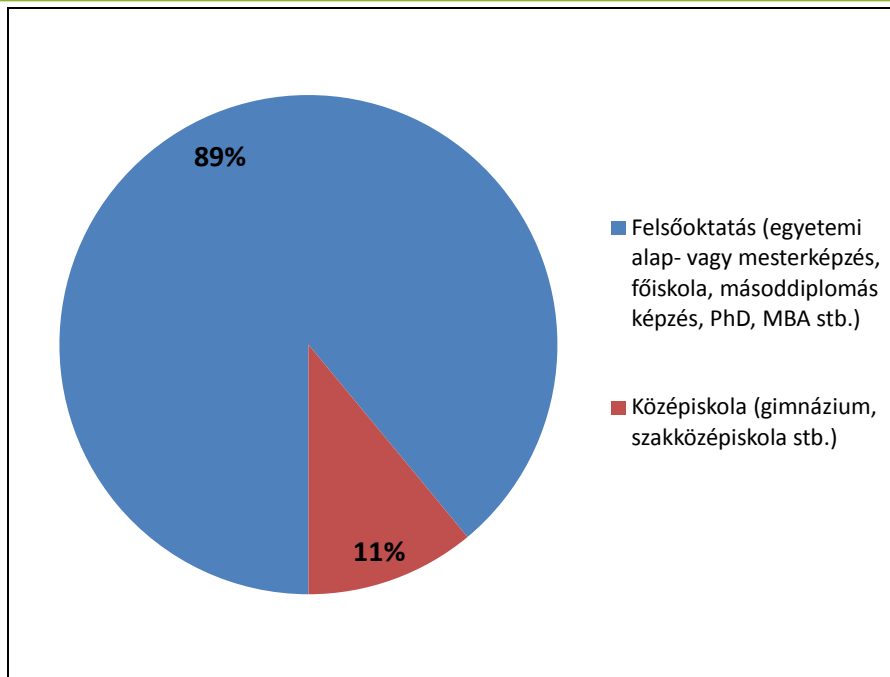
A kutatás keretében elvégzett előtanulmányok tapasztalataival összhangba hozva valóban az állapítható meg – és ezt a kvantitatív adatgyűjtés statisztikai adatokkal is alátámasztja – hogy a globális gazdasági, politikai-hatalmi és kulturális folyamatokról való tájékozottság magasabb minőségi szintjeihez kötődik a kínai társadalommal, gazdasággal és globális szerepvállalással kapcsolatos ismeretek, főként a helyes ismeretek megléte, illetve folyamatos frissítése. Bár a kutatásnak ez nem volt tárgya, annyit érdemes az empirikus tapasztalatok alapján megjegyezni, hogy mindebből valószínűsíthetően a kevésbé érdeklődő és tájékozott csoportok körében továbbra is erősen érvényesülhetnek a Kínával

kapcsolatos, az elmúlt két évtized során kialakult sztereotípiák – ezek az igénytelen és olcsó munkaerőre, az európai és az amerikai termékekhez képest gyengébb minőségű, de a gazdasági versenyben legyőzhetetlenül olcsó, dömpingáras termékekre, illetve az elmaradott társadalmi és politikai viszonyokra utalnak.

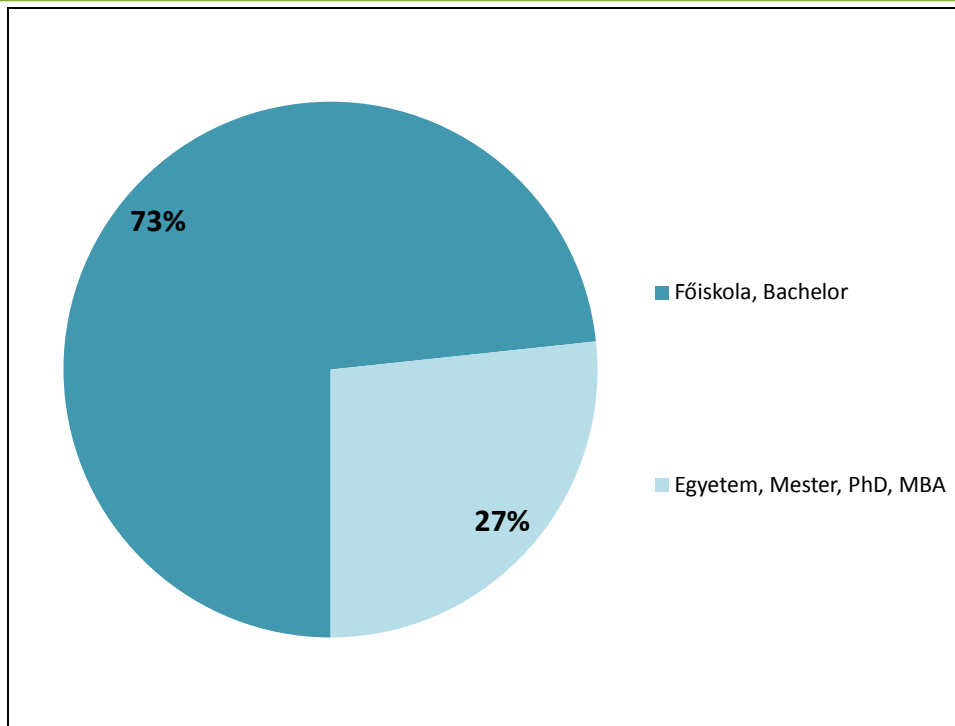
3. ábra: Az aktívak legmagasabb iskolai végzettsége (N=101)

A diákok 89 százaléka tanul valamilyen felsőfokú képzést adó intézményben, 11 százalékuk középiskolai képzésben vesz részt. Az adatok ebben a vonatkozásban világosan mutatják, hogy „világnyelvként” még nem jelent meg Magyarországon a kínai, hiszen a középfokú oktatásban továbbra is kuriózumnak számít a kínai nyelvtanulás. Áttörésről csak abban az esetben lehetne beszélni, ha a középiskolák jelentős részében megjelenne választható nyelvként a kínai, de a kutatás alapján az erre vonatkozó társadalmi igény becsülhetően az elkövetkező 3-5 éves időtávban még nem fog olyan mértékű nyomást gyakorolni az oktatási kormányzatra, hogy a kínai nyelv középfokú, netán általános iskolai szintű bevezetése megkezdődjön.

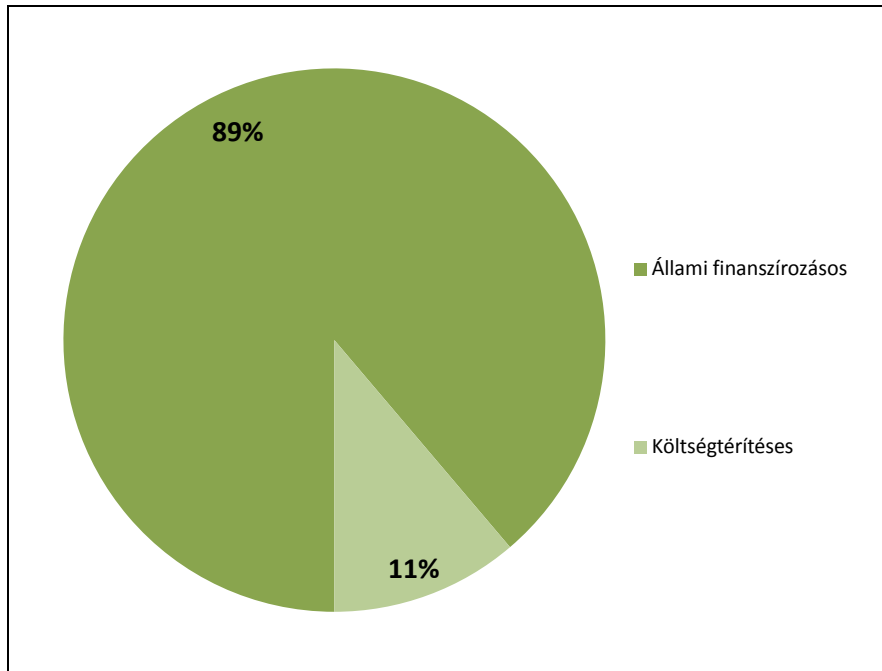
4. ábra: A diákok eloszlása képzési szint szerint (N=127)

A felsőoktatásban tanuló megkérdezettek 73 százaléka főiskolai, vagy bachelor, 27 százalékuk egyetemi, mester, PhD, vagy MBA képzésben vesz részt. Ennek különösebb jelentősége nincs, tekintve, hogy a magyar felsőoktatás nagy létszámú hallgatói csoportok befogadására átállított működés módját alapvetően a bachelor szinten folyó tömegoktatás jellemzi.

5. ábra: A felsőoktatásban résztvevők eloszlása képzési szint szerint (N=105)

A felsőoktatásban részt vevők 89 százaléka államilag finanszírozott képzésben vesz részt, míg 11 százalékuk költségtérítéssel tanuló hallgatója a felsőfokú intézménynek. Ezt az adatot tekintve viszont mindenképp meg kell jegyeznünk, hogy az állami finanszírozásba bekerülni képes hallgatók magas aránya a kínai nyelvet tanulók körében azt jelzi, hogy a tanulás, ismeretszerzés vonatkozásában az átlagosnál jobban motivált hallgatói csoportok körében – akik egyébként is képesek voltak bejutni a tandíjmentesek körébe – népszerű különösen a kínai nyelvtanulás. Ennek magyarázataként sokféle tényező felmerülhet, amelyek súlyának és egymáshoz való kapcsolódásának feltárása további, célzott felsőoktatási kutatások keretében megoldható feladat. Annyit azonban az elvégzett kutatás alapján is meg kell a kérdéssel kapcsolatban jegyezni, hogy a kínai nyelv bármely európai nyelvhez képest intenzívebb időráfordítást, nagyobb eltökéltséget igényel, amely az állami finanszírozásból kiszorult hallgatói csoportok körében nyilvánvalóan statisztikailag alacsonyabb gyakorisággal jelenik meg.

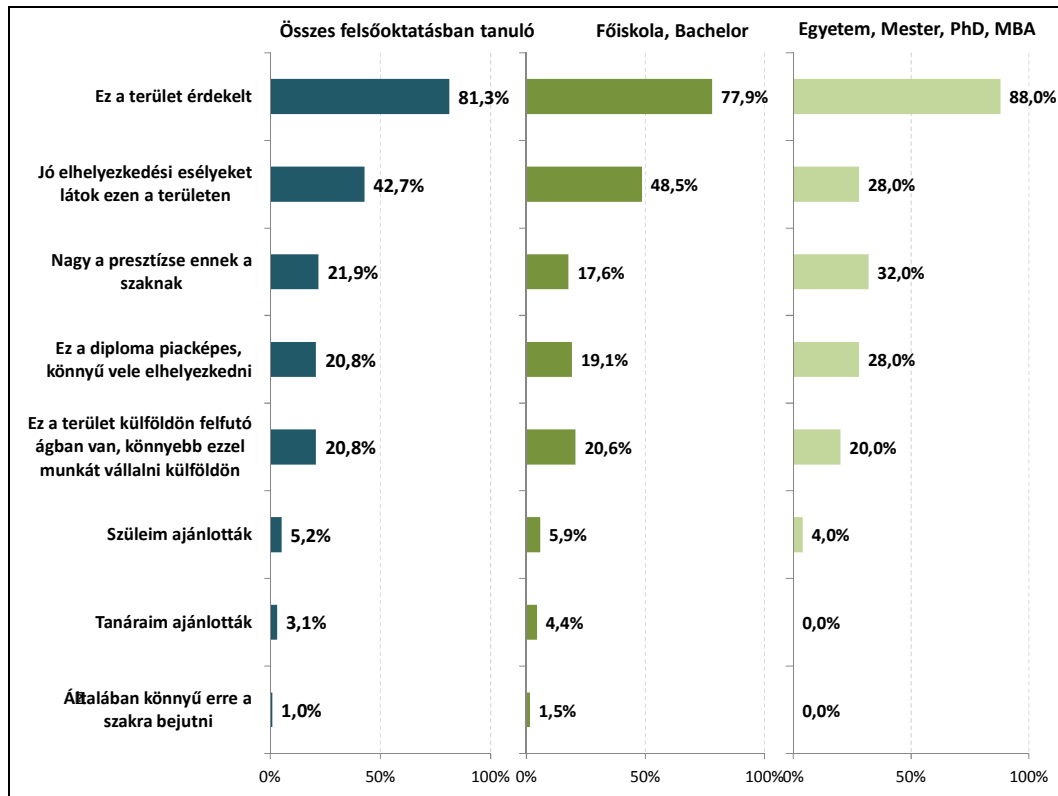
6. ábra: A felsőoktatásban résztvevők eloszlása képzési forma szerint (N=98)

Szakválasztás, motiváció

A felsőoktatásban tanulók szakválasztásában a legfontosabb tényező, hogy a választott terület érdekelte a legjobban a kérdezettet. Ezt a válaszadók 81,3 százaléka válaszolta. A jó elhelyezkedési lehetőség a kérdezettek 42,7 százalékát motiválta. 20 százalék körüli értéket kapott még további három motiváció: a szak presztízse (21,9 százalék), a piacképes diploma (20,8 százalék), valamint a könnyebb külföldi munkavállalás lehetősége (20,8 százalék). A válaszadók 5,2 százaléka említette, hogy a szülei tanácsa közrejátszott a szak választásában.

A felsőoktatáson belüli két képzési szinten tanulók válaszai között némi eltérést tapasztalhatunk. Mindkét esetben vezető motivációs tényező az érdeklődés, azonban a főiskolások körében a jó elhelyezkedési lehetőségek jóval nagyobb szerepet játszottak (48,5 százalékuk említette ezt a befolyásoló tényezőt), mint az egyetemisták között. A szak presztízse az egyetemisták körében megelőzi a későbbi elhelyezkedési lehetőségeket, valamint a piacképes diploma megszerzésének lehetőségét. Körükben mindhárom tényezőt 30 százalék válaszadó említette. A főiskolások esetében a már említett jó elhelyezkedési lehetőséget három, 20 százalék körüli gyakorisággal megjelenő tényező követi. A külföldi munkavállalás lehetőségét a válaszadók 20,6 százaléka, a piacképes

diploma megszerzését 19,1 százaléka, a szak presztízsét 17,6 százaléka említette, mint a szakválasztás befolyásoló tényező.

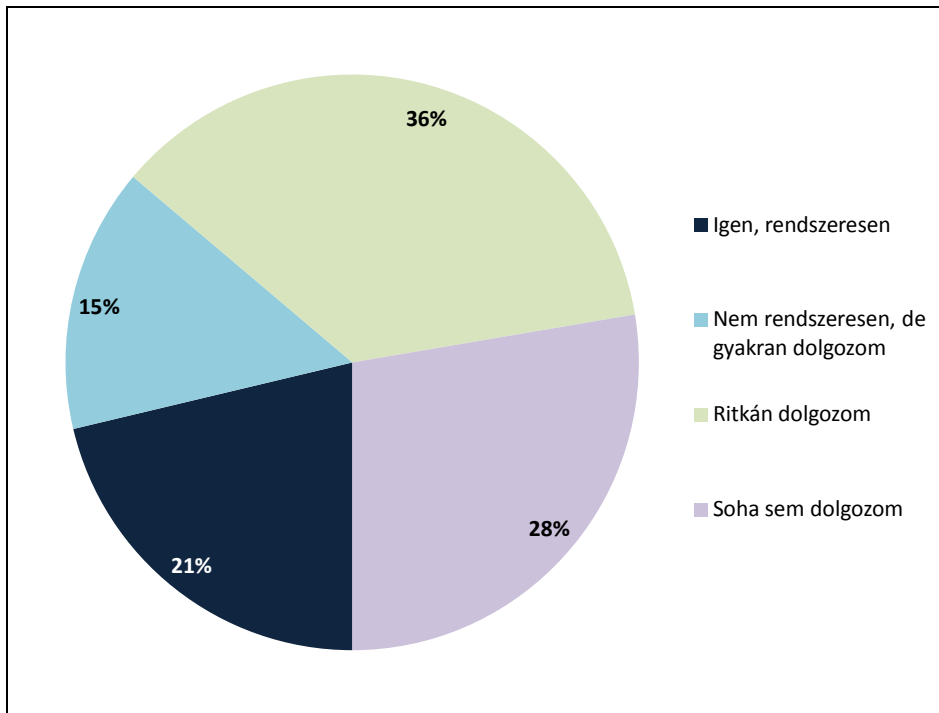

7. ábra: A szakválasztás motivációi az összes felsőfokú képzésben résztvevő, a főiskolai és egyetemi hallgatók körében (N=96; N=68; N=25)

Munka

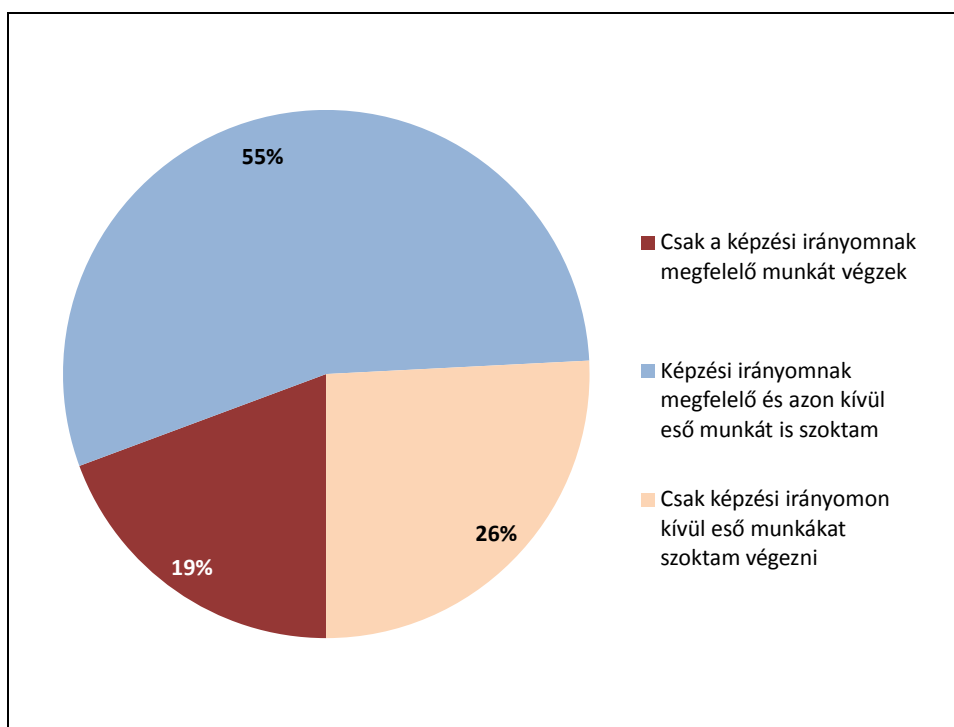
A kínai nyelvet tanuló diákok 21 százaléka dolgozik rendszeresen a tanulmányai mellett. Gyakran végez munkát 15 százalékuk, ritkán dolgozik 36 százalékuk. A kínaiul tanulóknak alig több mint negyede az (28 százalék), aki soha nem dolgozik a tanulás mellett.

8. ábra: Dolgozik-e Ön tanulmányai mellett? (N=94)

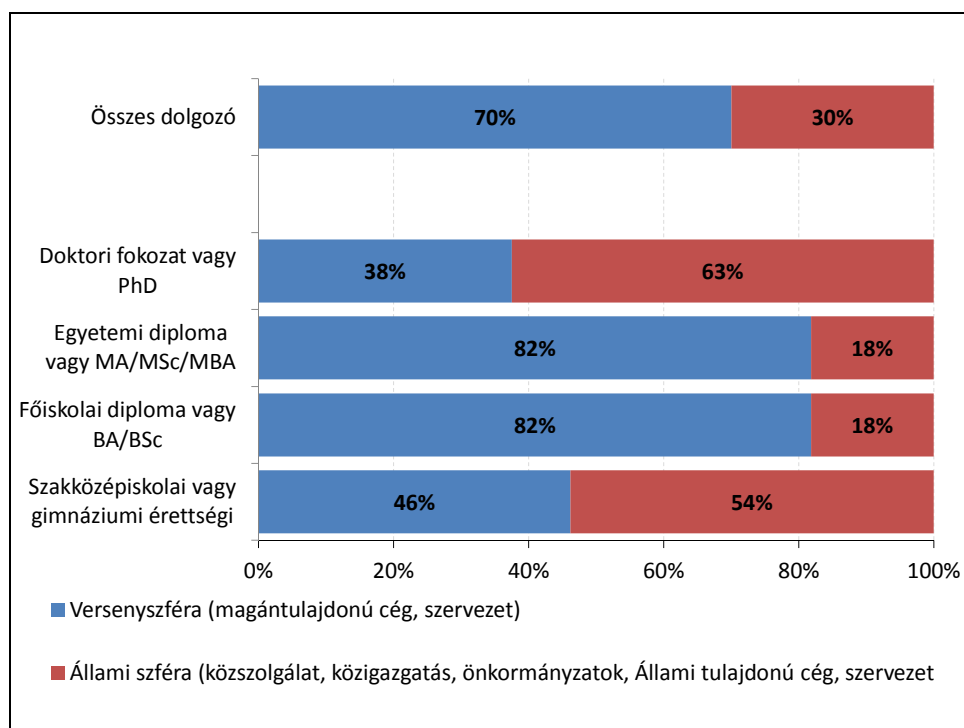
Azok között, akik valamilyen rendszerességgel végeznek munkát, 19 százalék csak képzési irányuknak megfelelő pénzkereseti lehetőséget kerestek maguknak. Legnagyobb arányban (55 százalék) azok találhatóak, akik a képzési irányuknak megfelelő, valamint azon kívül eső munkát is végeznek. 26 százalék azok aránya, akik csak a képzési irányukon kívüli munkát végeznek.

9. ábra: Milyen munkát szokott végezni? (N=62)

Az aktívak 70 százaléka a versenyszférában, 30 százaléka az állami szférában dolgozik.

Az egyetemi, vagy főiskolai diplomával rendelkezők 82 százaléka a versenyszférában dolgozik, míg a doktori, vagy PhD fokozattal rendelkezők többsége (63 százalék) az állami szférában helyezkedett el. Az érettségizettek körében gyakorlatilag kiegyenlített a megoszlás, 54 százalékuk az állami szféra alkalmazottja, szemben a versenyszférában dolgozó 46 százalékkal.

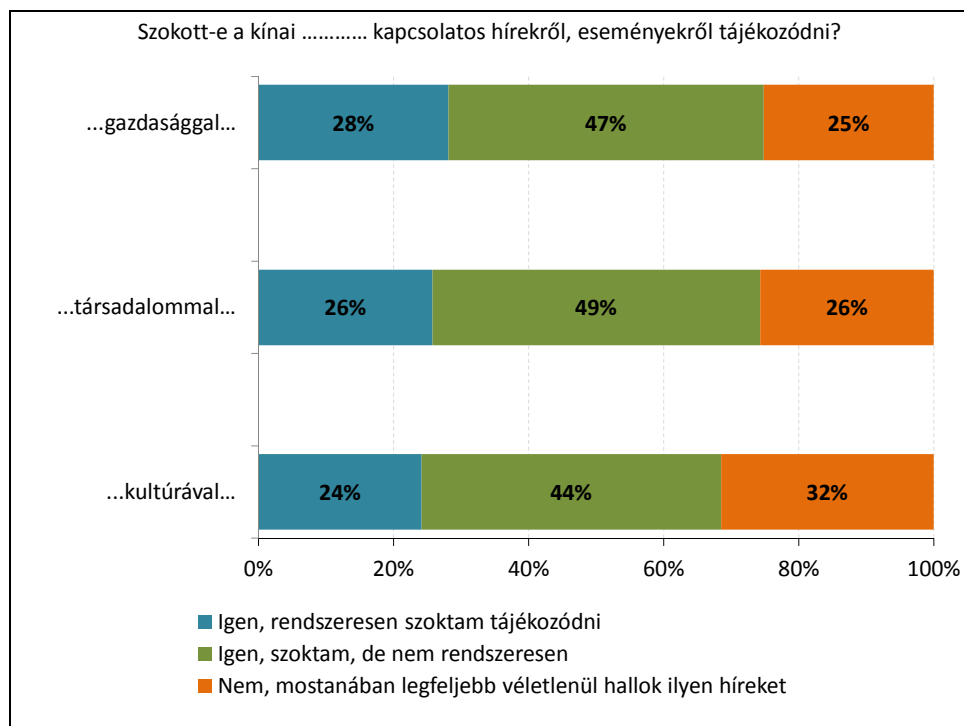
10. ábra: A munkavégzés szférája és a legmagasabb iskolai végzettség összefüggése (N=95)

Tájékoztató

A válaszadók érdeklődését leginkább a kínai gazdasággal és társadalommal foglalkozó hírek keltik fel, a kínai kultúrával foglalkozó hírek kevésbé vonzó számukra. Ez teljes mértékben érthető, ha azt a modellt feltételezzük, amely

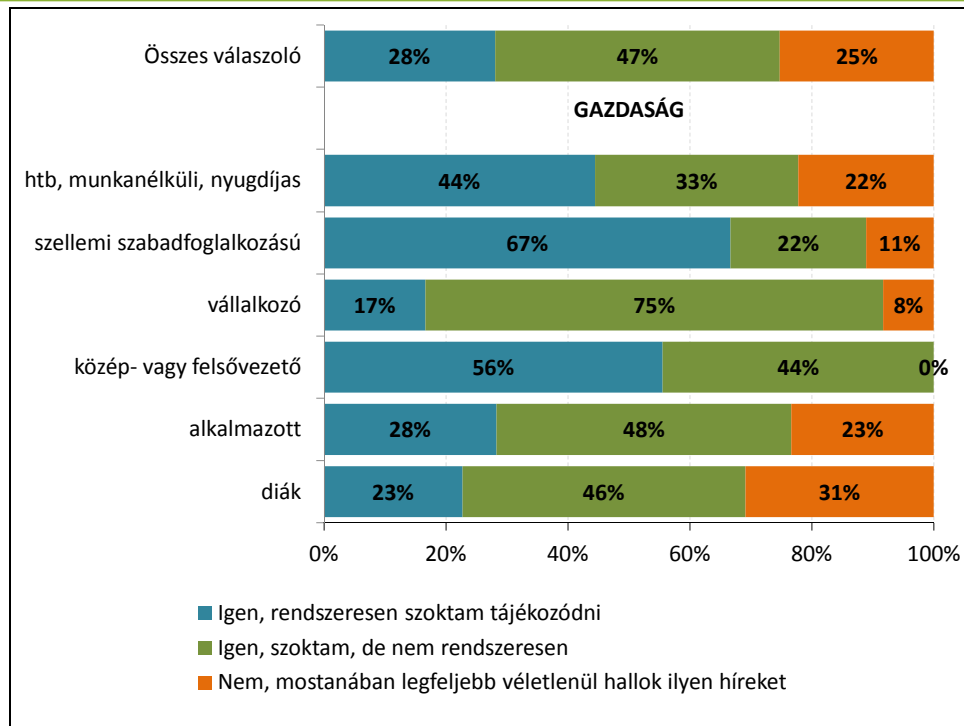
szerint a kínai nyelvtanulás egyik fő motivációs eleme a kínai gazdaság és globális hatalmi szerepvállalás várható további bővülése.

A gazdasággal kapcsolatosan 28 százalék rendszeresen, 47 százalék nem rendszeresen, 25 százalék csak véletlenül szokott tájékozódni. A társadalom esetében hasonló megoszlások érvényesülnek. Rendszeresen a válaszadók 26 százaléka, nem rendszeresen 49 százaléka, véletlenszerűen 26 százaléka tájékozódik. A kultúra híreivel 24 százalék foglalkozik rendszeresen, ritkábban 44 százalékuk, véletlenszerűen 32 százalékuk.

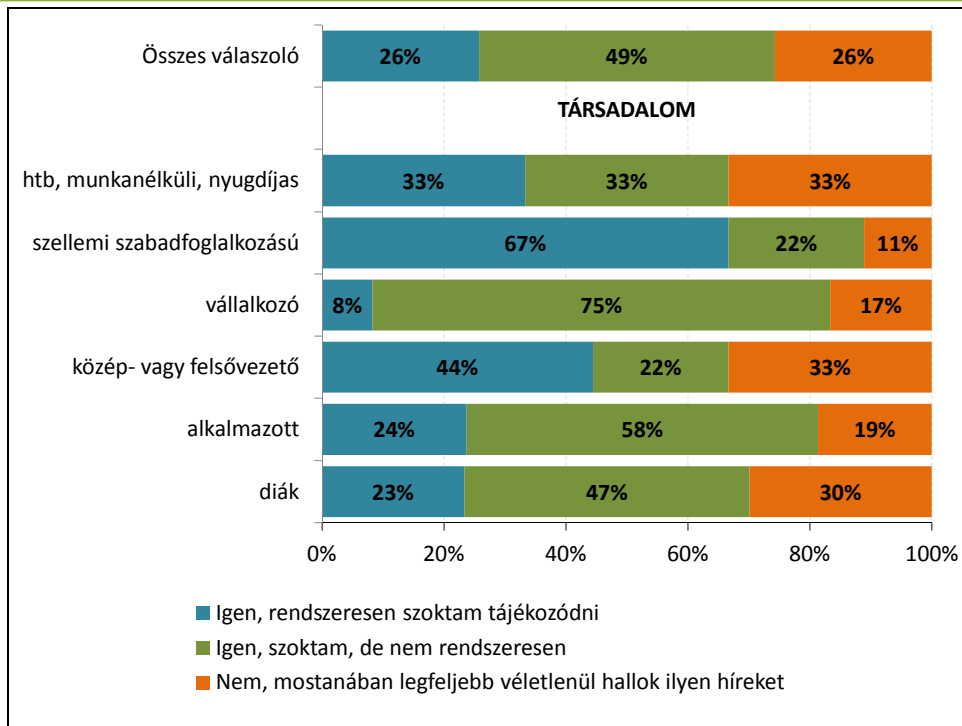
11. ábra: Tájékozódás rendszeressége az egyes területeken (N=210; N=206; N=203)

A gazdaság híreit leginkább a szellemi szabadfoglalkozásúak fogyasztják (67 százalékuk rendszeresen, 33 százalékuk nem rendszeresen). A közép-, vagy felső vezetők mindegyike figyeli a kínai gazdasági híreket valamilyen rendszerességgel. Mellettük az inaktívak 44 százaléká is rendszeresen foglalkozik a kínai gazdaság híreivel. A legkevésbé a diákok és a vállalkozók kísérik figyelemmel a kínai gazdaság aktuális híreit.

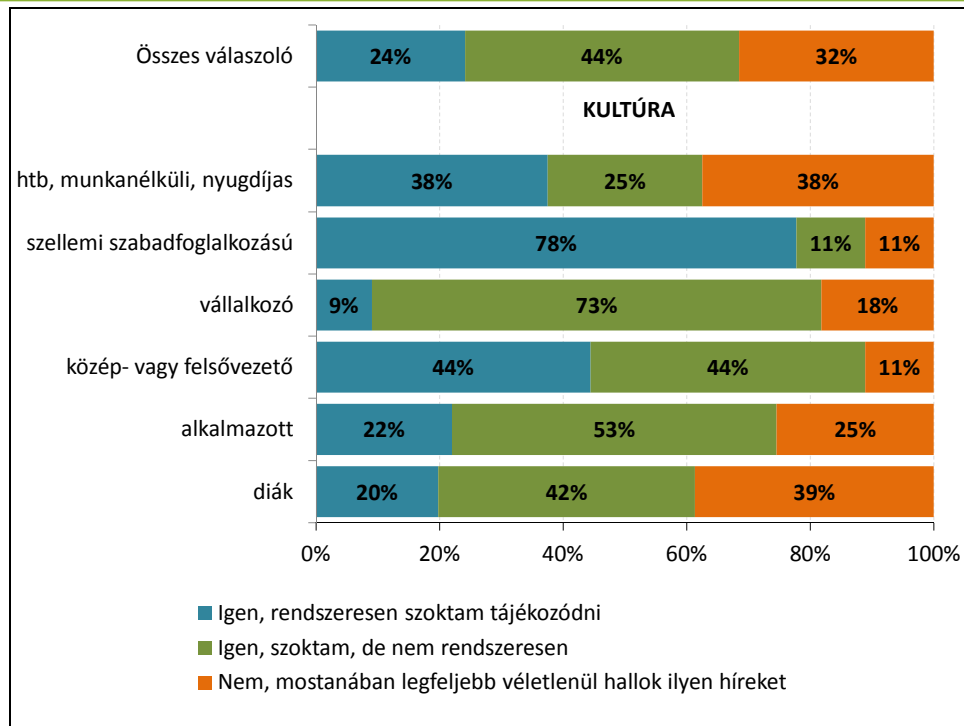
12. ábra: A tájékozódás rendszeressége a gazdaságról a különböző pozícióban lévőkhöz (N=239)

A társadalommal kapcsolatos hírek esetében a gazdasággal kapcsolatos hírekhez hasonló képet kapunk. A legérdeklődőbbek a szellemi szabadfoglalkozásúak, akiknek 67 százaléka rendszeresen figyeli ezeket a híreket. A közép-, vagy felsővezetők 44 százaléka rendszeresen, 22 százaléka nem rendszeresen figyeli a kínai társadalom hozzánk érkező híreit. A vállalkozók mindössze 8 százaléka követi a kínai társadalom híreit.

13. ábra: A tájékozódás rendszeressége a társadalomról a különböző pozícióban lévőkhöz (N=239)

A legkevésbé figyelemmel kísért terület a kultúra, de ennek híreit is a szellemi szabadfoglalkozásúak figyelik a legnagyobb gyakorisággal, 78 százalékkal számolt be arról, hogy rendszeresen tájékozódik ebben a témában. Őket itt is a közép-, vagy felsővezetők és az inaktívok követik a sorban. Ezt a rangsort is a vállalkozók zárják. Körükben mindössze 9 százalékkal tájékozódik rendszeresen a kínai kultúra eseményeiről.

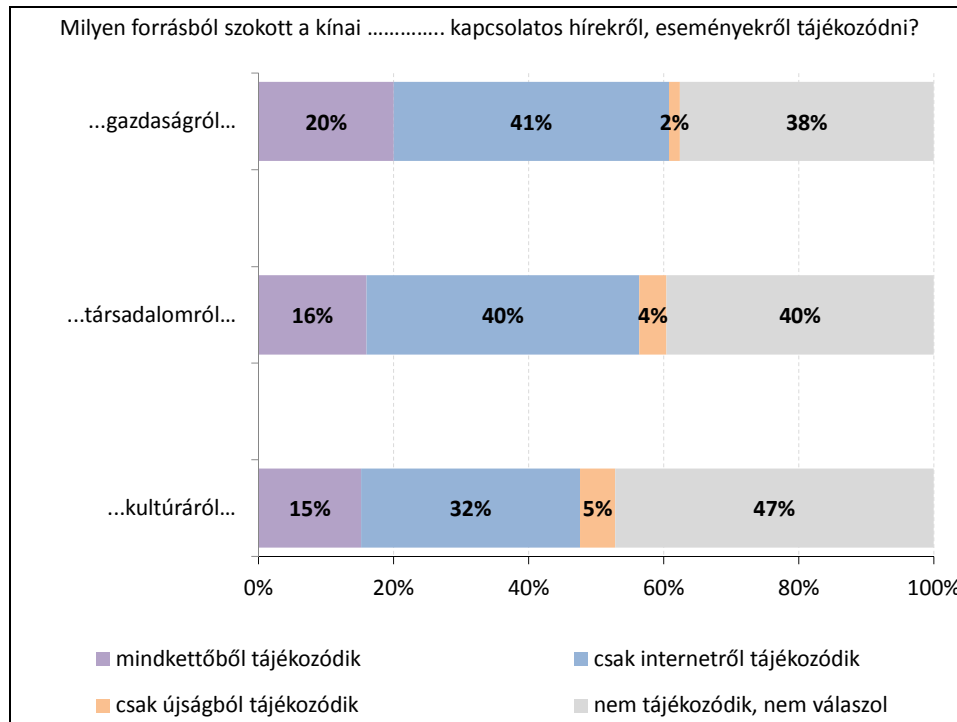
14. ábra: tájékozódás rendszeressége a kultúráról a különböző pozícióban lévők körében (N=239)

A tájékozódás csatornáit tekintve egyértelműen megállapítható, hogy az internet a legnépszerűbb hírforrás. A gazdaság esetében 41 százalék csak az internetről tájékozódik, további 20 százalék az, aki az internetről és az újságokból is szerez információkat. Mindössze 2 százalék azok aránya, akik a gazdaság híreit kizárólag az újságokból szerzik be, de hozzá kel tennünk, azt is nehéz elképzelni, hogy aki a nyomtatott médiából tájékozódik, az sohasem tekint meg internetes hírforrást Kínával kapcsolatban.

Hasonló a megoszlás a társadalomról szóló hírek esetében is. A vezető hírforrás itt is az internet. A vegyes tájékozódás aránya itt valamivel alacsonyabb, 16 százalékos, a társadalomról kapott információkat kizárólag az újságokból 4 százalék szerzi.

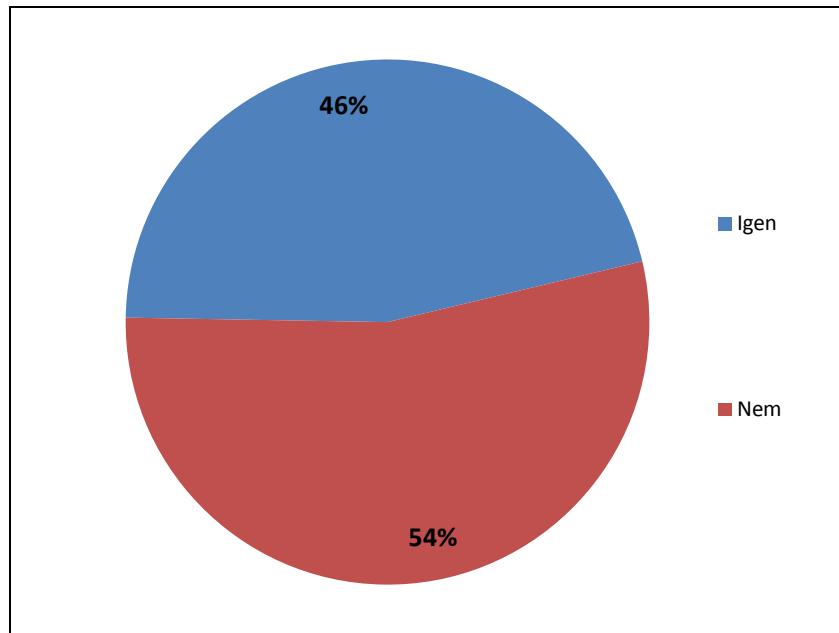
A kultúra híreit – ahogy már említettük – kevesebben figyelik, de jelentős csökkenés a másik két területhez képest a tisztán az internetről tájékozódók között figyelhető meg, arányuk itt csak 32 százalék. Ennek okaként a kutatás kiegészítő tájékozódásként áttekintette a 2011 októberében a Kínával foglalkozó internetes hírforrások tartalmi struktúráját. Az áttekintés a várt eredményhez igazodva azt jelezte, hogy a kínai kultúrával foglalkozó beszámolók, összefoglalók, tájékoztatások jelentős mértékben kínai forrásokhoz kötődnek és számos esetben sajátos, leginkább propagandisztikusnak tekinthető kontextuális elemet tartalmaznak. Ezzel szemben a gazdaságról vagy a kínai társadalomról szóló hírek

jelentős része nem kínai, hanem külföldi forrásokból is elérhető, sokszor külföldi szakértők elemzése, előrejelzése adják a hírek alapját. Ezeket a híreket tehát a tájékozódó hírfogyasztók objektívebbnek, figyelemre érdemesebbnek tekinthetik, ugyanakkor ezek a híradások folyamatosan olyan fejleményekről számolnak be, amelyek a kultúra szférájához képest kétségtelenül közvetlen és gyakran azonnali hatással befolyásolják a globális folyamatok alakulását.

15. ábra: A tájékozódás csatornái az egyes területek esetében (N=250)

A válaszolók közel fele, 46 százaléka tartja a kapcsolatot kínai ismerősével, barátjával interneten keresztül. A kutatás előzetes várakozásaihoz képest ez meglehetősen magas arány. Arról tanúskodik, hogy a kínaiul tanuló magyar emberek körében a nyelvtanulásra vonatkozó döntés a Kínával, a kínai társadalommal való kapcsolat kialakítására vonatkozó kapcsolatok kialakításának igényével társul jelentős gyakorisággal. Ennek jövőre vonatkozó konzekvenciájaként annyi bizonyosan megállapítható, hogy a magyar-kínai kapcsolatok fejlesztésének programjához a személyes kapcsolatok építésében is aktív, kínaiul tanuló fiatal magyar állampolgárok kitüntetett feladatokat kaphatnak, az erre való felkészítésük ugyanakkor nyilvánvalóan további szakirányú képzést és továbbképzést igényel.

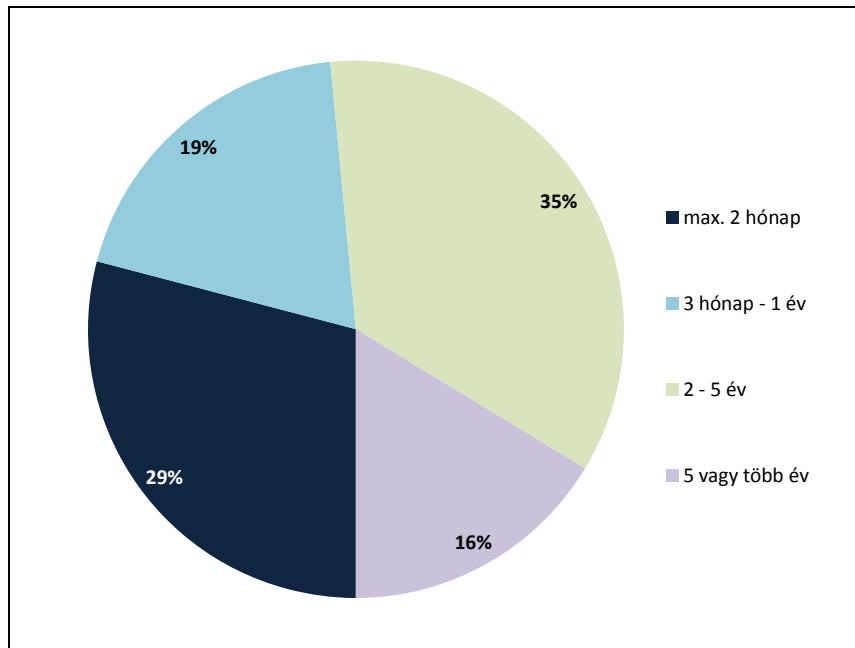

16. ábra: Szokott-e kínai ismerősökkel, barátokkal interneten keresztül levelezni, vagy más internetes eszközzel kapcsolatot tartani? (N=200)

Nyelvtanulás, nyelvtudás

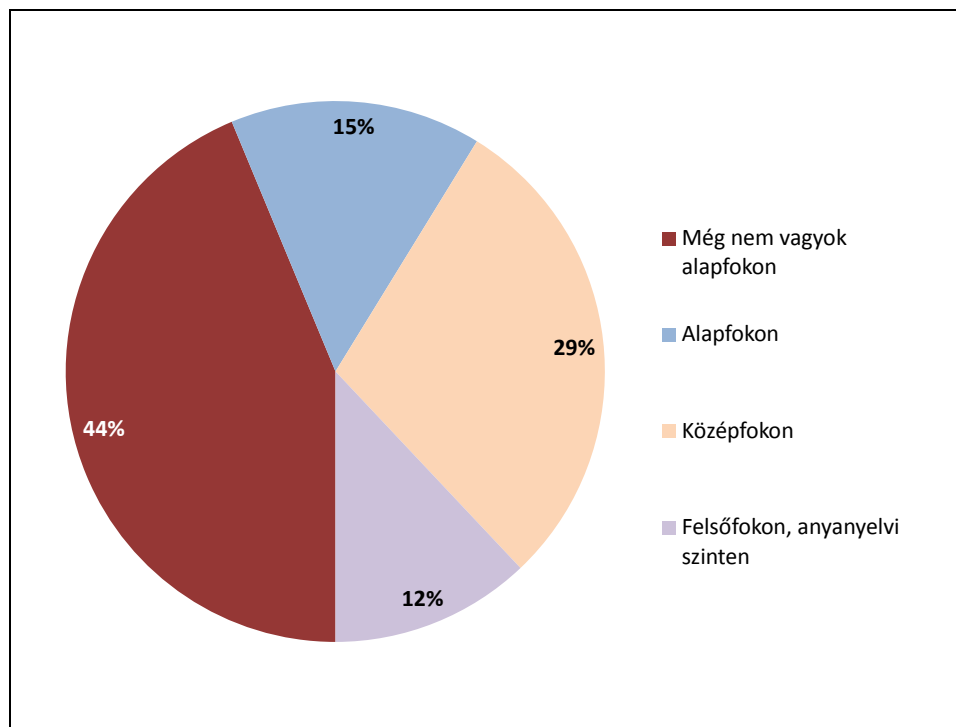
Több mint öt éve a válaszadók 16 százaléka tanul kínaiul. 35 százalékuk kettő és öt év között kezdett el a kínai nyelvvel foglalkozni. 3 hónap és 1 év közötti időtartamba a válaszadók 19 százaléka tartozik. A két hónapnál rövidebb időszakot a kínai nyelv tanulásával eltöltők aránya 29 százalék. Az empirikus adatokból világosan kitűnik tehát, hogy a Kína felé orientálódás az erre fogékony magyar érdeklődők körében is csak az utóbbi öt évben kezdett szélesedni, és ezen belül is az utóbbi egy-két évben dinamizálódott. A folyamat alakulása jól tükrözi a Kína világgazdasági és geopolitikai szerepének változásáról szóló tudósítások intenzitását, befolyásoló erejének érvényesülését. Ezt tekintve a kutatás alapján a Kína iránti érdeklődés folyamatos, dinamikus bővülése várható a magyar társadalomban is, amennyiben persze Kína globális szerepe és jelentősége az elmúlt 5 év időszakához hasonló mértékben növekszik.

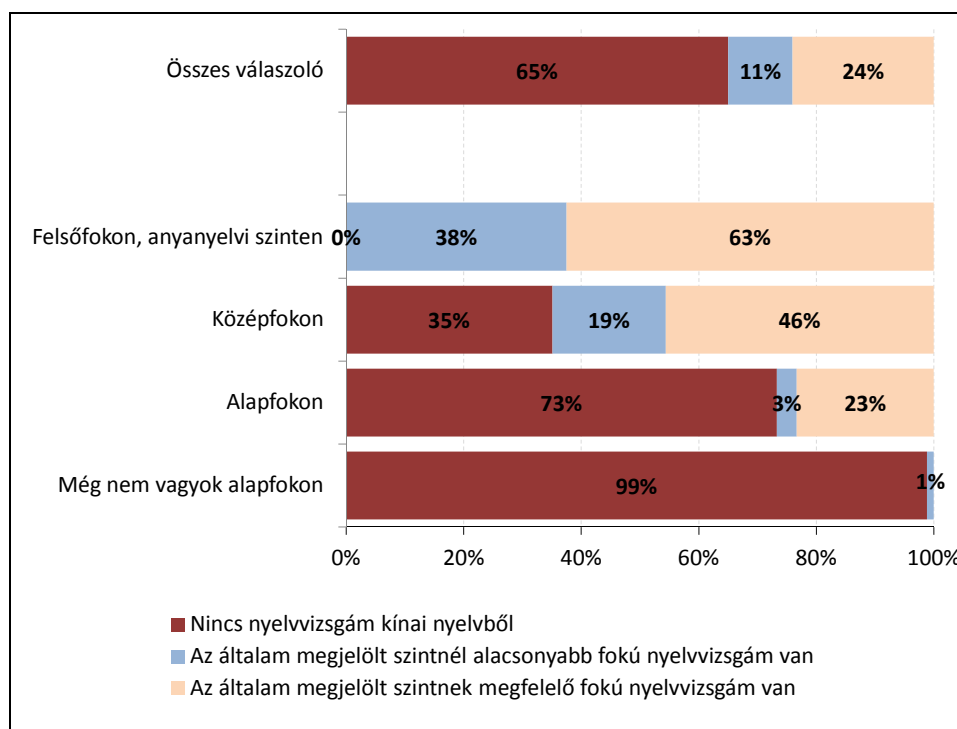
17. ábra: Mióta tanul kínaiul? (N=196)

A legnagyobb arányban, 44 százalékban azok vannak a válaszadók között, akiknek nyelvtudása a felvétel időpontjában nem érte el az alapfokot. 15 százalékuk alapfokon, 29 százalékuk középfokon használja a nyelvet, míg, 12 százalékuk felsőfokon, vagy anyanyelvi szinten teszi ugyanezt.

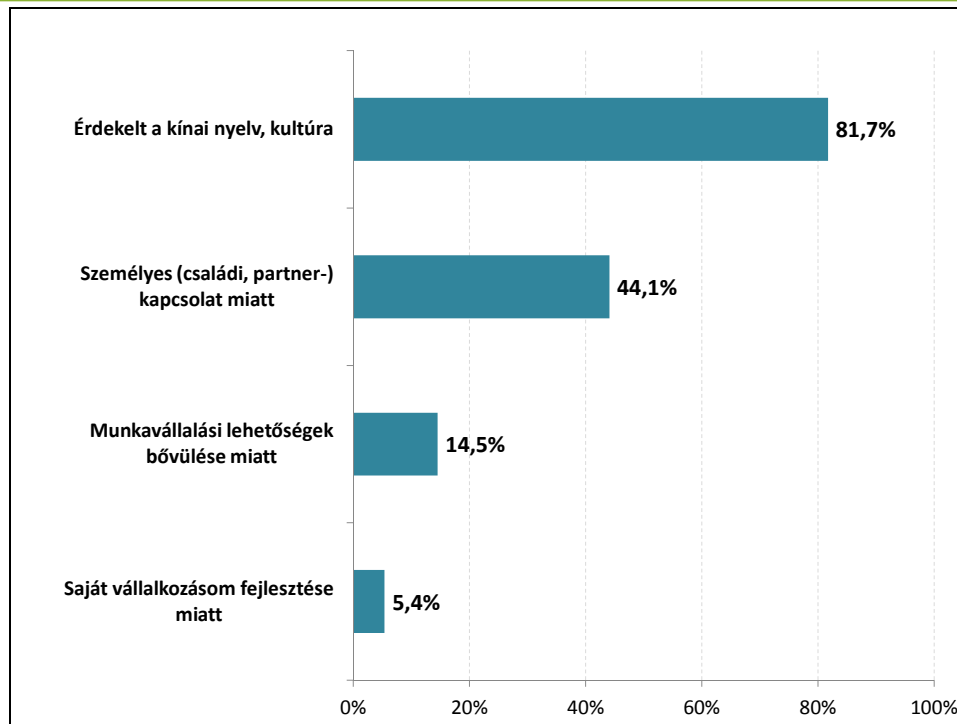
18. ábra: Milyen fokon használja a kínai nyelvet? (N=199)

Akik úgy ítélik meg, hogy a tudásuk nincs alapfokú szinten, természetesen nem rendelkeznek nyelvvizsgával sem. Akik tudásukat alapfokúnak tekintik, azoknak 73 százaléka nem rendelkezik nyelvvizsgával, 23 százalékuknak alapfokú nyelvvizsgája van. A tudásukat középfokúnak értékelők között 46 százalékos aránnyal relatív többségben vannak azok, akiknek középfokú nyelvvizsgájuk van, azonban 35 százalék még ebben a körben sem rendelkezik nyelvvizsgával, 19 százaléknak pedig alapfokú nyelvvizsgája van. A magukat felsőfokra helyezők 63 százaléka rendelkezik felsőfokú nyelvvizsgával, és a további 38 százaléknak (kerekített adatok miatt) is van a felsőfoknál alacsonyabb szintű nyelvvizsgája.

19. ábra: A valós és a hivatalos nyelvtudás viszonya (N=198)

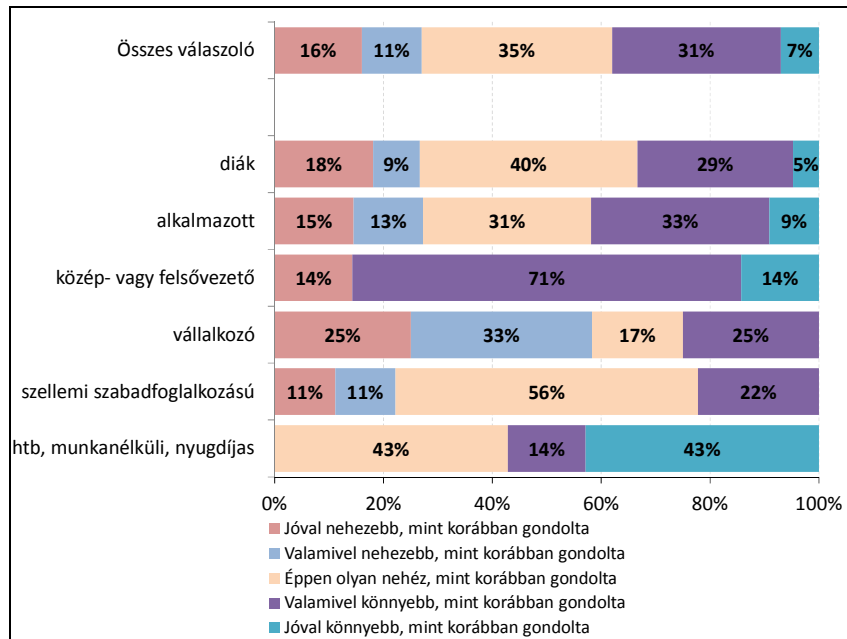
A kínai nyelvtanulás megkezdésének okai között vezető motivációs tényező a kínai nyelv, illetve kultúra iránti érdeklődés. A válaszadók 81,7 százaléka számolt be erről. 44,1 százalék említette az okok között a személyes kapcsolatot, 14,5 százalékuk a munkavállalási lehetőségek bővülését. 5,4 százalék azok aránya, akik a vállalkozásának fejlesztését a kínai nyelv tanulásában látja.

20. ábra: A nyelvtanulás megkezdésének okai (N=186)

A kínai nyelv nehézségéről erősen megoszlanak a vélemények. Az összes válaszadó 16 százaléka jóval nehezebbnek érzi, mint azt korábban gondolta volna, 11 százalék szerint valamivel nehezebb, 35 százalék hasonlóra számított. Valamivel könnyebbnek gondolja a válaszadók 31 százaléka, jóval könnyebbnek 7 százaléka.

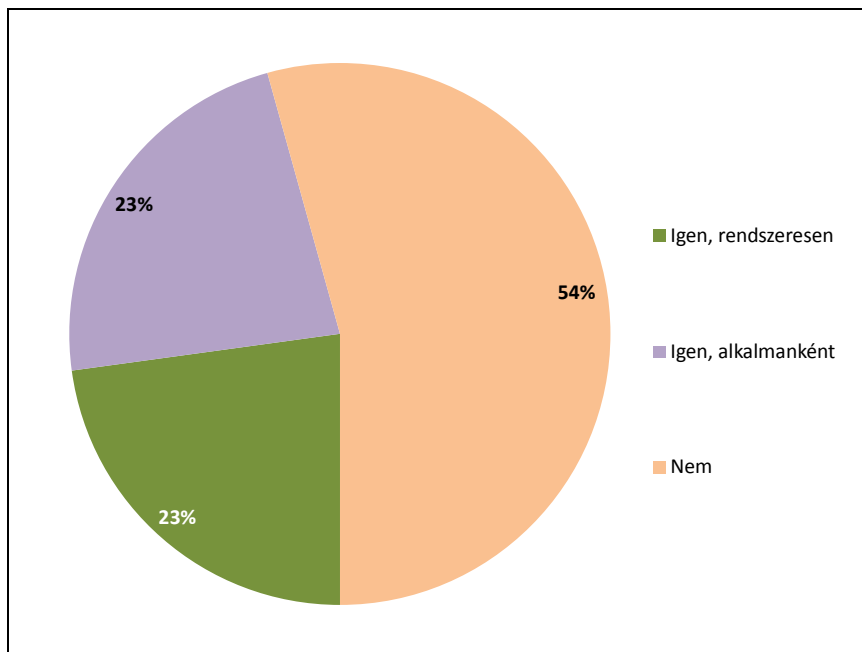
A diákok és alkalmazottak az átlagnak megfelelően vélekednek ebben a kérdésben. A közép-, vagy felsővezetők 71 százaléka arról számol be, hogy valamivel könnyebbnek találja a kínai nyelvet az előzetes várakozásainál. A válaszoló inaktívak 43 százaléka hasonlóra számított, viszont a fennmaradó 57 százalék pozitívan csalódott a kínai nyelv tanulása során. A legnegatívabb élményről a vállalkozók számolnak be, körükben 25 százalék jóval, 33 százalék valamivel nehezebb nyelvtanulási folyamatról számol be, mint ami a valóságban megvalósult.

21. ábra: A kínai nyelv nehézségének megítélése pozíció szerint (N=195)

Munka és nyelv

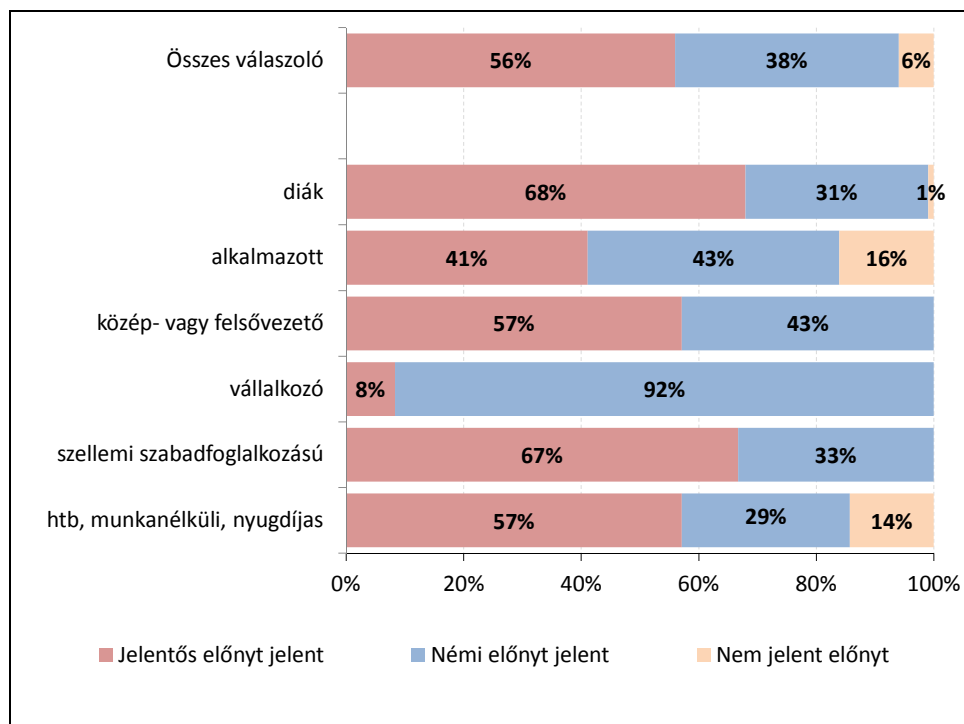
A válaszadók 54 százaléka nem használja a kínai nyelvet munkája során. 23-23 százalékuk alkalmanként, vagy rendszeresen használja a tanult nyelvet a munkája közben.

22. ábra: Munkavégzés során használja-e kínai nyelvtudását és Kínával kapcsolatos ismereteit? (N=197)

A válaszadók többsége, 56 százaléka úgy gondolja, hogy a kínai nyelvtudás jelentős előnyt jelent a munkaerőpiacon. 38 százaléknyan gondolják úgy, hogy némi előnyt jelent, míg mindössze 6 százaléknyan nem látják ennek előnyét.

A diákok és a szellemi szabadfoglalkozásúak körében találjuk legnagyobb arányban azokat, akik úgy gondolják, hogy a kínai nyelvtudás jelentős előnyt jelent. Mindkét csoportban kétharmad feletti ezeknek az aránya. A közép-, vagy felsővezetők és az inaktívak csoportjában is többségben vannak, akik ezt a kompetenciát jelentős előnynek vélik. Az alkalmazottak körében a legnagyobb azoknak az aránya (18 százalék), akik nem érzik előnynek a kínai nyelv ismeretét.

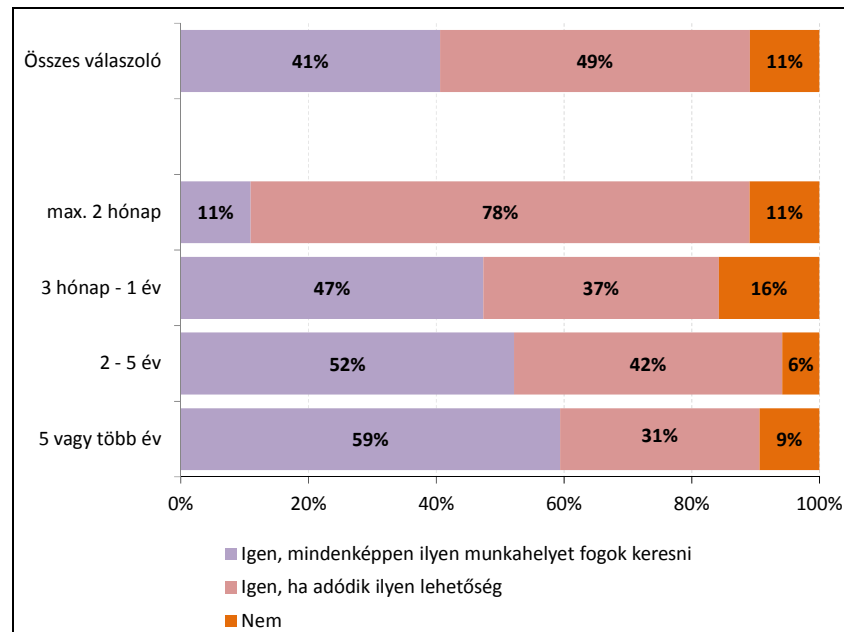
23. ábra: A kínai nyelvtudás munkaerő-piaci megítélése pozíció szerint (N=197)

Kilátások, várakozások

A válaszadók 41 százaléka tervezi, hogy mindenképpen olyan munkahelyet választ, ahol hasznosítani tudja a kínai nyelv ismeretét. További 49 százaléknak, ha megfelelő lehetőség adódik, akkor választ ilyen munkahelyet, míg 11 százalék nem tervez ilyet.

A nyelvtanulás idejének növekedésével nő azoknak az aránya, akiknek a kínai nyelv-tudása befolyásolja a munkahelyválasztás folyamatát. Az 5, vagy annál több éve kínai nyelvet tanulók között 59 százaléknyan választották azt, hogy mindenképpen olyan munkahelyet akarnak keresni, ahol hasznosítani tudják a

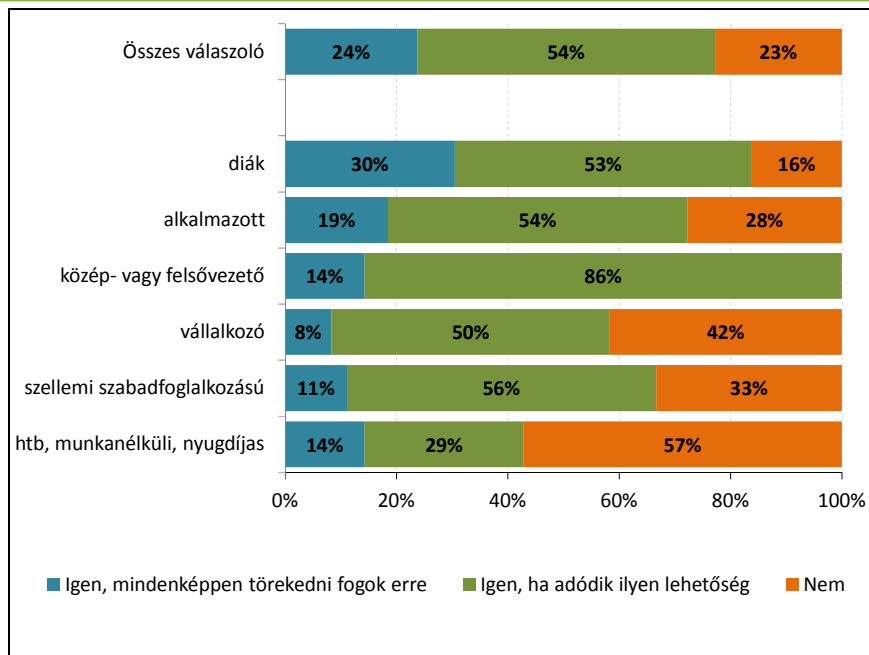
nyelvtudásukat. A maximum 2 hónapja nyelvet tanulók között a legnagyobb azoknak az aránya, akik lehetőség esetén ilyen munkahelyen szeretnének elhelyezkedni.

24. ábra: Tervezi-e, hogy a jövőben (is) olyan munkahelyet választ, ahol használhatja kínai nyelvtudását és Kínával kapcsolatos ismereteit? a nyelvtanulás ideje szerint (N=194)

A válaszadók közel negyede, 24 százalékuk tervezi, hogy kínai nyelvterületen fog elhelyezkedni. A többség élni fog ezzel a lehetőséggel, ha módja nyílik rá. Ugyancsak közel negyedük (23 százalék) nem tervezi, hogy kínai nyelvterületen vállaljon munkát.

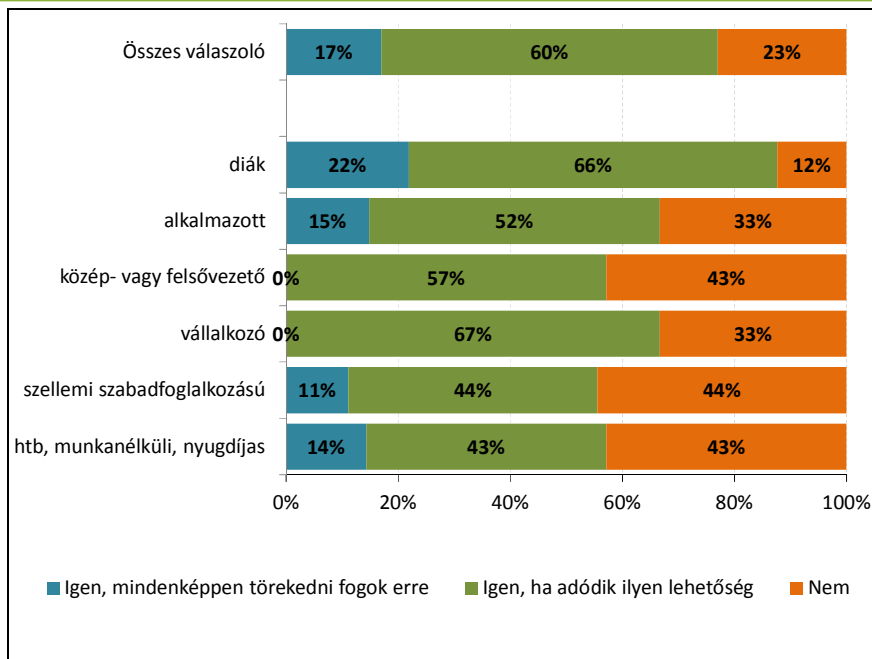
A kínai nyelvterületen való elhelyezkedést a diákok tervezik legnagyobb arányban. Köztük 30 százalékyian látják úgy, hogy életük ebbe az irányba fog folytatódni. További 53 százalékuk lehetőség esetén tenné ezt, míg 16 százalékuk nem tervez ilyet. Az inaktívak 57 százaléka nem tervezi elhagyni az országot. Köztük 14 százalék azoknak az aránya, akik tervezik a kínai nyelvterületen való elhelyezkedést. A közép-, vagy felsővezetők egyáltalán nem zárják ki a kínai nyelvterületen belüli későbbi elhelyezkedést.

25. ábra: A kínai nyelvterületen való elhelyezkedés lehetősége és pozíció összefüggése (N=194)

A külföldön, de nem kínai nyelvterületen elhelyezkedés valamivel kevésbé vonzó a megkérdezettek körében. 17 százalékuk tervezi a külföldön való boldogulást, 60 százalékuk élne egy ilyen adódó lehetőséggel, míg 23 százalékuk nem tervez ilyet.

Ebben a kérdésben is a diákok mutatkoznak a legmobilabbnak. 22 százalékuk tervezi elhagyni az országot, 66 százalékuk egy adódó lehetőség esetén tenné meg ezt, míg 12 százalékuk nem számol ilyen lehetőséggel. A többi csoportban minimum egyharmados azoknak az aránya, akik nem tervezik elhagyni az országot. A közép-, vagy felsővezetők, az inaktívak és a szellemi szabadfoglalkozásúak között ez az arány 43-44 százalék.

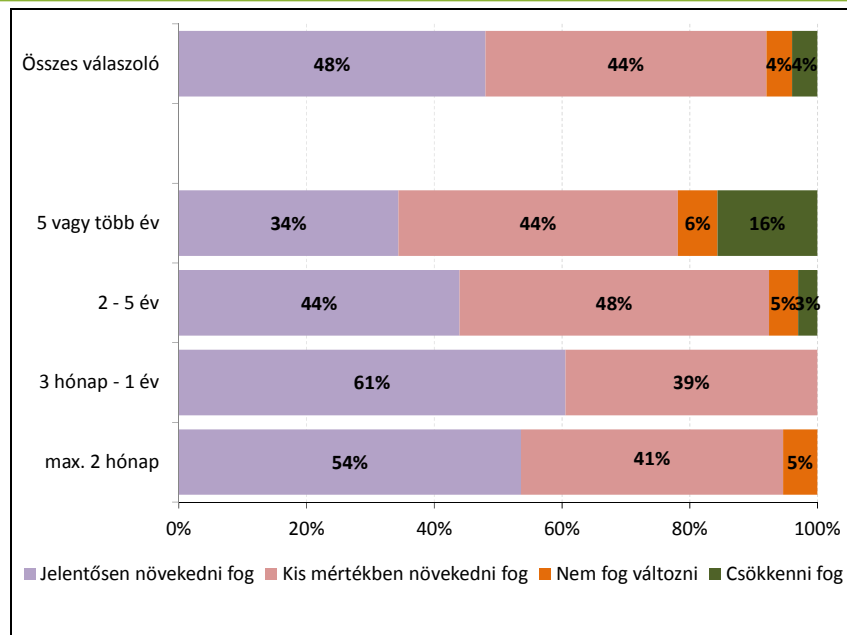

26. ábra: Külföldön, kínai nyelvterületen kívül való elhelyezkedés lehetősége és pozíció összefüggése (N=194)

48 százalék azoknak az aránya, akik szerint az elkövetkezendő 5 évben jelentősen növekedni fog a kínai munkaadók száma Magyarországon. 44 százalék kismértékű növekedést vár ezen a téren, míg 4-4 százalék stagnálást, illetve csökkentést prognosztizál.

Az 5 évnél régebben tanulók várják legkevésbé a kínai munkaadók számának növekedését. Körükben 34 százalék számol jelentős, 44 százalék kismértékű növekedéssel. Azonban 16 százalékuk csökkenést vár ezen a téren. A 2-5 éve kínai nyelvet tanulók 44 százaléka gondolja úgy, hogy jelentősen nőni fog a kínai munkaadók száma, 48 százalékuk kismértékű növekedést vár. A 3 hónap és 1 év közötti időtartam óta nyelvet tanulók között nincs olyan, aki stagnálást, vagy csökkenést várna, és körükben a legmagasabb (61 százalék) a jelentős növekedést várók aránya. A kevesebb, mint két hónapja kínaiul tanulók 54 százaléka gondolja úgy, hogy jelentős növekedés várható ezen a téren, további 41 százalékuk kismértékű növekedéssel számol.

27. ábra: A kínai munkaadók számának növekedésével szembeni várakozások és a nyelvtanulás idejének összefüggése (N=192)

9. Irodalomjegyzék

Ágoston (2009): *Kínai lecke: A Magyar-Kínai Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola mint lehetőség*. Budapest: Démos Magyarország

Feischmidt – Nyíri (szerk) (2006): *Nem kívánt gyerekek? Külföldi gyerekek magyar iskolákban*. Budapest: MTA Nemzeti-etnikai Kisebbségkutató Intézet, 19-31. o., 39-74. o.,

Flemming (1998): *Chinese Identity in Europe*. In: Pike – Benton (szerk.): *The Chinese in Europe*. New York : Saint Martin's Press, Inc., 42-66. o.

Fukuyama (1995): *A „Buddenbrook-jelenség”*. In: Fukuyama: *Bizalom*, Budapest: Európa Könyvkiadó (1997), 123-140. o.

Kováts (2005): *A magyarországi bevándorlás-politika problémái*. In: Erőss – Tamás–Tibori (szerk.): *Kisebbség–többség*. Budapest: Új Mandátum – MTA SZKI, 308-321. o.

Konfuciusz: *Beszélgetések és mondások*, In: Tökei (szerk): *Kínai filozófia, Ókor I. kötet Szöveggyűjtemény*, Budapest (2005): Magiszter Társadalomtudományi Alapítvány, 73. o.

Nyíri (2002): *Új ázsiai migráció Kelet-Európában: a magyarországi kínaiak*. Budapest: MTA Etnikai-Nemzeti Kisebbségkutató Intézet.

Nyíri (2006): ??

Li Csung-csiang (2005): *Szerencsevadászok: Kínaiak Magyarországon*. Budapest: Marco Polo Könyvkiadó, 7.o.

Örkény – Székelyi (2009): *Az idegen Budapest: Három migráns csoport összehasonlító elemzése*

Polonyi (2007): *„Gondolatok a magyarországi kínai kolóniáról”*. In: Polonyi: *Múlt a jövőben: Írások Kínáról*. Budapest : MTA TTI, 301-307. o.

Rácz (2009): *„A magyar kínai kapcsolatok fejlesztésének lehetőségei”*. In: Juhász - Inotai (szerk.): *A változó Kína*. Budapest: Akadémia Kiadó, ...o.

Salát (2006): *A múlandóság múltja*, In: Nemes Attila (szerk): *Re:Orient: Rejtett hálózatok architektúrája – Velencei Építészeti Biennálé, Múcsarnok*

Sterk (2006): *Cseresznye és csend*, In: Nemes Attila (szerk): *Re:Orient: Rejtett hálózatok architektúrája – Velencei Építészeti Biennálé, Múcsarnok*

Schütz (1984): *„Az idegen”*. In.: Hernádi Miklós (szerk.): *A fenomenológia a társadalomtudományokban*. Budapest: Gondolat, 405-413.o.

Szalai (2000): *Az elismerés politikája és a "cigánykérdés". A többségi-kisebbségi viszony néhány jelenkori problémájáról*. In: Horváth - Landau - Szalai (szerk.): *Cigánynak születni. Tanulmányok, dokumentumok*. Budapest: Aktív Társadalom Alapítvány – Új Mandátum Kvk., 531-571. o.

Széchenyi (2007): A kínai kultúra átörökíthető értékjegyeinek vizsgálata, a Kínai-Magyar Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolán keresztül, diplomadolgozat, *Függelék: Rekonstruktív interjú az iskola egyik angol tanárával*

Vidra (2005): Kína és a kínaiak a magyar sajtóban, 1945-2000". In: *Kisebbségkutatás 2005/3.* 353-360. o.

Yang Ban (2001) 云梦之 (Yun meng zhi zhu - Mécses egy ködös álomban), *Lianhe Shangbao* (Budapest) június 8-13

Internetes források:

- <http://www.ittvagyunk.eu/>
- www.wsd.hu
- <http://huncn.com/bbs/>
- <http://www.xindb.com/>

新 : <http://www.xindb.com/html/xiongyalixinwen/2011/0308/>,
<http://www.xindb.com/html/tuxiangbannew/2011/0308/3737.html>

匈牙利政府再推` 措:

<http://www.xindb.com/html/xiongyalixinwen/2011/0308/3758.html>

禁烟令不断升 :

<http://www.xindb.com/html/xiongyalixinwen/2011/0308/3757.html>

公交公司整合全程票价有望降价:

<http://www.xindb.com/html/xiongyalixinwen/2011/0308/3756.html>

部 采用欧元 非常遥 :

<http://www.xindb.com/html/xiongyalixinwen/2011/0308/3755.html>

匈足 将投 2380 福林::

<http://www.xindb.com/html/xiongyalixinwen/2011/0308/3753.html>

匈人均 期寿命提高:

<http://www.xindb.com/html/xiongyalixinwen/2011/0308/3749.html>

匈牙利能 付涌入大量的 民:

<http://www.xindb.com/html/xiongyalixinwen/2011/0308/3744.html>

匈中 球俱 部 公 :

<http://www.xindb.com/html/huabuxiaoxi/2011/0308/3760.html>

中国茶文化在匈牙利:

<http://www.xindb.com/html/huabuxiaoxi/2011/0208/3537.html>

屡犯 商店 小 追女 :

<http://www.xindb.com/html/benbaozhuangao/2011/0308/3761.html>

大学孔子学院 行“君自故 来”春 :

<http://www.xindb.com/html/benbaozhuangao/2011/0222/3649.html>

匈牙利的 税和 承法:

<http://www.xindb.com/html/falvfagui/2011/0308/3754.html>

匈牙利房地 指南: <http://www.xindb.com/html/falvfagui/2011/0301/3686.html>

布 佩斯春季 :

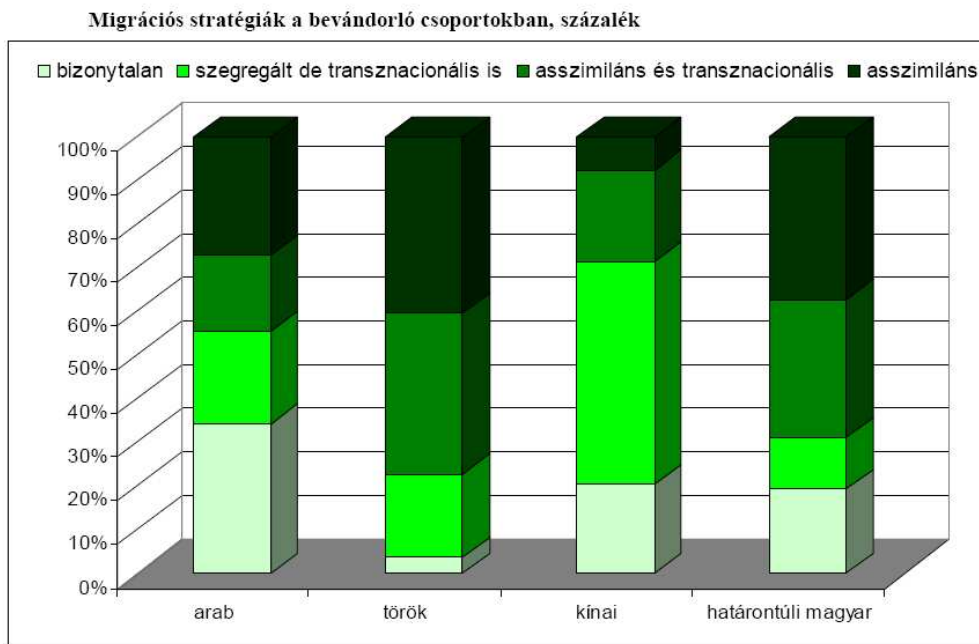
<http://www.xindb.com/html/wenhualvyou/2011/0308/3741.html>

2011 花 : <http://www.xindb.com/html/wenhualvyou/2011/0308/3740.html>

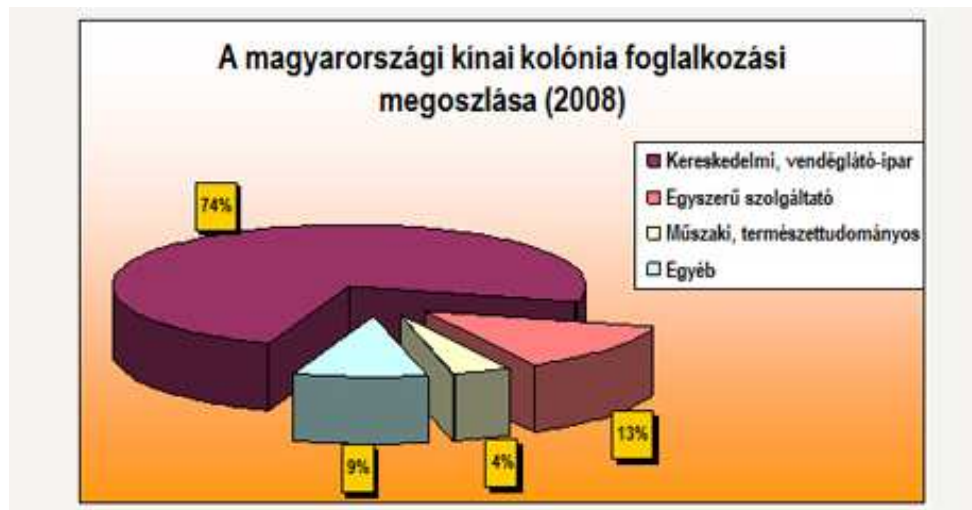
年家具大型展: <http://www.xindb.com/html/wenhualvyou/2011/0308/3739.html>

10. Mellékletek

1.21. Ábrák

1. ábra: Migrációs stratégiák a bevándorló csoportokban: Örkény Antal és Székelyi Mária: *Az idegen Budapest: Három migráncsoport összehasonlító elemzése* (2009)

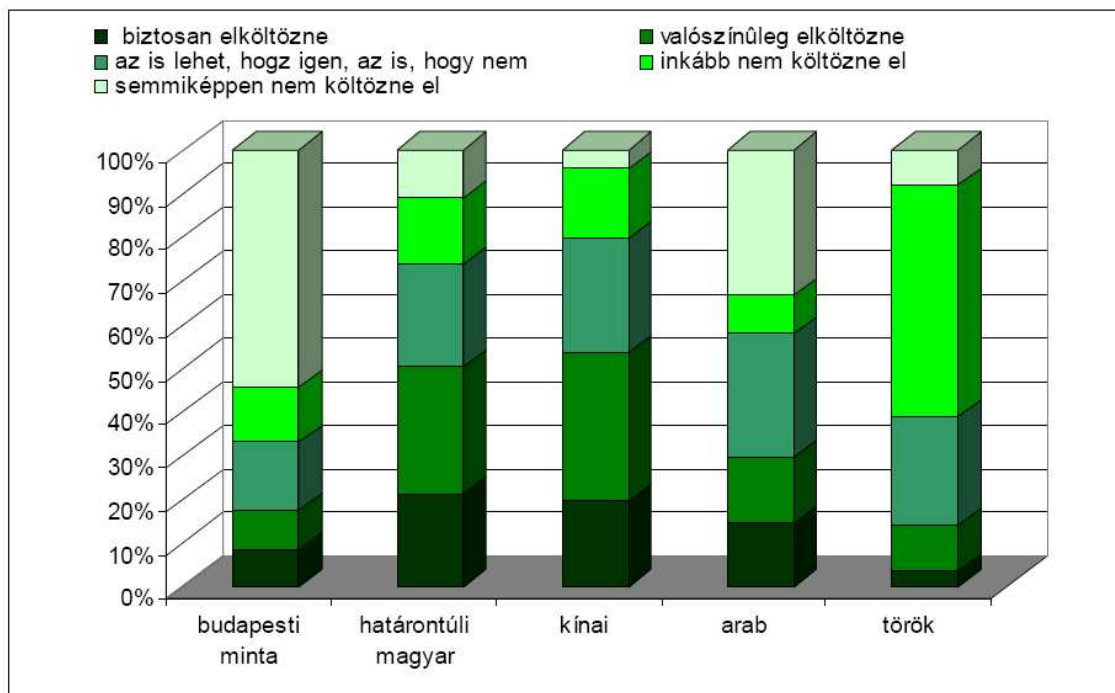

2. ábra: A magyarországi kínai kolónia foglalkozási megoszlása: MKiK GVI „A Távol-Keletről Magyarországra érkező állampolgárok munkavégzésének jellegzetességei, típusai” című kutatása (2009)

3. ábra: A magyarországi kínai kolónia területi megoszlása: MKiK GVI „A Távol-Keletről Magyarországra érkező állampolgárok munkavégzésének jellegzetességei, típusai” című kutatása (2009)

Migrációs potenciál a különböző migráns csoportokban és a budapesti reprezentatív mintában, százalék

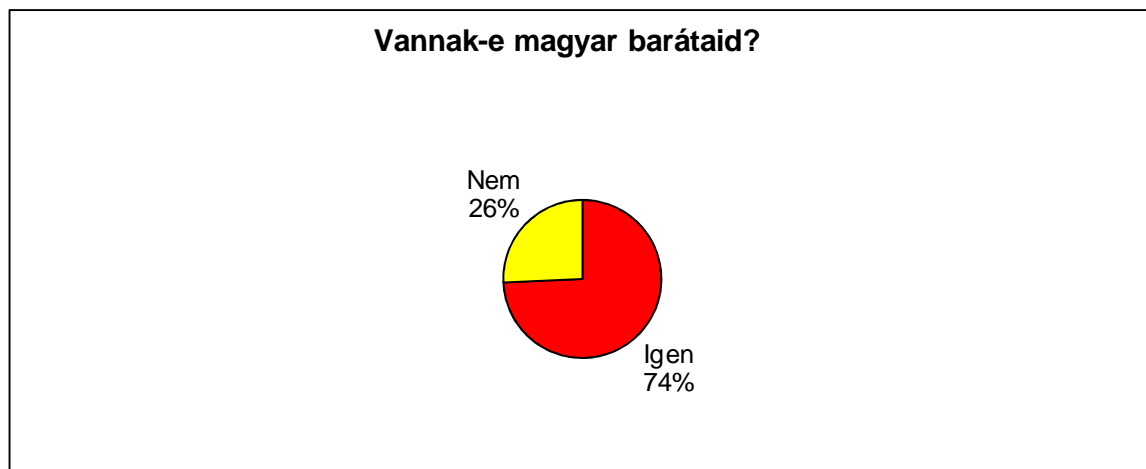

4. ábra: Migrációs potenciál a különböző migráns csoportokban és a budapesti reprezentatív mintában: Örkény Antal és Székelyi Mária: Az idegen Budapest: Három migráncsoport összehasonlító elemzése (2009)

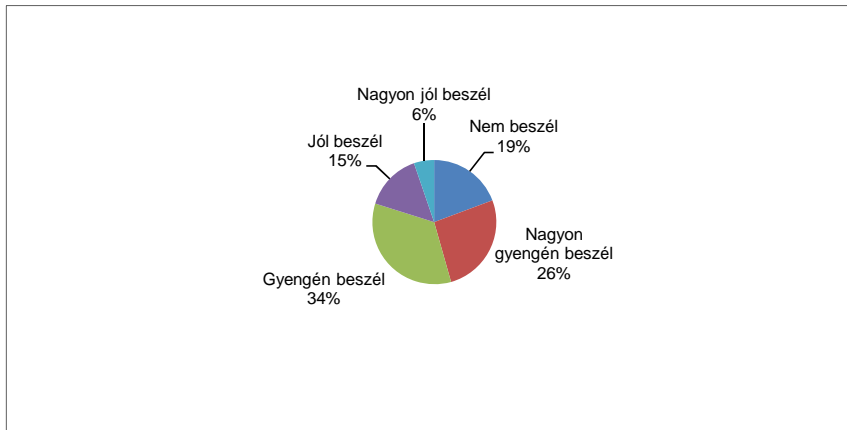
A személyes problémák megoldásához használható network megoszlása relációk szerint, almintánként, százalék

	Budapest	határon túli magyarok	kínaiak	arab	török
családtag, akivel egy háztartásban él	33	29	42	37	3
rokon, akivel nem él egy háztartásban	27	16	10	8	1
munkatárs	4	10	6	6	16
iskolatárs, évfolyamtárs	1	3	5	6	4
szomszéd	4	2	1	11	0
barát, barátnő, partner	31	33	30	33	71
ismerős	1	5	3	5	2
munkaadó, főnök	0	1	0,4	1	0
egyéb	0	1	3	3	0
kapcsolatok száma	100 N=1047	100 N=840	100 N=799	100 N=340	100 N=90
Átlagos network nagyság	1,8	2,9	3,2	1,7	1,1

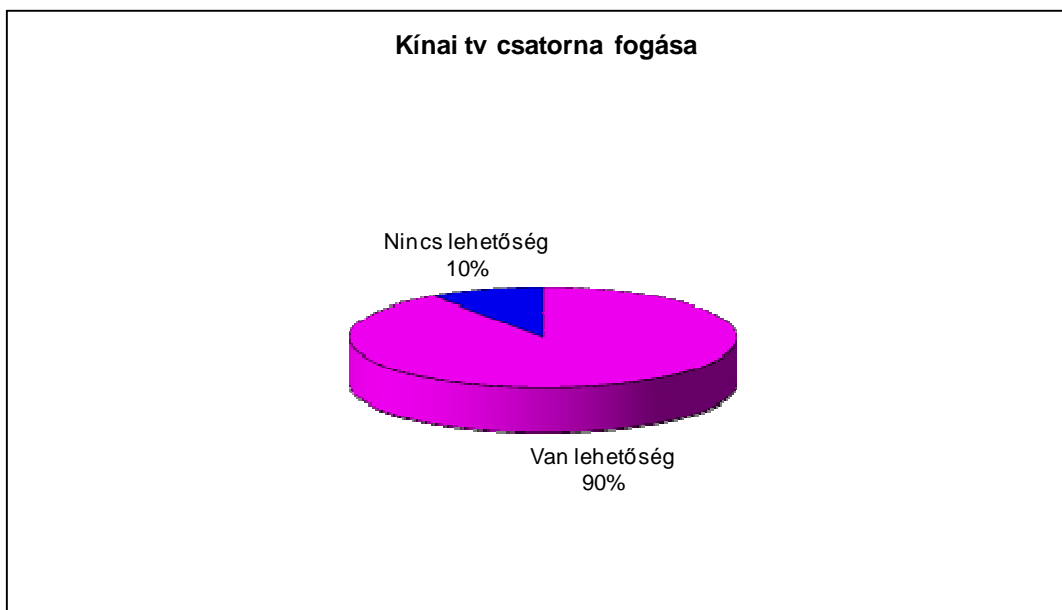
5. ábra: A személyes problémák megoldásához használható network megoszlása relációk szerint: Örkény Antal és Székelyi Mária: *Az idegen Budapest: Három migráncsoport összehasonlító elemzése* (2009)

6. ábra: A vizsgálati mintában szereplő (114 fő), magyar barátokkal rendelkező kínai bevándorlók aránya: Salát Luca: *Budapesten élő kínai bevándorlók pszichológiai jellemzői - a beilleszkedési stratégiák, az attitűdök és a szubjektív jóllét összefüggéseinek vizsgálata* (2008)

7. ábra A vizsgálati mintában szereplő kínai bevándorlók (114 fő) saját megítélésük szerint mennyire beszélnek magyarul: *Salát Luca: Budapesten élő kínai bevándorlók pszichológiai jellemzői - a beilleszkedési stratégiák, az attitűdök és a szubjektív jóllét összefüggéseinek vizsgálata (2008)*

8. ábra: A vizsgálati mintában szereplő kínai bevándorlók (114 fő) aránya, akik rendelkeznek kínai tévécsatornával: *Salát Luca: Budapesten élő kínai bevándorlók pszichológiai jellemzői - a beilleszkedési stratégiák, az attitűdök és a szubjektív jóllét összefüggéseinek vizsgálata (2008)*

1.22. A kvantitatív felvétel gyakorisági mutatói

Mi az Ön neme?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ferfi	97	38,8	39,3	39,3
	Nő	150	60,0	60,7	100,0
	Total	247	98,8	100,0	
Missing	System	3	1,2		
Total		250	100,0		

Melyik évben született Ön?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1945,000	1	,4	,4	,4
	1948,000	1	,4	,4	,8
	1949,000	1	,4	,4	1,2
	1950,000	1	,4	,4	1,7
	1952,000	1	,4	,4	2,1
	1955,000	1	,4	,4	2,5
	1956,000	2	,8	,8	3,3
	1962,000	3	1,2	1,2	4,5
	1963,000	1	,4	,4	5,0

1965,000	1	,4	,4	5,4
1966,000	2	,8	,8	6,2
1968,000	6	2,4	2,5	8,7
1969,000	1	,4	,4	9,1
1970,000	6	2,4	2,5	11,6
1971,000	2	,8	,8	12,4
1972,000	4	1,6	1,7	14,0
1973,000	3	1,2	1,2	15,3
1974,000	7	2,8	2,9	18,2
1975,000	12	4,8	5,0	23,1
1976,000	5	2,0	2,1	25,2
1977,000	4	1,6	1,7	26,9
1978,000	8	3,2	3,3	30,2
1979,000	7	2,8	2,9	33,1
1980,000	11	4,4	4,5	37,6
1981,000	2	,8	,8	38,4
1982,000	4	1,6	1,7	40,1
1983,000	7	2,8	2,9	43,0
1984,000	3	1,2	1,2	44,2
1985,000	9	3,6	3,7	47,9
1986,000	9	3,6	3,7	51,7
1987,000	15	6,0	6,2	57,9
1988,000	13	5,2	5,4	63,2
1989,000	22	8,8	9,1	72,3

	1990,000	29	11,6	12,0	84,3
	1991,000	12	4,8	5,0	89,3
	1992,000	7	2,8	2,9	92,1
	1993,000	9	3,6	3,7	95,9
	1994,000	1	,4	,4	96,3
	1995,000	4	1,6	1,7	97,9
	1996,000	3	1,2	1,2	99,2
	1997,000	1	,4	,4	99,6
	1998,000	1	,4	,4	100,0
	Total	242	96,8	100,0	
Missing	System	8	3,2		
Total		250	100,0		

Mi az Ön pozíciója jelenleg?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Diak	127	50,8	52,9	52,9
	Alkalmazott	67	26,8	27,9	80,8
	Közep- vagy felsővezető	13	5,2	5,4	86,3
	Vállalkozó	13	5,2	5,4	91,7
	Szellemi szabadfoglalkozású	10	4,0	4,2	95,8
	Haztartásbeli	4	1,6	1,7	97,5
	Munkanelkuli	3	1,2	1,3	98,8

Nyugdíjas	2	,8	,8	99,6
(Nem válaszolok erre a kérdésre)	1	,4	,4	100,0
Total	240	96,0	100,0	
Missing System	10	4,0		
Total	250	100,0		

Milyen oktatási intézményben tanul jelenleg?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Felsőoktatás (egyetemi alap- vagy mesterképzés, főiskola, másoddiplomás képzés, PhD, MBA stb.)	113	45,2	89,0	89,0
Közéiskola (gimnázium, szakkozéiskola stb.)	14	5,6	11,0	100,0
Total	127	50,8	100,0	
Missing System	123	49,2		
Total	250	100,0		

Melyik középiskolába jár?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	240	96,0	96,0	96,0

-	2	,8	,8	96,8
Alternatív Közgazdasági Gimnázium	1	,4	,4	97,2
ELTE Radnóti Miklós Gyakorlóiskola	1	,4	,4	97,6
Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Általános Iskola	1	,4	,4	98,0
Illyés Gyula Gimnázium és KSZKI	1	,4	,4	98,4
Kazinczy Ferenc Gimnázium	1	,4	,4	98,8
Kempelen Farkas Gimnázium	1	,4	,4	99,2
Nagy László Általános Iskola és Gimnázium	1	,4	,4	99,6
Veres Péter Gimnázium	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Település neve, ahol az iskola van

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	236	94,4	94,4	94,4
Budaörs	1	,4	,4	94,8
Budapest	12	4,8	4,8	99,6
Győr	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Hányadik évfolyamba jár most?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	9,00	4	1,6	28,6	28,6
	10,00	3	1,2	21,4	50,0
	11,00	4	1,6	28,6	78,6
	12,00	3	1,2	21,4	100,0
	Total	14	5,6	100,0	
Missing	System	236	94,4		
Total		250	100,0		

Kap-e valamilyen szakképesítést a középiskola elvégzésekor?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Igen	1	,4	7,1	7,1
	Nem	12	4,8	85,7	92,9
	Nem válaszolok erre a kérdésre	1	,4	7,1	100,0
	Total	14	5,6	100,0	
Missing	System	236	94,4		
Total		250	100,0		

Milyen szakképesítést fog kapni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	249	99,6	99,6	99,6
vendéglátóipari	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mennyi volt a tanulmányi átlaga az előző félévben?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 4,00	1	,4	16,7	16,7
5,00	5	2,0	83,3	100,0
Total	6	2,4	100,0	
Missing System	244	97,6		
Total	250	100,0		

Melyik felsőoktatási intézménybe jár?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	137	54,8	54,8	54,8
-	1	,4	,4	55,2
BCE	2	,8	,8	56,0

BGF	3	1,2	1,2	57,2
BGF - KKFK	1	,4	,4	57,6
BGF - KVIK	1	,4	,4	58,0
BGF-KKK	3	1,2	1,2	59,2
BME	1	,4	,4	59,6
BME, ELTE	1	,4	,4	60,0
Budapest Gazdasági Főiskola-KKK	1	,4	,4	60,4
Budapesti Corvinus Egyetem	2	,8	,8	61,2
Budapesti Gazdasági Főiskola	5	2,0	2,0	63,2
Budapesti Műszaki Főiskola	1	,4	,4	63,6
ceu	1	,4	,4	64,0
CEU	1	,4	,4	64,4
Corvinus	1	,4	,4	64,8
Debreceni Egyetem	1	,4	,4	65,2
elte	3	1,2	1,2	66,4
Elte	3	1,2	1,2	67,6
ELTE	37	14,8	14,8	82,4
ELTE - ÁJK	1	,4	,4	82,8
Elte Bölcsészettudományi Kar	1	,4	,4	83,2
ELTE BTK	9	3,6	3,6	86,8
ELTE-BTK	5	2,0	2,0	88,8

ELTE-BTK Sinológia MA	1	,4	,4	89,2
ELTE, BCE	1	,4	,4	89,6
ELTE, TKBF	1	,4	,4	90,0
Eötvös Loránd Tudományegyetem	14	5,6	5,6	95,6
Eötvös Lóránd Tudományegyetem	2	,8	,8	96,4
Eötvös Loránd Tudományegyetem BTK	1	,4	,4	96,8
Eötvös Loránd Tudományegyetem,	1	,4	,4	97,2
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapesti Corvinus...	1	,4	,4	97,6
Károli Gáspár Református Egyetem	1	,4	,4	98,0
Károli Mihály Református Egyetem	1	,4	,4	98,4
KRE-Btk	1	,4	,4	98,8
Moholy nagy	1	,4	,4	99,2
SZIE	1	,4	,4	99,6
ZSKF / KRE	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Település neve, ahol a felsőoktatási intézmény található

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	138	55,2	55,2	55,2
Budapest	3	1,2	1,2	56,4
Budapest	1	,4	,4	56,8
Budapest	104	41,6	41,6	98,4
Budapest, Peking	1	,4	,4	98,8
Budapest	1	,4	,4	99,2
Debrecen	1	,4	,4	99,6
Gödöllő	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Hányadik évfolyamba jár most?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1,00	21	8,4	18,9	18,9
2,00	22	8,8	19,8	38,7
3,00	31	12,4	27,9	66,7
4,00	17	6,8	15,3	82,0
5,00	11	4,4	9,9	91,9
6,00	8	3,2	7,2	99,1
7,00	1	,4	,9	100,0

Total	111	44,4	100,0
Missing System	139	55,6	
Total	250	100,0	

Az intézmény mely karára jár?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	141	56,4	56,4	56,4
-	3	1,2	1,2	57,6
Állam és Közigazgatás	1	,4	,4	58,0
Állam- és Jogtudományi Kar	2	,8	,8	58,8
Anglisztika	1	,4	,4	59,2
BME-GTK, ELTE-BTK	1	,4	,4	59,6
bölcsész	3	1,2	1,2	60,8
Bölcsész	6	2,4	2,4	63,2
Bölcsész kar	1	,4	,4	63,6
Bölcsész Kar	1	,4	,4	64,0
Bölcsészlet	1	,4	,4	64,4
Bölcsészlet Tudományi Kar	1	,4	,4	64,8
Bölcsészettudomány	2	,8	,8	65,6
bölcsészettudományi	1	,4	,4	66,0
Bölcsészettudományi	8	3,2	3,2	69,2

bölcsészettudományi kar	1	,4	,4	69,6
Bölcsészettudományi kar	9	3,6	3,6	73,2
Bölcsészettudományi Kar	14	5,6	5,6	78,8
bölcsészkar	1	,4	,4	79,2
Bölcsészkar	2	,8	,8	80,0
Bölcsészttudományi Kar	1	,4	,4	80,4
Bölcsészttudományi kar	1	,4	,4	80,8
Bölcsészttudományi Kar	1	,4	,4	81,2
BTK-	1	,4	,4	81,6
BTK, KIK	1	,4	,4	82,0
Economics	1	,4	,4	82,4
ELTE BTK	5	2,0	2,0	84,4
Fotográfia	1	,4	,4	84,8
Gazdálkodástudományi	1	,4	,4	85,2
Idegennyelvi és szakfordítói	1	,4	,4	85,6
Keleti nyelvek és kultúrák	1	,4	,4	86,0
Keleti nyelvek és kultúrák kínai tolmács és fordító szakirány	1	,4	,4	86,4
keleti-nyelvek és kultúrák	1	,4	,4	86,8
koreai	1	,4	,4	87,2
Közigazgatás-tudományi	1	,4	,4	87,6
Külker	1	,4	,4	88,0

Külker-KKFK	1	,4	,4	88,4
Külkereskedelem	1	,4	,4	88,8
külkereskedelmi	3	1,2	1,2	90,0
Külkereskedelmi	2	,8	,8	90,8
Külkereskedelmi kar	1	,4	,4	91,2
Külkereskedelmi Kar	3	1,2	1,2	92,4
KVIFK	1	,4	,4	92,8
KVIK	1	,4	,4	93,2
Mezőgazdasági és Környezettudományi	1	,4	,4	93,6
nationalism studies	1	,4	,4	94,0
ókori és keleti kultúrák	1	,4	,4	94,4
spanyol-kínai	1	,4	,4	94,8
színháztudomány	1	,4	,4	95,2
T-kar	1	,4	,4	95,6
tanari	1	,4	,4	96,0
Társadalomtudományi kar	1	,4	,4	96,4
Társadalomtudományi Kar	1	,4	,4	96,8
Természettudományi	3	1,2	1,2	98,0
Természettudományi és Technológiai Kar	1	,4	,4	98,4
Természettudományi Kar	3	1,2	1,2	99,6
ttk-n	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Melyik szakon tanul?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	147	58,8	58,8	58,8
-	3	1,2	1,2	60,0
-héber	1	,4	,4	60,4
alkalmazott nyelvészet	1	,4	,4	60,8
Alkalmazott Nyelvészet MA	1	,4	,4	61,2
Anglisztika	1	,4	,4	61,6
Angol szakfordító és tolmács	1	,4	,4	62,0
Arab	1	,4	,4	62,4
Biofizikus MSc.	1	,4	,4	62,8
biológia	1	,4	,4	63,2
Biológia	2	,8	,8	64,0
filozófia	1	,4	,4	64,4
filozófia, kínai, iranisztika	1	,4	,4	64,8
fizikus	1	,4	,4	65,2
földrajz	1	,4	,4	65,6
Földtudományok	1	,4	,4	66,0
gazdálkodási és menedzsment	1	,4	,4	66,4

Gazdaságinformatika / Angol	1	,4	,4	66,8
Germanisztika	1	,4	,4	67,2
Informatikus könyvtáros, Kínai	1	,4	,4	67,6
japán	3	1,2	1,2	68,8
Japán	3	1,2	1,2	70,0
japán szak	1	,4	,4	70,4
japán-kínai-koreai	1	,4	,4	70,8
jogász	1	,4	,4	71,2
Jogász	1	,4	,4	71,6
Keleti nyelvek és kultúra - kínai szakirány	1	,4	,4	72,0
keleti nyelvek és kultúrák	2	,8	,8	72,8
Keleti nyelvek és kultúrák	1	,4	,4	73,2
Keleti nyelvek és kultúrák - kínai	2	,8	,8	74,0
Keleti nyelvek és kultúrák - Kínai	1	,4	,4	74,4
keleti nyelvek és kultúrák - kínai szakirány	1	,4	,4	74,8
keleti nyelvek és kultúrák - kínai, nemzetközi igazgatási	1	,4	,4	75,2

Keleti Nyelvek és Kultúrák Szak - kínai szakirány	1	,4	,4	75,6
keleti nyelvek és kultúrák, kínai	1	,4	,4	76,0
Keleti nyelvek és kultúrák, kínai szakirány	1	,4	,4	76,4
keleti-nyelvek és kultúrák	1	,4	,4	76,8
kereskedelem és marketing	1	,4	,4	77,2
kínai	12	4,8	4,8	82,0
Kínai	10	4,0	4,0	86,0
kínai szak	1	,4	,4	86,4
Kommunikáció-, és médiatudomány	1	,4	,4	86,8
Kommunikáció- . és médiatudomány	1	,4	,4	87,2
koreai	2	,8	,8	88,0
közigazgatási mester	1	,4	,4	88,4
MA in Economics	1	,4	,4	88,8
Matematika	1	,4	,4	89,2
mongol	1	,4	,4	89,6
nationalism studies	1	,4	,4	90,0
nemzetközi gazdálkodás	7	2,8	2,8	92,8
Nemzetközi Gazdálkodás	1	,4	,4	93,2
Nemzetközi gazdálkodás francia nyelven	1	,4	,4	93,6

nemzetközi gazdálkodás, keleti nyelvek és kultúrák kínai szak	1	,4	,4	94,0
nemzetközi tanulmányok	1	,4	,4	94,4
Nemzetközi tanulmányok	1	,4	,4	94,8
nyelvtudományok	1	,4	,4	95,2
ókori nyelvek és kultúrák - egyiptológia	2	,8	,8	96,0
politológia	1	,4	,4	96,4
ppk	1	,4	,4	96,8
Romanisztika (francia)	1	,4	,4	97,2
Sinológia	2	,8	,8	98,0
sinológia MA	2	,8	,8	98,8
spanyol-kínai	1	,4	,4	99,2
tanári MA	1	,4	,4	99,6
turizmus	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Milyen kezzei szinten tanul?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Főiskola, Bachelor	77	30,8	71,3	71,3
	Egyetem, Mester, PhD, MBA	28	11,2	25,9	97,2

(Nem válaszolok erre a kérdésre)	3	1,2	2,8	100,0
Total	108	43,2	100,0	
Missing System	142	56,8		
Total	250	100,0		

Milyen szakkepesítést kap a tanulmányai befejezésekor?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	150	60,0	60,0	60,0
-	19	7,6	7,6	67,6
Alapdiploma (BSc / BA)	1	,4	,4	68,0
alapszakos bölcsész	2	,8	,8	68,8
alapszakos bölcsészdiploma	1	,4	,4	69,2
alkalmazott nyelvész - interku	1	,4	,4	69,6
BA diploma	3	1,2	1,2	70,8
BA in Chinese Studies	1	,4	,4	71,2
Balchelor	1	,4	,4	71,6
Biofizikus MSc. diploma	1	,4	,4	72,0
Biológus	1	,4	,4	72,4
Bölcsész arab szakirányon	1	,4	,4	72,8
Bölcsész MA diploma	1	,4	,4	73,2

diploma	5	2,0	2,0	75,2
Diploma	1	,4	,4	75,6
doktori	1	,4	,4	76,0
expert of nationalism studies	1	,4	,4	76,4
filozófus	1	,4	,4	76,8
fizikus	1	,4	,4	77,2
Fordító	1	,4	,4	77,6
fordító-tolmács	1	,4	,4	78,0
Földtudomány-Geoinformatika	1	,4	,4	78,4
Informatikus könyvtáros	1	,4	,4	78,8
japán szakos bölcsész	1	,4	,4	79,2
japán-kínai szakos bölcsész	1	,4	,4	79,6
japanológus	1	,4	,4	80,0
jogász	1	,4	,4	80,4
kínai alapszakos bölcsész	1	,4	,4	80,8
kínai szakos bölcsész	3	1,2	1,2	82,0
Kínai szakos bölcsész	4	1,6	1,6	83,6
kínai szakos bölcsészdiploma	1	,4	,4	84,0
kínai tolmács	1	,4	,4	84,4
Kínai tolmács	2	,8	,8	85,2
Könyvtár informatikus	1	,4	,4	85,6

közgazdász	7	2,8	2,8	88,4
közigazgatási menedzser	1	,4	,4	88,8
MA in Economics :P	1	,4	,4	89,2
matematika tanár	1	,4	,4	89,6
mesterszakost	1	,4	,4	90,0
Multikulturális kommunikátor	1	,4	,4	90,4
Multikulturális kommunikátor	1	,4	,4	90,8
Nem tudom	1	,4	,4	91,2
nemzetközi szakirányok	1	,4	,4	91,6
okl. sinológia szakos bölcsész	2	,8	,8	92,4
oklevél	1	,4	,4	92,8
Okleveles bölcsész	1	,4	,4	93,2
okleveles jogász	1	,4	,4	93,6
Okleveles kínai szakos bölcsész	1	,4	,4	94,0
orientalista	2	,8	,8	94,8
sinologus	1	,4	,4	95,2
sinológus	2	,8	,8	96,0
Sinológus	1	,4	,4	96,4
Szakfordító és tolmács	1	,4	,4	96,8
tanár	2	,8	,8	97,6
tolmács	2	,8	,8	98,4
Tolmács	1	,4	,4	98,8

tolmács, fordító	2	,8	,8	99,6
Tolmácsolás	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mennyi volt a tanulmányi átlaga az előző félévben?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ,00	6	2,4	18,8	18,8
2,00	1	,4	3,1	21,9
3,00	3	1,2	9,4	31,3
4,00	9	3,6	28,1	59,4
5,00	12	4,8	37,5	96,9
6,00	1	,4	3,1	100,0
Total	32	12,8	100,0	
Missing System	218	87,2		
Total	250	100,0		

Milyen finanszírozási formában tanul?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Allami finanszírozású	87	34,8	88,8	88,8
	Költségterítéses	11	4,4	11,2	100,0
	Total	98	39,2	100,0	
Missing	System	152	60,8		
Total		250	100,0		

Jellemzően miből finanszírozza Ön a tanulmányait?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Alapvetően a szülei támogatásból	3	1,2	27,3	27,3
	Alapvetően saját maga finanszírozza beleértve az esetleges ösztöndíjakat, hiteleket, egyetemi támogatásokat is	5	2,0	45,5	72,7
	Reszben saját maga, részben szülei támogatásból	3	1,2	27,3	100,0
	Total	11	4,4	100,0	
Missing	System	239	95,6		
Total		250	100,0		

[Egyeb] Jellemzően miből finanszírozza Ön a tanulmányait?

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

[Ez a terület érdekelt] Mi alapján választotta ezt a szakot, ahova most jár?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kiválasztva	172	68,8	68,8	68,8
Igen	78	31,2	31,2	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Szüleim ajánlottak] Mi alapján választotta ezt a szakot, ahova most jár?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kiválasztva	245	98,0	98,0	98,0
Igen	5	2,0	2,0	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Jo elhelyezkedesi eselyeket latok ezen a területen] Mi alapján választotta ezt a szakot, ahova most jar?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	209	83,6	83,6	83,6
Igen	41	16,4	16,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Altalaban könnyű erre a szakra bejutni] Mi alapján választotta ezt a szakot, ahova most jar?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	249	99,6	99,6	99,6
Igen	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Nagy a presztizse ennek a szaknak] Mi alapján választotta ezt a szakot, ahova most jar?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	229	91,6	91,6	91,6
Igen	21	8,4	8,4	100,0

[Nagy a presztizse ennek a szaknak] Mi alapján választotta ezt a szakot, ahova most jár?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nincs kivalasztva	229	91,6	91,6	91,6
Igen	21	8,4	8,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Ez a terület kulfoldon felfuto agban van, konnyebb ezzel munkat vallalni kulfoldon] Mi alapján választotta ezt a szakot, ahova most jár?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	230	92,0	92,0	92,0
Igen	20	8,0	8,0	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Ez a diploma piackepes, konnyű vele elhelyezkedni] Mi alapján választotta ezt a szakot, ahova most jár?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	230	92,0	92,0	92,0
Igen	20	8,0	8,0	100,0

[Ez a diploma piackepes, könnyű vele elhelyezkedni] Mi alapján választotta ezt a szakot, ahova most jar?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nincs kivalasztva	230	92,0	92,0	92,0
Igen	20	8,0	8,0	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Nem ide akartam jönni, csak ide vettek fel] Mi alapján választotta ezt a szakot, ahova most jar?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	250	100,0	100,0	100,0

[(Nem valaszolok erre a kerdesre)] Mi alapján választotta ezt a szakot, ahova most jar?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	250	100,0	100,0	100,0

[Egyeb] Mi alapján választotta ezt a szakot, ahova most jar?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent

Valid	245	98,0	98,0	98,0
jól kiegészíti a másik diplomát	1	,4	,4	98,4
második keleti nyelv	1	,4	,4	98,8
Ösztöndíj lehetőséghez juttathat	1	,4	,4	99,2
PhD application abroad	1	,4	,4	99,6
sinológia mellé ez illet :) kellest a hasznossal	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Dolgozik-e Ön tanulmányai mellett?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Igen, rendszeresen,	20	8,0	20,4	20,4
Nem rendszeresen, de gyakran dolgozom	14	5,6	14,3	34,7
Ritkán dolgozom	34	13,6	34,7	69,4
Soha sem dolgozom	26	10,4	26,5	95,9
(Nem válaszolok erre a kérdésre)	4	1,6	4,1	100,0
Total	98	39,2	100,0	
Missing System	152	60,8		
Total	250	100,0		

Milyen munkát szokott vegezni?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Csak a kepzési irányomnak megfelelő munkát vegek	12	4,8	17,9	17,9
	Kepzesi irányomnak megfelelő es azon kívül eső munkát is szoktam vegezni	34	13,6	50,7	68,7
	Csak kepzési irányomon kívül eső munkákat szoktam vegezni	16	6,4	23,9	92,5
	(Nem valaszolok erre a kerdesre)	5	2,0	7,5	100,0
	Total	67	26,8	100,0	
Missing	System	183	73,2		
Total		250	100,0		

Kínai tulajdonú cegnel dolgozik-e?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Igen	4	1,6	6,1	6,1
	Nem	61	24,4	92,4	98,5
	(Nem valaszolok erre a kerdesre)	1	,4	1,5	100,0
	Total	66	26,4	100,0	
Missing	System	184	73,6		

Kínai tulajdonú cégnél dolgozik-e?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Igen	4	1,6	6,1	6,1
	Nem	61	24,4	92,4	98,5
	(Nem válaszolok erre a kérdésre)	1	,4	1,5	100,0
	Total	66	26,4	100,0	
Missing	System	184	73,6		
Total		250	100,0		

Munkavegzes soran használja-e kínai nyelvtudását és Kínával kapcsolatos ismereteit?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Igen, rendszeresen	3	1,2	75,0	75,0
	Igen, alkalmanként	1	,4	25,0	100,0
	Total	4	1,6	100,0	
Missing	System	246	98,4		
Total		250	100,0		

Melyik szferaban dolgozik Ön jelenleg?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Versenyszfera (magantulajdonú cég, szervezet)	68	27,2	69,4	69,4
	Allami szfera (kozzszolgalat, kozigazgatas, onkormanyzatok, allami tulajdonú cég, szervezet)	29	11,6	29,6	99,0
	(Nem valaszolok erre a kerdesre)	1	,4	1,0	100,0
	Total	98	39,2	100,0	
Missing	System	152	60,8		
Total		250	100,0		

[Egyeb] Melyik szferaban dolgozik Ön jelenleg?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		248	99,2	99,2	99,2
	Nonprofit	1	,4	,4	99,6
	szálloda	1	,4	,4	100,0
	Total	250	100,0	100,0	

Mi a legmagasabb iskolai vegzettsege?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Szakkozepiskolai vagy gimnaziumi erettsegi	13	5,2	12,9	12,9
	Főiskolai diploma vagy BA/BSc	25	10,0	24,8	37,6
	Egyetemi diploma vagy MA/MSc/MBA	47	18,8	46,5	84,2
	Doktori fokozat vagy PhD	16	6,4	15,8	100,0
	Total	101	40,4	100,0	
Missing	System	149	59,6		
Total		250	100,0		

[Egyeb] Mi a legmagasabb iskolai vegzettsege?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	249	99,6	99,6	99,6
	gyógysz.assz.	1	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Van-e olyan munkahelye, amellyel mar lezarult a munkakapcsolata? (Legalabb egy)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent

Valid	Igen	80	32,0	78,4	78,4
	Nem	22	8,8	21,6	100,0
	Total	102	40,8	100,0	
Missing	System	148	59,2		
Total		250	100,0		

Mi az első olyan munkahely neve, amellyel már lezarult a munkakapcsolata?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	177	70,8	70,8	70,8
-	35	14,0	14,0	84,8
Általános Iskola	1	,4	,4	85,2
BCE	1	,4	,4	85,6
BGF	1	,4	,4	86,0
Budagyöngye kórház	1	,4	,4	86,4
Chemolimpex	1	,4	,4	86,8
ELTE-BTK	1	,4	,4	87,2
Ericsson	1	,4	,4	87,6
Fömi	1	,4	,4	88,0
FÖMI	1	,4	,4	88,4
fővárosi bíróság	1	,4	,4	88,8
Hyatt Regenciy Budapest	1	,4	,4	89,2
IBUSZ Rt.	1	,4	,4	89,6

Internettudakozó	1	,4	,4	90,0
Kereskedelmi bank	1	,4	,4	90,4
kínai cég	1	,4	,4	90,8
Kínai Kereskedelmi és Információs Központ	1	,4	,4	91,2
Kínai Kereskedelmi Információs Központ Kft.	1	,4	,4	91,6
Kőrösi Csoma Sándor Gimnázium és Szakközépiskola	1	,4	,4	92,0
KPMG	1	,4	,4	92,4
Kreatív Kincs-Tár	1	,4	,4	92,8
Magyar Nemzeti Bank	1	,4	,4	93,2
Magyar Postógyár	1	,4	,4	93,6
Marcibányitéri Művelődési Központ	1	,4	,4	94,0
MOKÉP Hajdú-Bihar megyei kirendeltség	1	,4	,4	94,4
MTA	1	,4	,4	94,8
MTA Irodalomtudományi Intézet	1	,4	,4	95,2
NAV	1	,4	,4	95,6
Orvos Továbbképző Egyetem	1	,4	,4	96,0
Pannónia Film Vállalat	1	,4	,4	96,4
SASAD MgtSz	1	,4	,4	96,8
Szent János Kórház Pszichiátriai Osztály	1	,4	,4	97,2

Szuzuki Zrt.	1	,4	,4	97,6
Teledirect Kft	1	,4	,4	98,0
TSA-ELGI Kft.	1	,4	,4	98,4
Újkígyósi Falemezüzem Bt.	1	,4	,4	98,8
utazási iroda	1	,4	,4	99,2
Uzsoki Kórház	1	,4	,4	99,6
Volkapük Bt	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mikor lepett be az előbb említett munkahelyre?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1966/11/30	1	,4	2,0	2,0
	1973/11/30	1	,4	2,0	4,0
	1980/9/01	1	,4	2,0	6,0
	1983/9/05	1	,4	2,0	8,0
	1987/11/30	1	,4	2,0	10,0
	1989/9/01	1	,4	2,0	12,0
	1991/2/01	1	,4	2,0	14,0
	1991/3/01	1	,4	2,0	16,0
	1991/11/30	1	,4	2,0	18,0
	1992/8/31	1	,4	2,0	20,0
	1993/8/01	1	,4	2,0	22,0

1993/9/13	1	,4	2,0	24,0
1993/9/30	1	,4	2,0	26,0
1994/1/01	1	,4	2,0	28,0
1994/9/01	1	,4	2,0	30,0
1995/8/01	1	,4	2,0	32,0
1995/9/01	1	,4	2,0	34,0
1996/6/03	1	,4	2,0	36,0
1997/11/30	1	,4	2,0	38,0
1998/11/30	1	,4	2,0	40,0
1999/6/01	1	,4	2,0	42,0
1999/10/01	1	,4	2,0	44,0
1999/11/30	2	,8	4,0	48,0
2000/1/12	1	,4	2,0	50,0
2000/6/02	1	,4	2,0	52,0
2000/11/30	1	,4	2,0	54,0
2001/4/04	1	,4	2,0	56,0
2001/7/01	1	,4	2,0	58,0
2001/11/16	1	,4	2,0	60,0
2002/11/30	1	,4	2,0	62,0
2003/9/10	1	,4	2,0	64,0
2003/11/08	1	,4	2,0	66,0
2004/11/30	1	,4	2,0	68,0
2005/8/01	1	,4	2,0	70,0
2005/9/01	1	,4	2,0	72,0

2006/5/31	1	,4	2,0	74,0
2006/10/09	1	,4	2,0	76,0
2006/11/30	1	,4	2,0	78,0
2006/12/01	1	,4	2,0	80,0
2009/1/05	1	,4	2,0	82,0
2009/7/01	1	,4	2,0	84,0
2010/9/01	2	,8	4,0	88,0
2010/10/14	1	,4	2,0	90,0
2010/11/30	1	,4	2,0	92,0
2011/4/13	1	,4	2,0	94,0
2011/5/01	1	,4	2,0	96,0
2011/8/31	1	,4	2,0	98,0
2011/11/26	1	,4	2,0	100,0
Total	50	20,0	100,0	
Missing System	200	80,0		
Total	250	100,0		

Mikor zárult le a munkakapcsolata ezzel a munkahellyel?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1976/11/30	1	,4	1,9	1,9
	1980/9/06	1	,4	1,9	3,8
	1989/5/10	1	,4	1,9	5,8

1990/2/01	1	,4	1,9	7,7
1990/11/30	1	,4	1,9	9,6
1990/12/30	1	,4	1,9	11,5
1991/11/30	2	,8	3,8	15,4
1993/11/30	2	,8	3,8	19,2
1994/2/01	1	,4	1,9	21,2
1994/7/31	1	,4	1,9	23,1
1995/8/11	1	,4	1,9	25,0
1995/10/01	1	,4	1,9	26,9
1995/11/09	1	,4	1,9	28,8
1996/4/12	1	,4	1,9	30,8
1996/11/30	1	,4	1,9	32,7
1996/12/31	1	,4	1,9	34,6
1997/6/02	1	,4	1,9	36,5
1998/8/31	1	,4	1,9	38,5
1999/11/30	1	,4	1,9	40,4
2000/7/03	1	,4	1,9	42,3
2000/11/30	1	,4	1,9	44,2
2001/11/30	2	,8	3,8	48,1
2002/2/14	1	,4	1,9	50,0
2002/3/31	1	,4	1,9	51,9
2002/11/30	1	,4	1,9	53,8
2003/1/05	1	,4	1,9	55,8
2003/11/30	2	,8	3,8	59,6

2004/6/10	1	,4	1,9	61,5
2004/6/17	1	,4	1,9	63,5
2005/11/20	1	,4	1,9	65,4
2006/3/15	1	,4	1,9	67,3
2006/11/04	1	,4	1,9	69,2
2007/8/31	1	,4	1,9	71,2
2007/11/30	1	,4	1,9	73,1
2007/12/31	1	,4	1,9	75,0
2008/4/08	1	,4	1,9	76,9
2008/5/30	1	,4	1,9	78,8
2008/6/15	1	,4	1,9	80,8
2008/11/30	1	,4	1,9	82,7
2008/12/31	1	,4	1,9	84,6
2009/8/03	1	,4	1,9	86,5
2009/9/30	2	,8	3,8	90,4
2010/11/30	1	,4	1,9	92,3
2010/12/07	1	,4	1,9	94,2
2011/5/31	1	,4	1,9	96,2
2011/6/17	1	,4	1,9	98,1
2011/8/30	1	,4	1,9	100,0
Total	52	20,8	100,0	
Missing System	198	79,2		
Total	250	100,0		

Mi volt itt a munkaköre?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	187	74,8	74,8	74,8
-	15	6,0	6,0	80,8
adatfeldolgozó	1	,4	,4	81,2
adatrögzítő	1	,4	,4	81,6
Adminisztratív asszisztens, kutató	1	,4	,4	82,0
asszisztens	3	1,2	1,2	83,2
behatási csoportvezető	1	,4	,4	83,6
eladó	1	,4	,4	84,0
felhasználó	1	,4	,4	84,4
folyamatmenedzser	1	,4	,4	84,8
Galéria Vezető	1	,4	,4	85,2
gyakornok	3	1,2	1,2	86,4
gyakornok, tolmács	1	,4	,4	86,8
gyógyszerész asszisztens	1	,4	,4	87,2
hitelező	1	,4	,4	87,6
import ügyintéző	1	,4	,4	88,0
informatikus- számítástechnikus, könyvtáros	1	,4	,4	88,4
Kontroller	1	,4	,4	88,8

Középiskolai tanár, osztályfőnök	1	,4	,4	89,2
kutató	1	,4	,4	89,6
külkereskedelmi üzletkötő	1	,4	,4	90,0
leíró	1	,4	,4	90,4
Marketing csoportvezető	1	,4	,4	90,8
Műszaki fejlesztési csoportvezető	1	,4	,4	91,2
nővér	1	,4	,4	91,6
Piackutató, kampány menedzser	1	,4	,4	92,0
raktáros	1	,4	,4	92,4
Segédápoló	1	,4	,4	92,8
Személyi asszisztens	1	,4	,4	93,2
Szociális munkás	1	,4	,4	93,6
tanár	4	1,6	1,6	95,2
technikus	1	,4	,4	95,6
térképész-csoportvezető	1	,4	,4	96,0
tolmács	2	,8	,8	96,8
Tolmács	1	,4	,4	97,2
tudományos segédmunkatárs	1	,4	,4	97,6
ügyintéző	2	,8	,8	98,4
ügyvezető	1	,4	,4	98,8
vállalati vegyész	1	,4	,4	99,2

végrehajtó	1	,4	,4	99,6
vezető	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mi a második munkahely neve?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	192	76,8	76,8	76,8
-	29	11,6	11,6	88,4
?	1	,4	,4	88,8
Aquaprofit	1	,4	,4	89,2
Auguszt Vonóhorog Kft.	1	,4	,4	89,6
azsiaport.hu	1	,4	,4	90,0
Dr. Milesz Bioproducts Bt.	1	,4	,4	90,4
E-Build Projektinformációs Kft	1	,4	,4	90,8
ELTE	2	,8	,8	91,6
ELTE BTK	1	,4	,4	92,0
Erste Bank (Ausztriában)	1	,4	,4	92,4
gyermekrendelő	1	,4	,4	92,8
Hungarian American Coalition	1	,4	,4	93,2
I.T. Magyar Cinema Kft.	1	,4	,4	93,6

ISOBázis Bt	1	,4	,4	94,0
KEM-i Bíróság	1	,4	,4	94,4
Kereskedelmi bank2	1	,4	,4	94,8
Magyar Máltai Szeretetszolgálat	1	,4	,4	95,2
Metrimpex	1	,4	,4	95,6
MLM cég	1	,4	,4	96,0
Modus kft	1	,4	,4	96,4
Nemzeti Filharmonikusok	1	,4	,4	96,8
Ofotért	1	,4	,4	97,2
Pécel Nagyközségi Könyvtár	1	,4	,4	97,6
PMMI	1	,4	,4	98,0
Pozsonyi gyermekrendelő	1	,4	,4	98,4
Pre-Farbe Kft.	1	,4	,4	98,8
Prometheus	1	,4	,4	99,2
szociális alapítvány	1	,4	,4	99,6
Turris Babel Kft.	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mikor lepett be az előbb említett munkahelyre?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent

Valid	1974/11/30	1	,4	2,8	2,8
	1976/11/30	1	,4	2,8	5,6
	1985/9/01	1	,4	2,8	8,3
	1990/2/01	1	,4	2,8	11,1
	1991/1/01	1	,4	2,8	13,9
	1991/11/30	1	,4	2,8	16,7
	1994/1/01	1	,4	2,8	19,4
	1996/3/07	1	,4	2,8	22,2
	1996/6/03	1	,4	2,8	25,0
	1996/11/30	1	,4	2,8	27,8
	1997/2/01	1	,4	2,8	30,6
	1998/5/01	1	,4	2,8	33,3
	2000/7/05	1	,4	2,8	36,1
	2001/11/30	1	,4	2,8	38,9
	2002/2/14	1	,4	2,8	41,7
	2003/2/01	1	,4	2,8	44,4
	2003/3/01	1	,4	2,8	47,2
	2005/9/01	1	,4	2,8	50,0
	2005/11/30	1	,4	2,8	52,8
	2007/11/30	1	,4	2,8	55,6
	2007/12/31	1	,4	2,8	58,3
	2008/1/15	1	,4	2,8	61,1
	2008/4/09	1	,4	2,8	63,9
	2008/6/16	1	,4	2,8	66,7

2008/11/30	1	,4	2,8	69,4
2009/3/31	1	,4	2,8	72,2
2009/7/01	1	,4	2,8	75,0
2009/9/07	1	,4	2,8	77,8
2009/10/01	1	,4	2,8	80,6
2009/11/30	1	,4	2,8	83,3
2010/10/25	1	,4	2,8	86,1
2010/11/30	1	,4	2,8	88,9
2011/2/07	1	,4	2,8	91,7
2011/11/01	1	,4	2,8	94,4
2011/11/14	2	,8	5,6	100,0
Total	36	14,4	100,0	
Missing System	214	85,6		
Total	250	100,0		

Mikor zárult le a munkakapcsolata ezzel a munkahellyel?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1981/11/30	2	,8	9,1	9,1
	1986/12/31	1	,4	4,5	13,6
	1993/1/31	1	,4	4,5	18,2
	1994/11/30	1	,4	4,5	22,7
	1996/11/30	1	,4	4,5	27,3

1997/7/31	1	,4	4,5	31,8
1999/6/01	1	,4	4,5	36,4
2001/4/30	1	,4	4,5	40,9
2003/11/30	1	,4	4,5	45,5
2004/5/01	1	,4	4,5	50,0
2005/11/30	1	,4	4,5	54,5
2006/3/14	1	,4	4,5	59,1
2008/8/31	1	,4	4,5	63,6
2008/9/01	1	,4	4,5	68,2
2010/9/30	1	,4	4,5	72,7
2010/11/30	1	,4	4,5	77,3
2011/3/01	1	,4	4,5	81,8
2011/11/26	1	,4	4,5	86,4
2011/12/08	1	,4	4,5	90,9
2011/12/31	1	,4	4,5	95,5
2012/2/01	1	,4	4,5	100,0
Total	22	8,8	100,0	
Missing System	228	91,2		
Total	250	100,0		

Mi volt itt a munkakore?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
--	-----------	---------	---------------	--------------------

Valid	205	82,0	82,0	82,0
-	11	4,4	4,4	86,4
1994 termékmanager, 1996-tól üzletvezető	1	,4	,4	86,8
Assistant	1	,4	,4	87,2
asszisztens	3	1,2	1,2	88,4
call center ügyintéző	1	,4	,4	88,8
felszolgáló	1	,4	,4	89,2
folyamatmenedzsmen - gyakornok	1	,4	,4	89,6
főosztályvezető-hitelezés	1	,4	,4	90,0
idegennyelvi levelező	1	,4	,4	90,4
ipari alpinista	1	,4	,4	90,8
IT fejlesztési igénymenedzser	1	,4	,4	91,2
jogtanácsos	1	,4	,4	91,6
Key account menedzser, konferencia szervezés	1	,4	,4	92,0
kína referens	1	,4	,4	92,4
könyvtárigazgató	1	,4	,4	92,8
külkereskedelmi osztályvezető	1	,4	,4	93,2
külkereskedelmi részlegvezető	1	,4	,4	93,6
Logisztikai koordinátor, jelenleg is az	1	,4	,4	94,0
Multiplex mozivezető	1	,4	,4	94,4

ösztöndíjas	1	,4	,4	94,8
piackutató	1	,4	,4	95,2
Programszervező, irodai asszisztens	1	,4	,4	95,6
Projektvezető	1	,4	,4	96,0
személyi titkár	1	,4	,4	96,4
Szociális munkás	1	,4	,4	96,8
tanár	1	,4	,4	97,2
térképész	1	,4	,4	97,6
Tervezőmérnök	1	,4	,4	98,0
titkár	1	,4	,4	98,4
Tolmács	1	,4	,4	98,8
tulajdonos	1	,4	,4	99,2
ügyvezető	1	,4	,4	99,6
végrehajtó	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mi a harmadik munkahely neve?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	215	86,0	86,0	86,0
-	18	7,2	7,2	93,2
?	1	,4	,4	93,6
Angol tanár	1	,4	,4	94,0

ELTE BTK	1	,4	,4	94,4
Foodworks Central and Eastern Europe	1	,4	,4	94,8
Forever Living Products Mo. Kft.	1	,4	,4	95,2
Gryllus Kiadó	1	,4	,4	95,6
jelenleg is az	1	,4	,4	96,0
Kereskedelmi bank3	1	,4	,4	96,4
Kínai Kereskedelmi és Információs Központ Kft.	1	,4	,4	96,8
KPMG	1	,4	,4	97,2
Likvid Kft.	1	,4	,4	97,6
Magyar Hajó és Darugyár	1	,4	,4	98,0
Marubeni Magyarország Kft	1	,4	,4	98,4
Menedék-Migránsokat Segítő Egyesület	1	,4	,4	98,8
múzeum	1	,4	,4	99,2
szellemi szabadfoglalkozású idegenvezető	1	,4	,4	99,6
Szerencsejáték Rt	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mikor lepett be az előbb említett munkahelyre?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1981/11/30	2	,8	12,5	12,5
	1987/1/01	1	,4	6,3	18,8
	1993/2/01	1	,4	6,3	25,0
	1994/11/30	1	,4	6,3	31,3
	1997/8/01	1	,4	6,3	37,5
	1998/11/03	1	,4	6,3	43,8
	2002/9/01	1	,4	6,3	50,0
	2003/11/30	1	,4	6,3	56,3
	2004/5/01	1	,4	6,3	62,5
	2005/11/30	1	,4	6,3	68,8
	2006/3/16	1	,4	6,3	75,0
	2008/8/04	1	,4	6,3	81,3
	2008/9/30	1	,4	6,3	87,5
	2008/10/01	1	,4	6,3	93,8
	2011/10/18	1	,4	6,3	100,0
	Total	16	6,4	100,0	
Missing	System	234	93,6		
Total		250	100,0		

Mikor zárult le a munkakapcsolata ezzel a munkahellyel?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1994/11/30	1	,4	7,7	7,7
	1995/2/09	1	,4	7,7	15,4
	1995/12/31	1	,4	7,7	23,1
	1997/11/30	1	,4	7,7	30,8
	1998/8/31	1	,4	7,7	38,5
	2004/11/30	1	,4	7,7	46,2
	2005/8/31	1	,4	7,7	53,8
	2006/6/01	1	,4	7,7	61,5
	2007/2/28	1	,4	7,7	69,2
	2009/11/28	1	,4	7,7	76,9
	2010/5/31	1	,4	7,7	84,6
	2010/11/30	1	,4	7,7	92,3
	2011/11/26	1	,4	7,7	100,0
Total		13	5,2	100,0	
Missing	System	237	94,8		
Total		250	100,0		

Mi volt itt a munkakore?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent

Valid	225	90,0	90,0	90,0
-	8	3,2	3,2	93,2
Angol tanár	1	,4	,4	93,6
értékesítési és marketing vezető	1	,4	,4	94,0
értékesítési menedzser	1	,4	,4	94,4
fordító (angol nyelv)	1	,4	,4	94,8
Hálózatfejlesztési munkatárs	1	,4	,4	95,2
Hegesztőmérnök	1	,4	,4	95,6
idegenvezető	1	,4	,4	96,0
key account manager	1	,4	,4	96,4
külkereskedelmi igazgató	1	,4	,4	96,8
manager assistant	1	,4	,4	97,2
ösztöndíjas	1	,4	,4	97,6
régióvezető-helyettes	1	,4	,4	98,0
Szociális munkás	1	,4	,4	98,4
szponzorációs menedzser, koncert-fesztivál szerv.	1	,4	,4	98,8
tárlatvezető-host	1	,4	,4	99,2
Tolmács	1	,4	,4	99,6
üzleti tanácsadás gyakornok	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mi a negyedik munkahely neve?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	229	91,6	91,6	91,6
-	10	4,0	4,0	95,6
Ars Humana Kft.	1	,4	,4	96,0
Cora (Magyat Hypermarket Kft)	1	,4	,4	96,4
Fürge Diák Iskolaszövetkezet	1	,4	,4	96,8
Ganz Hunslet	1	,4	,4	97,2
Keresztúri Zrt.	1	,4	,4	97,6
Nestlé Hungária Kft	1	,4	,4	98,0
Pannon Egyetem	1	,4	,4	98,4
Procter & Gamble	1	,4	,4	98,8
Progest Kft.	1	,4	,4	99,2
TÜV Rheinland InterCert Kft.	1	,4	,4	99,6
ugyanaz	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mikor lepett be az előbb említett munkahelyre?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
--	-----------	---------	---------------	--------------------

Valid	1981/11/30	1	,4	9,1	9,1
	1988/11/30	1	,4	9,1	18,2
	1995/2/10	1	,4	9,1	27,3
	1996/1/01	1	,4	9,1	36,4
	2001/11/30	1	,4	9,1	45,5
	2003/9/01	1	,4	9,1	54,5
	2004/9/01	1	,4	9,1	63,6
	2004/11/30	1	,4	9,1	72,7
	2006/6/01	1	,4	9,1	81,8
	2007/3/01	1	,4	9,1	90,9
	2009/1/01	1	,4	9,1	100,0
	Total	11	4,4	100,0	
Missing	System	239	95,6		
Total		250	100,0		

Mikor zárult le a munkakapcsolata ezzel a munkahellyel?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1988/11/30	1	,4	10,0	10,0
	1997/8/31	1	,4	10,0	20,0
	1999/11/30	1	,4	10,0	30,0
	2002/11/30	1	,4	10,0	40,0
	2007/6/30	1	,4	10,0	50,0

2007/11/30	1	,4	10,0	60,0
2009/5/31	1	,4	10,0	70,0
2009/7/01	1	,4	10,0	80,0
2009/11/30	1	,4	10,0	90,0
2010/8/31	1	,4	10,0	100,0
Total	10	4,0	100,0	
Missing System	240	96,0		
Total	250	100,0		

Mi volt itt a munkaköre?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	234	93,6	93,6	93,6
-	4	1,6	1,6	95,2
beszerzési igazgató	1	,4	,4	95,6
egyetemi adjunktus	1	,4	,4	96,0
Hegesztő technológus	1	,4	,4	96,4
idegenvezető	1	,4	,4	96,8
irodavezető, értékesítési vezető	1	,4	,4	97,2
life care üzletágvezető	1	,4	,4	97,6
Marketing Manager	1	,4	,4	98,0
osztályvezető	1	,4	,4	98,4
Távol-keleti referens	1	,4	,4	98,8

témavezető	1	,4	,4	99,2
ügyvezető	2	,8	,8	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mi az otodik munkahely neve?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	239	95,6	95,6	95,6
-	3	1,2	1,2	96,8
EUBAU Co.Ltd.	1	,4	,4	97,2
Golden Link Europe Kft.	1	,4	,4	97,6
Kelet Fénye Bt.	1	,4	,4	98,0
Lincoln Electric	1	,4	,4	98,4
Magyar Cetelem Bank Zrt	1	,4	,4	98,8
Nemzetközi Tanúsítási Bróker Kft.	1	,4	,4	99,2
Pénzügyi szolgáltató	1	,4	,4	99,6
Tartui Egyetem	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mikor lepett be az előbb említett munkahelyre?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1988/11/30	1	,4	12,5	12,5
	1997/9/01	1	,4	12,5	25,0
	2002/11/30	1	,4	12,5	37,5
	2007/6/30	1	,4	12,5	50,0
	2009/7/02	1	,4	12,5	62,5
	2009/9/01	1	,4	12,5	75,0
	2009/11/30	2	,8	25,0	100,0
	Total	8	3,2	100,0	
Missing	System	242	96,8		
Total		250	100,0		

Mikor zárult le a munkakapcsolata ezzel a munkahellyel?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1998/11/30	1	,4	20,0	20,0
	2001/3/15	1	,4	20,0	40,0
	2006/11/30	1	,4	20,0	60,0
	2010/11/30	1	,4	20,0	80,0
	2012/8/31	1	,4	20,0	100,0
	Total	5	2,0	100,0	
Missing	System	245	98,0		
Total		250	100,0		

Mi volt itt a munkaköre?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	240	96,0	96,0	96,0
-	2	,8	,8	96,8
értékesítési vezető	1	,4	,4	97,2
jogász	1	,4	,4	97,6
kereskedelmi igazgató	1	,4	,4	98,0
lektor	1	,4	,4	98,4
Magyarországi Képviselő	1	,4	,4	98,8
területi képviselő, majd osztályvezető	1	,4	,4	99,2
ügyvezető igazgató	2	,8	,8	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mi a hatodik munkahely neve?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	242	96,8	96,8	96,8
-	2	,8	,8	97,6
ALW	1	,4	,4	98,0

Forever Living Products Mo. Kft.	1	,4	,4	98,4
Hebei Peace&Equilibrium Renewable Energy Sources D	1	,4	,4	98,8
Michelin kft	1	,4	,4	99,2
MTA Filozófiai Kutatóintézete	1	,4	,4	99,6
Pannon Property Kft- Alfa Art Hotel***	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mikor leptett be az előbb említett munkahelyre?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2000/11/30	1	,4	20,0	20,0
	2001/3/16	1	,4	20,0	40,0
	2005/11/30	1	,4	20,0	60,0
	2007/9/30	1	,4	20,0	80,0
	2010/11/30	1	,4	20,0	100,0
	Total	5	2,0	100,0	
Missing	System	245	98,0		
Total		250	100,0		

Mikor zárult le a munkakapcsolata ezzel a munkahellyel?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2003/11/30	1	,4	33,3	33,3
	2009/9/30	1	,4	33,3	66,7
	2009/11/30	1	,4	33,3	100,0
	Total	3	1,2	100,0	
Missing	System	247	98,8		
Total		250	100,0		

Mi volt itt a munkakore?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	242	96,8	96,8	96,8
-	2	,8	,8	97,6
értékesítési vezető- szállodaigazgató helyettes	1	,4	,4	98,0
interkulturális kommunikátorként	1	,4	,4	98,4
Magyar-Slovén Country Manager	1	,4	,4	98,8
marketing menedzser	1	,4	,4	99,2
területi igazgató	1	,4	,4	99,6

Tudományos főmunkatárs	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mi a hetedik munkahely neve?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	246	98,4	98,4	98,4
-	1	,4	,4	98,8
DXN Europe Kft.	1	,4	,4	99,2
H-Forest Kft. Duna Televízió, Közelebb Kínához mag	1	,4	,4	99,6
Olympiatrade Invest kft	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mikor lepett be az előbb említett munkahelyre?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2009/9/30	1	,4	50,0	50,0
	2010/6/01	1	,4	50,0	100,0
	Total	2	,8	100,0	
Missing	System	248	99,2		
Total		250	100,0		

Mikor zárult le a munkakapcsolata ezzel a munkahellyel?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 2011/3/31	1	,4	100,0	100,0
Missing System	249	99,6		
Total	250	100,0		

Mi volt itt a munkakore?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	246	98,4	98,4	98,4
-	1	,4	,4	98,8
európai operatív igazgató	1	,4	,4	99,2
mediátor, fordító	1	,4	,4	99,6
ügyvezető	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mi a nyolcadik munkahely neve?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent

Valid	246	98,4	98,4	98,4
-	2	,8	,8	99,2
Aquincum-International Kft. (Óbuda Group)	1	,4	,4	99,6
Saját cégem	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mikor lepett be az előbb említett munkahelyre?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 2011/4/01	1	,4	100,0	100,0
Missing System	249	99,6		
Total	250	100,0		

Mikor zárult le a munkakapcsolata ezzel a munkahellyel?

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

Mi volt itt a munkakore?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
--	-----------	---------	---------------	-----------------------

Valid	247	98,8	98,8	98,8
-	1	,4	,4	99,2
kínai országfelelős	1	,4	,4	99,6
ügyvezető	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mi a kilencedik munkahely neve?

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

Mikor lepett be az előbb említett munkahelyre?

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

Mikor zárult le a munkakapcsolata ezzel a munkahellyel?

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

Mi volt itt a munkaköre?

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

Mi a tizedik munkahely neve?

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

Mikor lepett be az előbb említett munkahelyre?

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

Mikor zárult le a munkakapcsolata ezzel a munkahellyel?

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

Mi volt itt a munkaköre?

	Frequency	Percent

Mi volt itt a munkaköre?

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

Kerjük, írja ide a jelenlegi munkahelye nevét!Â

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	202	80,8	80,8	80,8
-	13	5,2	5,2	86,0
- Kft	1	,4	,4	86,4
?	1	,4	,4	86,8
(-)	1	,4	,4	87,2
Aquincum International Kft.	1	,4	,4	87,6
azsiaport.hu	1	,4	,4	88,0
Bank of China Hungária Zrt.	1	,4	,4	88,4
BGF	1	,4	,4	88,8
Édesvíz	1	,4	,4	89,2
elte	1	,4	,4	89,6
ELTE	4	1,6	1,6	91,2
G.BALLAGI Kft.	1	,4	,4	91,6
Golden Link Europe Kft.	1	,4	,4	92,0
Hír TV	1	,4	,4	92,4

IBM ISSC Hungary	1	,4	,4	92,8
Kelly Services Hungary Kft.	1	,4	,4	93,2
KEM-i Bíróság	1	,4	,4	93,6
Lufthansa Systems	1	,4	,4	94,0
Mezőgazdasági Termelők Országos Szövetsége MOSZ	1	,4	,4	94,4
MKB Bank Zrt.	1	,4	,4	94,8
Mondial utazási iroda	1	,4	,4	95,2
MTA Filozófiai Kutatóintézete	1	,4	,4	95,6
Nemzeti Filharmonikusok	1	,4	,4	96,0
Országos Meteorológiai Szolgálat	1	,4	,4	96,4
Péteri & Riesz ügyvédi iroda	1	,4	,4	96,8
PMMI	1	,4	,4	97,2
pozsonyi gyrekrendelő	1	,4	,4	97,6
Pre-Farbe Kft	1	,4	,4	98,0
Procter &	1	,4	,4	98,4
Relaxa Nyelviskola	1	,4	,4	98,8
Rózsabriós Kft	1	,4	,4	99,2
szellemi szabad, rendezvény szervezés	1	,4	,4	99,6
Weld Tex Bt	1	,4	,4	100,0

Total	250	100,0	100,0
-------	-----	-------	-------

Mikor lepett be a most említett munkahelyre?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1968/9/01	1	,4	3,3	3,3
1997/2/01	1	,4	3,3	6,7
1999/11/30	1	,4	3,3	10,0
2000/11/30	1	,4	3,3	13,3
2001/3/16	1	,4	3,3	16,7
2002/6/15	1	,4	3,3	20,0
2002/9/01	1	,4	3,3	23,3
2003/2/01	1	,4	3,3	26,7
2003/11/30	1	,4	3,3	30,0
2004/5/01	1	,4	3,3	33,3
2004/9/01	1	,4	3,3	36,7
2006/2/20	1	,4	3,3	40,0
2006/9/01	1	,4	3,3	43,3
2007/9/07	1	,4	3,3	46,7
2007/11/30	1	,4	3,3	50,0
2008/11/30	1	,4	3,3	53,3
2009/1/01	1	,4	3,3	56,7
2009/7/02	1	,4	3,3	60,0

2009/8/01	1	,4	3,3	63,3
2009/9/01	1	,4	3,3	66,7
2009/11/30	1	,4	3,3	70,0
2010/1/01	1	,4	3,3	73,3
2010/6/16	1	,4	3,3	76,7
2010/11/30	1	,4	3,3	80,0
2011/4/01	1	,4	3,3	83,3
2011/6/20	1	,4	3,3	86,7
2011/8/01	1	,4	3,3	90,0
2011/10/01	1	,4	3,3	93,3
2011/10/04	1	,4	3,3	96,7
2011/12/01	1	,4	3,3	100,0
Total	30	12,0	100,0	
Missing System	220	88,0		
Total	250	100,0		

Mi itt a munkaköre?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	211	84,4	84,4	84,4
-	7	2,8	2,8	87,2
adjunktus	1	,4	,4	87,6
asszisztens	3	1,2	1,2	88,8

Banki ügyintéző	1	,4	,4	89,2
dentálhigiénikus	1	,4	,4	89,6
docens	1	,4	,4	90,0
eladó	1	,4	,4	90,4
értékesítési vezető	1	,4	,4	90,8
HR Administrator	1	,4	,4	91,2
kínai országfelelős	1	,4	,4	91,6
klimatológus	1	,4	,4	92,0
oktatási vezető	1	,4	,4	92,4
rendezvény szervező	1	,4	,4	92,8
Researcher	1	,4	,4	93,2
System Administrator	1	,4	,4	93,6
személyi titkár	1	,4	,4	94,0
tanácsos	1	,4	,4	94,4
tanár	1	,4	,4	94,8
tanársegéd	1	,4	,4	95,2
térképész	1	,4	,4	95,6
Tudományos főmunkatárs	1	,4	,4	96,0
tulajdonos	3	1,2	1,2	97,2
újságíró	1	,4	,4	97,6
ügyvéd	1	,4	,4	98,0
ügyvédjelölt	1	,4	,4	98,4
ügyvezető	2	,8	,8	99,2

ügyvezető igazgató	1	,4	,4	99,6
végrehajtó	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Szokott-e a kínai gazdasággal kapcsolatos hírekről, eseményekről tájékozodni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nem, mostanában legfeljebb véletlenül hallok ilyen híreket	53	21,2	25,2	25,2
Igen, szoktam, de nem rendszeresen	98	39,2	46,7	71,9
Igen, rendszeresen szoktam tájékozodni	59	23,6	28,1	100,0
Total	210	84,0	100,0	
Missing System	40	16,0		
Total	250	100,0		

[Internetről] Milyen forrásból szokott a kínai gazdasággal kapcsolatos hírekről, eseményekről tájékozodni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kiválasztva	98	39,2	39,2	39,2
Igen	152	60,8	60,8	100,0

[Internetről] Milyen forrásból szokott a kínai gazdasággal kapcsolatos hírekről, eseményekről tájékozódni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nincs kivalasztva	98	39,2	39,2	39,2
Igen	152	60,8	60,8	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Újságból vagy egyéb nyomtatott kiadványból] Milyen forrásból szokott a kínai gazdasággal kapcsolatos hírekről, eseményekről tájékozódni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	196	78,4	78,4	78,4
Igen	54	21,6	21,6	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[((Nem válaszolok erre a kérdésre))] Milyen forrásból szokott a kínai gazdasággal kapcsolatos hírekről, eseményekről tájékozódni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	249	99,6	99,6	99,6
Igen	1	,4	,4	100,0

[(Nem válaszolok erre a kérdésre)] Milyen forrásból szokott a kínai gazdasággal kapcsolatos hírekről, eseményekről tájékozódni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nincs kivalasztva	249	99,6	99,6	99,6
Igen	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[1.] Az alábbi honlapokról tájékozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	166	66,4	66,4	66,4
-	2	,8	,8	67,2
bbc	2	,8	,8	68,0
BBC	3	1,2	1,2	69,2
bbc.com	1	,4	,4	69,6
cctv	1	,4	,4	70,0
Cnn	1	,4	,4	70,4
cntv.cn	1	,4	,4	70,8
eastinfo.hu	1	,4	,4	71,2
ELTE KONFUCIUSZ Intézet	1	,4	,4	71,6
hirkereso	1	,4	,4	72,0
hirkereso.hu	1	,4	,4	72,4

http://asia.wsj.com	1	,4	,4	72,8
http://cctv.cntv.cn/live/ctvxinwen/inde	1	,4	,4	73,2
http://europe.chinadaily.com.cn/	1	,4	,4	73,6
http://hungarian.cri.cn/	1	,4	,4	74,0
http://www.bbc.co.uk	1	,4	,4	74,4
http://www.china-briefing.com/en	1	,4	,4	74,8
http://www.china.org.cn/	1	,4	,4	75,2
http://www.chinalawblog.com/	1	,4	,4	75,6
http://www.jovonk.inhttp://www.jovonk.in	1	,4	,4	76,0
http://www.konfuciuszintezet.hu	1	,4	,4	76,4
http://www.xinhuanet.com/newscenter/inde	1	,4	,4	76,8
http://xinhua.cn/	2	,8	,8	77,6
hvg	4	1,6	1,6	79,2
hvg.hu	5	2,0	2,0	81,2
index	4	1,6	1,6	82,8
Index	2	,8	,8	83,6
index.hu	13	5,2	5,2	88,8
Index.hu	1	,4	,4	89,2
indx	1	,4	,4	89,6

Konfuciusz Intézet	1	,4	,4	90,0
konfuciuszintezet.hu	2	,8	,8	90,8
origo	3	1,2	1,2	92,0
Origo	1	,4	,4	92,4
origo.hu	1	,4	,4	92,8
portfolio.hu	1	,4	,4	93,2
Portfolio.hu	1	,4	,4	93,6
The Economist	1	,4	,4	94,0
wikipedia	1	,4	,4	94,4
www.cctv.cn	1	,4	,4	94,8
www.china.org.cn	1	,4	,4	95,2
www.hirado.hu	1	,4	,4	95,6
www.hvg.hu	3	1,2	1,2	96,8
www.kitekinto.hu	2	,8	,8	97,6
www.konfuciuszintezet.hu	1	,4	,4	98,0
xinhua	1	,4	,4	98,4
xinhua.cn	1	,4	,4	98,8
xinhua.com	1	,4	,4	99,2
xinhuanet.com	1	,4	,4	99,6
xinhuanet.com xinhuanet.com	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[2.] Az alábbi honlapokrol tajekozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	188	75,2	75,2	75,2
-	1	,4	,4	75,6
ázsiaportál	1	,4	,4	76,0
bbc	1	,4	,4	76,4
bbc.com	1	,4	,4	76,8
caixin.cn	1	,4	,4	77,2
Chinadaily	1	,4	,4	77,6
chinadaily.com.cn	1	,4	,4	78,0
cnn	1	,4	,4	78,4
economist	1	,4	,4	78,8
Economist	1	,4	,4	79,2
eltc konfuciusz intézet	1	,4	,4	79,6
gazdasági témájú honlapok	1	,4	,4	80,0
Guardian	1	,4	,4	80,4
http://cnbusinessnews.com/	1	,4	,4	80,8
http://news.baidu.com/	2	,8	,8	81,6
http://shanghaiist.com/	1	,4	,4	82,0
http://www.caixin.cn/	1	,4	,4	82,4
http://www.chinanews.com/	1	,4	,4	82,8

http://www.chinasmack.com/	1	,4	,4	83,2
http://www.konfuciuszintezet.hu	1	,4	,4	83,6
http://www.marketwatch.com/	1	,4	,4	84,0
http://www.sohu.com/	1	,4	,4	84,4
hvg	1	,4	,4	84,8
hvg.hu	4	1,6	1,6	86,4
index	2	,8	,8	87,2
index.hu	1	,4	,4	87,6
Index.hu	1	,4	,4	88,0
index.hu index.hu	1	,4	,4	88,4
inforadio.hu	1	,4	,4	88,8
kitekintő	1	,4	,4	89,2
Kitekintő	1	,4	,4	89,6
konfuciusz intézet	1	,4	,4	90,0
konfuciuszintezet.hu	2	,8	,8	90,8
kormany.hu	1	,4	,4	91,2
mno.hu	1	,4	,4	91,6
mti	1	,4	,4	92,0
MTI	1	,4	,4	92,4
Nol.hu	1	,4	,4	92,8
origo	2	,8	,8	93,6
Origo	1	,4	,4	94,0

origo.hu	4	1,6	1,6	95,6
portfolio.hu	1	,4	,4	96,0
tőzsdefórum	1	,4	,4	96,4
vg.hu	1	,4	,4	96,8
www.eastinfo.hu	1	,4	,4	97,2
www.index.hu	2	,8	,8	98,0
www.konficiusintezet.hu	1	,4	,4	98,4
www.origo.hu	1	,4	,4	98,8
www.shanghaidaily.com	2	,8	,8	99,6
www.sina.cn	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[3.] Az alábbi honlapokrol tajekozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	207	82,8	82,8	82,8
-	1	,4	,4	83,2
azsiacenter.hu	1	,4	,4	83,6
checkgame.info	1	,4	,4	84,0
chinadaily.cn	1	,4	,4	84,4
CNN	1	,4	,4	84,8
egyéb	1	,4	,4	85,2
hetivalasz.hu	1	,4	,4	85,6

hirado.hu	1	,4	,4	86,0
http://english.cntv.cn/01/index.shtml	1	,4	,4	86,4
http://kitekinto.hu	1	,4	,4	86,8
http://news.sogou.com	1	,4	,4	87,2
http://shanghaiist.com/	1	,4	,4	87,6
http://www.china-briefing.com/en/	1	,4	,4	88,0
http://www.haborumuveszete.hu	1	,4	,4	88,4
http://www.szdaily.com/	1	,4	,4	88,8
hvg	1	,4	,4	89,2
HVG	1	,4	,4	89,6
hvg.hu	1	,4	,4	90,0
hvg.hu Hvg.hu	1	,4	,4	90,4
index.hu	1	,4	,4	90,8
itdh	1	,4	,4	91,2
kinaon.com	1	,4	,4	91,6
kitekinto	1	,4	,4	92,0
kitekinto.hu	1	,4	,4	92,4
Mandiner	1	,4	,4	92,8
mti.hu	1	,4	,4	93,2
origo	2	,8	,8	94,0
penzcentrum.hu	1	,4	,4	94,4
people.com.cn	1	,4	,4	94,8

Portfolio	1	,4	,4	95,2
portfolio.hu	3	1,2	1,2	96,4
vg.hu	1	,4	,4	96,8
Vilaggazdasag	1	,4	,4	97,2
Wikipedia	1	,4	,4	97,6
wsj	1	,4	,4	98,0
www.chinadaily.com.cn	1	,4	,4	98,4
www.chinadigitaltimes.net	1	,4	,4	98,8
www.hetivalasz.hu	1	,4	,4	99,2
www.origo.hu	2	,8	,8	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[4.] Az alábbi honlapokrol tajekozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	231	92,4	92,4	92,4
-	1	,4	,4	92,8
cdwb.com.cn	1	,4	,4	93,2
cnn.com	1	,4	,4	93,6
http://europe.chinadaily.com.cn/	2	,8	,8	94,4
http://kitekinto.hu/	1	,4	,4	94,8
http://sg.yahoo.com/	1	,4	,4	95,2

http://www.chinadaily.com.cn/	1	,4	,4	95,6
http://www.hoover.org/publications/china	1	,4	,4	96,0
hvg.hu	1	,4	,4	96,4
index	1	,4	,4	96,8
kitekintő.hu	1	,4	,4	97,2
konfuciuszintezet.hu	1	,4	,4	97,6
nol.hu	1	,4	,4	98,0
Origo	1	,4	,4	98,4
penzcentrum	1	,4	,4	98,8
Világgazdaság	1	,4	,4	99,2
www.cnn.com	1	,4	,4	99,6
www.konfuciuszintezet.hu	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[5.] Az alábbi honlapokrol tajekozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	241	96,4	96,4	96,4
-	1	,4	,4	96,8
chinadaily.com.cn	1	,4	,4	97,2
http://www.atimes.com	1	,4	,4	97,6

http://www.bbc.co.uk/news/world/asia/	1	,4	,4	98,0
http://www.china-underground.com/	1	,4	,4	98,4
http://www.chinatour360.com/	1	,4	,4	98,8
Hvg	1	,4	,4	99,2
portfolio	1	,4	,4	99,6
www.hvg.hu	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[1.] Az alábbi újsagokból (nyomtatott információhordozókból) tájékozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	224	89,6	89,6	89,6
??????	1	,4	,4	90,0
Heti Világgazdaság	1	,4	,4	90,4
hvg	2	,8	,8	91,2
HVG	11	4,4	4,4	95,6
Konfuciusz Krónika	1	,4	,4	96,0
Magyar Nemzet	3	1,2	1,2	97,2
Metro	1	,4	,4	97,6
metropol	1	,4	,4	98,0
Napi Gazdaság	1	,4	,4	98,4

panorama	1	,4	,4	98,8
Panoráma	1	,4	,4	99,2
The Economist	1	,4	,4	99,6
Xin dao bao	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[2.] Az alábbi újsagokból (nyomtatott információhordozókból) tájékozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	238	95,2	95,2	95,2
Heti Válasz	1	,4	,4	95,6
Hvg	1	,4	,4	96,0
Kitekintő	1	,4	,4	96,4
Magyar Narancs	1	,4	,4	96,8
magyar nemzet	1	,4	,4	97,2
Metropol	1	,4	,4	97,6
Napi Gazdaság	1	,4	,4	98,0
News Week	1	,4	,4	98,4
Panoráma	1	,4	,4	98,8
Selyemút	1	,4	,4	99,2
VG	1	,4	,4	99,6
Világgazdaság	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[3.] Az alábbi újsagokból (nyomtatott információhordozókból) tájékozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	247	98,8	98,8	98,8
(kínai barátoktól kapott újságok, könyve	1	,4	,4	99,2
National Geographic	1	,4	,4	99,6
The Economist	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[4.] Az alábbi újsagokból (nyomtatott információhordozókból) tájékozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	247	98,8	98,8	98,8
Foldgomb	1	,4	,4	99,2
k ^.^)	1	,4	,4	99,6
Time	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[5.] Az alábbi újsagokból (nyomtatott információhordozókból) tájékozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	249	99,6	99,6	99,6
Spiegel	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

**Szokott-e a kínai tarsiadalommal kapcsolatos hirekről, esemenyekről
tájékozodni?**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nem, mostanaban legfeljebb veletlenül hallok ilyen hireket	53	21,2	25,6	25,6
	Igen, szoktam, de nem rendszeresen	100	40,0	48,3	73,9
	Igen, rendszeresen szoktam tájékozodni	53	21,2	25,6	99,5
	(Nem válaszolok erre a kérdésre)	1	,4	,5	100,0
	Total	207	82,8	100,0	
Missing	System	43	17,2		
Total		250	100,0		

**[Internetről] Milyen forrásból szokott a kínai tarsiadalommal
kapcsolatos hirekről, esemenyekről tájékozodni?**

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	109	43,6	43,6	43,6
Igen	141	56,4	56,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Újságból vagy egyéb nyomtatott kiadványból] Milyen forrásból szokott a kínai társadalommal kapcsolatos hírekről, eseményekről tájékozodni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	200	80,0	80,0	80,0
Igen	50	20,0	20,0	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[(Nem válaszolok erre a kérdésre)] Milyen forrásból szokott a kínai társadalommal kapcsolatos hírekről, eseményekről tájékozodni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	248	99,2	99,2	99,2
Igen	2	,8	,8	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[1.] Az alábbi honlapokrol tajekozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	173	69,2	69,2	69,2
-	4	1,6	1,6	70,8
a	1	,4	,4	71,2
az előzőkben megjelöltek	1	,4	,4	71,6
bbc	1	,4	,4	72,0
BBC	1	,4	,4	72,4
caixin.cn	1	,4	,4	72,8
cctv.cntv.hu	1	,4	,4	73,2
china.cn.com	1	,4	,4	73,6
chinadaily.com.cn	2	,8	,8	74,4
chinese.cn	1	,4	,4	74,8
Cnn	1	,4	,4	75,2
cri	1	,4	,4	75,6
douban	1	,4	,4	76,0
Economist	1	,4	,4	76,4
elte konfuciusz intézet	1	,4	,4	76,8
hirkereso	1	,4	,4	77,2
hírkereső	1	,4	,4	77,6
http://europe.chinadaily. com.cn/	2	,8	,8	78,4

http://hungarian.cri.cn/	1	,4	,4	78,8
http://news.baidu.com/	2	,8	,8	79,6
http://www.chinadaily.com.cn/	1	,4	,4	80,0
http://www.chinanews.com/	1	,4	,4	80,4
http://www.hoover.org/publications/china	1	,4	,4	80,8
http://www.konfuciuszintezet.hu	1	,4	,4	81,2
http://www.konfuciuszintezet.hu/	1	,4	,4	81,6
http://www.sohu.com/	1	,4	,4	82,0
hvg	3	1,2	1,2	83,2
hvg.hu	2	,8	,8	84,0
index	2	,8	,8	84,8
Index	1	,4	,4	85,2
index.hu	10	4,0	4,0	89,2
Index.hu	2	,8	,8	90,0
kínainfo	1	,4	,4	90,4
Konfuciusz Intézet honlapja	1	,4	,4	90,8
konfuciuszintezet.hu	4	1,6	1,6	92,4
Konfuciuszintezet.hu	1	,4	,4	92,8
ld. gazdaság	1	,4	,4	93,2
mno.hu	1	,4	,4	93,6

MTI	1	,4	,4	94,0
origo	1	,4	,4	94,4
wikipedia	1	,4	,4	94,8
winwen.baidu.com	1	,4	,4	95,2
www.cctv.cn	1	,4	,4	95,6
www.chinadigitaltimes.net	1	,4	,4	96,0
www.cnn.com	1	,4	,4	96,4
www.facebook.com	1	,4	,4	96,8
www.hirado.hu	1	,4	,4	97,2
www.hvg.hu	1	,4	,4	97,6
www.index.hu	1	,4	,4	98,0
www.kitekinto.hu	1	,4	,4	98,4
www.konfuciuszintezet.hu/	1	,4	,4	98,8
www.mtv.hu	1	,4	,4	99,2
xinhua	1	,4	,4	99,6
xinhua.cn	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[2.] Az alábbi honlapokrol tajekozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	206	82,4	82,4	82,4

-	1	,4	,4	82,8
azsiacenter.hu	1	,4	,4	83,2
b	1	,4	,4	83,6
BBC	1	,4	,4	84,0
cctv	1	,4	,4	84,4
CNN	1	,4	,4	84,8
cnn.com	1	,4	,4	85,2
economist	1	,4	,4	85,6
hírportálok	1	,4	,4	86,0
http://kitekinto.hu	1	,4	,4	86,4
http://news.sogou.com/	1	,4	,4	86,8
http://www.bbc.co.uk/news/	1	,4	,4	87,2
http://www.china.org.cn/	1	,4	,4	87,6
http://www.thechinabeat.org/	1	,4	,4	88,0
http://www.xinhuanet.com.cn/	1	,4	,4	88,4
http://xinhua.cn	2	,8	,8	89,2
hungarian.cri.cn	1	,4	,4	89,6
hvg	1	,4	,4	90,0
hvg.hu	1	,4	,4	90,4
HVG.hu	1	,4	,4	90,8
index	1	,4	,4	91,2
index.hu	2	,8	,8	92,0

inoradio.hu	1	,4	,4	92,4
kitekinto.hu	1	,4	,4	92,8
kitekintő	1	,4	,4	93,2
konfuciuszintezet.hu	2	,8	,8	94,0
mti	1	,4	,4	94,4
nyest.hu	1	,4	,4	94,8
origo	1	,4	,4	95,2
Origo	1	,4	,4	95,6
origo.hu	4	1,6	1,6	97,2
panoráma	1	,4	,4	97,6
plusz esetleg: Kitekintő, HVG	1	,4	,4	98,0
sg.yahoo.com	1	,4	,4	98,4
www.konfuciuszintezet.h u	1	,4	,4	98,8
www.origo.hu	1	,4	,4	99,2
www.sina.cn	1	,4	,4	99,6
xinkai001	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[3.] Az alábbi honlapokrol tajekozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	226	90,4	90,4	90,4

-	1	,4	,4	90,8
azsiatalk.com-cnn.com	1	,4	,4	91,2
chinadaily.cn	1	,4	,4	91,6
CNN	1	,4	,4	92,0
cnn.com	1	,4	,4	92,4
economist	1	,4	,4	92,8
facebook	1	,4	,4	93,2
http://cul.shangdu.com/	1	,4	,4	93,6
http://www.china-underground.com/	1	,4	,4	94,0
hvg.hu	1	,4	,4	94,4
index	1	,4	,4	94,8
index.hu	1	,4	,4	95,2
kínai oldalak	1	,4	,4	95,6
kinaon.com	1	,4	,4	96,0
konfuciuszintezet.hu	2	,8	,8	96,8
Magyar Külügyi Intézet... egyéb hiteles	1	,4	,4	97,2
mti.hu	1	,4	,4	97,6
Shanghaiist	1	,4	,4	98,0
vg.hu	1	,4	,4	98,4
Wikipedia	1	,4	,4	98,8
wsj	1	,4	,4	99,2
www.bbc.co.uk/news/world/asia	1	,4	,4	99,6

www.hetivalasz.hu	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[4.] Az alábbi honlapokról tájékozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	245	98,0	98,0	98,0
-	1	,4	,4	98,4
bbc	1	,4	,4	98,8
cnn.com	1	,4	,4	99,2
http://shanghaiist.com/	1	,4	,4	99,6
magyar források	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[5.] Az alábbi honlapokról tájékozodom:

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

[1.] Az alábbi újsagokból (nyomtatott információhordozókból) tájékozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	229	91,6	91,6	91,6
????	1	,4	,4	92,0
A távolkeleti intézet könyvtárát bújom.	1	,4	,4	92,4
HetiVálasz	1	,4	,4	92,8
hvg	1	,4	,4	93,2
HVG	5	2,0	2,0	95,2
Konfuciusz Krónika	3	1,2	1,2	96,4
könyvekből	1	,4	,4	96,8
Magyar Nemzet	1	,4	,4	97,2
Metro	1	,4	,4	97,6
Metropol	1	,4	,4	98,0
Népszabadság	1	,4	,4	98,4
panoráma	1	,4	,4	98,8
Xin dao bao	1	,4	,4	99,2
xindaobao	2	,8	,8	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[2.] Az alábbi újsagokból (nyomtatott információhordozókból) tájékozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent

Valid	243	97,2	97,2	97,2
Heti Válasz	1	,4	,4	97,6
HVG	1	,4	,4	98,0
IPM	1	,4	,4	98,4
könyvek	1	,4	,4	98,8
Magyar Narancs	1	,4	,4	99,2
Panorama	1	,4	,4	99,6
Panoráma	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[3.] Az alábbi újsagokból (nyomtatott információhordozókból) tájékozodom:

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

[4.] Az alábbi újsagokból (nyomtatott információhordozókból) tájékozodom:

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

[5.] Az alábbi újsagokból (nyomtatott információhordozókból) tájékozodom:

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

Szokott-e a kínai kultúrával kapcsolatos hírekről, eseményekről tájékozodni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nem, mostanában legfeljebb véletlenül hallok ilyen híreket	64	25,6	31,2	31,2
Igen, szoktam, de nem rendszeresen	90	36,0	43,9	75,1
Igen, rendszeresen szoktam tájékozodni	49	19,6	23,9	99,0
(Nem válaszolok erre a kérdésre)	2	,8	1,0	100,0
Total	205	82,0	100,0	
Missing System	45	18,0		
Total	250	100,0		

[Internetről] Milyen forrásból szokott a kínai kultúrával kapcsolatos hírekről, eseményekről tájékozodni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kiválasztva	131	52,4	52,4	52,4
Igen	119	47,6	47,6	100,0

[Internetről] Milyen forrásból szokott a kínai kultúrával kapcsolatos hírekről, eseményekről tájékozódni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nincs kivalasztva	131	52,4	52,4	52,4
Igen	119	47,6	47,6	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Újságból vagy egyéb nyomtatott kiadványból] Milyen forrásból szokott a kínai kultúrával kapcsolatos hírekről, eseményekről tájékozódni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	199	79,6	79,6	79,6
Igen	51	20,4	20,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[(Nem válaszolok erre a kérdésre)] Milyen forrásból szokott a kínai kultúrával kapcsolatos hírekről, eseményekről tájékozódni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	244	97,6	97,6	97,6
Igen	6	2,4	2,4	100,0

[(Nem válaszolok erre a kérdésre)] Milyen forrásból szokott a kínai kultúrával kapcsolatos hírekről, eseményekről tájékozodni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nincs kivalasztva	244	97,6	97,6	97,6
Igen	6	2,4	2,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[1.] Az alábbi honlapokról tájékozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	195	78,0	78,0	78,0
-	4	1,6	1,6	79,6
baidu.com	1	,4	,4	80,0
cctv	1	,4	,4	80,4
china radio international	1	,4	,4	80,8
chinese.cn	1	,4	,4	81,2
chineseculture.about.com	1	,4	,4	81,6
chinespod.com	1	,4	,4	82,0
confucius online	1	,4	,4	82,4
douban	1	,4	,4	82,8
eastinfo.hu	1	,4	,4	83,2
hírkereső	1	,4	,4	83,6

http://blog.sina.com.cn/ twocold	1	,4	,4	84,0
http://cul.shangdu.com/	1	,4	,4	84,4
http://english.cntv.cn/0 1/index.shtml	1	,4	,4	84,8
http://hungarian.cri.cn/	1	,4	,4	85,2
http://news.sogou.com/	1	,4	,4	85,6
http://www.bbc.co.uk/n ews/	1	,4	,4	86,0
http://www.china.org.cn /	1	,4	,4	86,4
http://www.chinatoday.c om/culture/a.htm	1	,4	,4	86,8
http://www.culture.sh.c n/English/	1	,4	,4	87,2
http://www.konfuciuszin tezet.hu	2	,8	,8	88,0
http://www.konfuciuszin tezet.hu/	1	,4	,4	88,4
hungarian.cri.cn	1	,4	,4	88,8
index.hu	1	,4	,4	89,2
Index.hu	1	,4	,4	89,6
kinaiinfo	1	,4	,4	90,0
kinaon.com	1	,4	,4	90,4
konfuciusz intézet	1	,4	,4	90,8
Konfuciusz Intézet honlapja	1	,4	,4	91,2
konfuciuszinternet.hu	1	,4	,4	91,6

konfuciuszintezet.hu	8	3,2	3,2	94,8
ld. gazdaság	1	,4	,4	95,2
Origo	1	,4	,4	95,6
Rádió Klasszik	1	,4	,4	96,0
www.cctv.cn	1	,4	,4	96,4
www.cnn.com	1	,4	,4	96,8
www.facebook.com	1	,4	,4	97,2
www.hvg.hu	1	,4	,4	97,6
www.kitekinto.hu	1	,4	,4	98,0
www.konfuciuszintezet.hu	2	,8	,8	98,8
www.startlap.hu	1	,4	,4	99,2
xinhua	1	,4	,4	99,6
xinhua.cn	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[2.] Az alábbi honlapokrol tajekozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	225	90,0	90,0	90,0
-	1	,4	,4	90,4
chinadaily.com	1	,4	,4	90,8
chinadaily.com.cn	1	,4	,4	91,2
chinese.cn	1	,4	,4	91,6

elte konfuciusz intézet	1	,4	,4	92,0
ELTE Konfuciusz Intézet honlapja	1	,4	,4	92,4
http://europe.chinadaily.com.cn/	2	,8	,8	93,2
http://www.konfuciuszintezet.hu/	1	,4	,4	93,6
http://www.sohu.com/	1	,4	,4	94,0
HVG.hu	1	,4	,4	94,4
Index	1	,4	,4	94,8
index.hu	2	,8	,8	95,6
kina.lap.hu	1	,4	,4	96,0
mti	1	,4	,4	96,4
origo.hu	1	,4	,4	96,8
wikipedia.com	1	,4	,4	97,2
www.abandonthecube.com	1	,4	,4	97,6
www.fn.hu	1	,4	,4	98,0
www.google.com	1	,4	,4	98,4
www.kitekinto.hu	1	,4	,4	98,8
www.origo.hi	1	,4	,4	99,2
www.sina.cn	1	,4	,4	99,6
xinkai001	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[3.] Az alábbi honlapokról tájékozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	237	94,8	94,8	94,8
-	1	,4	,4	95,2
cctv	1	,4	,4	95,6
cri	1	,4	,4	96,0
http://www.china.org.cn/	1	,4	,4	96,4
hungarian.cri.cn	1	,4	,4	96,8
index	1	,4	,4	97,2
itdh	1	,4	,4	97,6
mti.hu	1	,4	,4	98,0
origo.hu	1	,4	,4	98,4
www.facebook.com	1	,4	,4	98,8
www.origo.hu	1	,4	,4	99,2
zhaoman.blogspot.com	1	,4	,4	99,6
zhongwen.com	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[4.] Az alábbi honlapokról tájékozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	247	98,8	98,8	98,8

-	1	,4	,4	99,2
bbc	1	,4	,4	99,6
levelezopartner utjan	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

**[5.] Az alábbi honlapokrol
tájékozodom:**

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

[1.] Az alábbi újsagokbol (nyomtatott információhordozokbol) tájékozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	228	91,2	91,2	91,2
-	1	,4	,4	91,6
HetiVálasz	1	,4	,4	92,0
HVG	5	2,0	2,0	94,0
IPM	1	,4	,4	94,4
kínai szakos kurzusok önmagukban elegek	1	,4	,4	94,8
Konfuciusz kiadványok	1	,4	,4	95,2
Konfuciusz krónika	1	,4	,4	95,6

Konfuciusz Krónika	4	1,6	1,6	97,2
konfuciuszintezet.hu	1	,4	,4	97,6
magazinok	1	,4	,4	98,0
panoráma	3	1,2	1,2	99,2
Panoráma	1	,4	,4	99,6
xindaobao	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[2.] Az alábbi újságokból (nyomtatott információhordozókból) tájékozodom:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	244	97,6	97,6	97,6
Heti Válasz	1	,4	,4	98,0
Magyar Narancs	1	,4	,4	98,4
Panorama	1	,4	,4	98,8
Panoráma	1	,4	,4	99,2
Régi könyvek	1	,4	,4	99,6
Selyemút	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[3.] Az alábbi újságokból (nyomtatott információhordozókból) tájékozodom:

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

[4.] Az alábbi újságokból (nyomtatott információhordozókból) tájékozodom:

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

[5.] Az alábbi újságokból (nyomtatott információhordozókból) tájékozodom:

	Frequency	Percent
Missing System	250	100,0

Szokott-e kínai ismerősökkel, barátokkal interneten keresztül levelezni, vagy más internetes eszközzel kapcsolatot tartani?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Igen	92	36,8	46,0	46,0
Nem	108	43,2	54,0	100,0
Total	200	80,0	100,0	
Missing System	50	20,0		
Total	250	100,0		

Munkavegzes soran használja-e kínai nyelvtudását és Kínával kapcsolatos ismereteit?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Igen, rendszeresen	45	18,0	22,5	22,5
Igen, alkalmanként	45	18,0	22,5	45,0
Nem	107	42,8	53,5	98,5
(Nem válaszolok erre a kérdésre)	3	1,2	1,5	100,0
Total	200	80,0	100,0	
Missing System	50	20,0		
Total	250	100,0		

Átlagosan mennyi a munkavegzesből származó havi netto jövedelme?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nem dolgozom	54	21,6	27,1	27,1
40000 Ft alatt	20	8,0	10,1	37,2
40000â€"80000 Ft	17	6,8	8,5	45,7
80000â€"120000 Ft	12	4,8	6,0	51,8
120000â€"160000 Ft	14	5,6	7,0	58,8
160000â€"200000 Ft	8	3,2	4,0	62,8
200000- 240000 Ft	7	2,8	3,5	66,3

240000 Ft felett	13	5,2	6,5	72,9
(Nem válaszolok erre a kérdésre)	54	21,6	27,1	100,0
Total	199	79,6	100,0	
Missing System	51	20,4		
Total	250	100,0		

Tervezi-e, hogy a jövőben (is) olyan munkahelyet választ, ahol használhatja kínai nyelvtudását és Kínával kapcsolatos ismereteit?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Igen, mindenképpen ilyen munkahelyet fogok keresni	80	32,0	40,2	40,2
Igen, ha adódik ilyen lehetőség	96	38,4	48,2	88,4
Nem	21	8,4	10,6	99,0
(Nem válaszolok erre a kérdésre)	2	,8	1,0	100,0
Total	199	79,6	100,0	
Missing System	51	20,4		
Total	250	100,0		

Járt-e már kínai nyelvterületen?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Igen, turistaként vagy üzleti úton	31	12,4	15,6	15,6
	Igen, diakként legalább egy hónapig ott tanultam	41	16,4	20,6	36,2
	Igen, egyéb módon	14	5,6	7,0	43,2
	Nem	113	45,2	56,8	100,0
	Total	199	79,6	100,0	
Missing	System	51	20,4		
Total		250	100,0		

Ön szerint előnyt jelent-e a kínai nyelvtudás a munkaerőpiacon?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Jelentős előnyt jelent	111	44,4	55,8	55,8
	Nemi előnyt jelent	76	30,4	38,2	94,0
	Nem jelent előnyt	11	4,4	5,5	99,5
	(Nem válaszolok erre a kérdésre)	1	,4	,5	100,0
	Total	199	79,6	100,0	
Missing	System	51	20,4		
Total		250	100,0		

Beszél-e Ön legalább alapszinten- a kínai mellett- mas idegen nyelvet?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nem	3	1,2	1,5	1,5
	Igen	195	78,0	98,0	99,5
	(Nem válaszolok erre a kérdésre)	1	,4	,5	100,0
	Total	199	79,6	100,0	
Missing	System	51	20,4		
Total		250	100,0		

[Angol] Mely idegen nyelveket beszeli legalább alapszinten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nincs kivalasztva	61	24,4	24,4	24,4
	Igen	189	75,6	75,6	100,0
	Total	250	100,0	100,0	

[Nemet] Mely idegen nyelveket beszeli legalább alapszinten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nincs kivalasztva	157	62,8	62,8	62,8

Igen	93	37,2	37,2	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Francia] Mely idegen nyelveket beszeli legalabb alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	212	84,8	84,8	84,8
Igen	38	15,2	15,2	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Spanyol] Mely idegen nyelveket beszeli legalabb alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	227	90,8	90,8	90,8
Igen	23	9,2	9,2	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Olasz] Mely idegen nyelveket beszeli legalabb alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent

Valid	Nincs kivalasztva	234	93,6	93,6	93,6
	Igen	16	6,4	6,4	100,0
	Total	250	100,0	100,0	

[Orosz] Mely idegen nyelveket beszeli legalabb alapszinten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nincs kivalasztva	224	89,6	89,6	89,6
	Igen	26	10,4	10,4	100,0
	Total	250	100,0	100,0	

[Cseh] Mely idegen nyelveket beszeli legalabb alapszinten?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nincs kivalasztva	247	98,8	98,8	98,8
	Igen	3	1,2	1,2	100,0
	Total	250	100,0	100,0	

[Portugal] Mely idegen nyelveket beszeli legalabb alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	249	99,6	99,6	99,6
Igen	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Szlovák] Mely idegen nyelveket beszeli legalabb alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	248	99,2	99,2	99,2
Igen	2	,8	,8	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Roman] Mely idegen nyelveket beszeli legalabb alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	246	98,4	98,4	98,4
Igen	4	1,6	1,6	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Szerb vagy horvat] Mely idegen nyelveket beszeli legalabb alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	247	98,8	98,8	98,8
Igen	3	1,2	1,2	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Ukran] Mely idegen nyelveket beszeli legalabb alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	249	99,6	99,6	99,6
Igen	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Szloven] Mely idegen nyelveket beszeli legalabb alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	250	100,0	100,0	100,0

[Gorog] Mely idegen nyelveket beszeli legalabb alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kiválasztva	250	100,0	100,0	100,0

[Holland vagy flamand] Mely idegen nyelveket beszeli legalább alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kiválasztva	247	98,8	98,8	98,8
Igen	3	1,2	1,2	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Sved] Mely idegen nyelveket beszeli legalább alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kiválasztva	250	100,0	100,0	100,0

[Finn] Mely idegen nyelveket beszeli legalább alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kiválasztva	247	98,8	98,8	98,8

Igen	3	1,2	1,2	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Norveg] Mely idegen nyelveket beszeli legalabb alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kiválasztva	249	99,6	99,6	99,6
Igen	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Dan] Mely idegen nyelveket beszeli legalabb alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kiválasztva	249	99,6	99,6	99,6
Igen	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[[Nem válaszolok erre a kérdésre]] Mely idegen nyelveket beszeli legalabb alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent

[(Nem válaszolok erre a kérdésre)] Mely idegen nyelveket beszeli legalabb alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kiválasztva	250	100,0	100,0	100,0

[Egyeb] Mely idegen nyelveket beszeli legalabb alapszinten?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	220	88,0	88,0	88,0
arab	1	,4	,4	88,4
Arab	1	,4	,4	88,8
bolgár	1	,4	,4	89,2
észt	1	,4	,4	89,6
héber	2	,8	,8	90,4
indonéz	1	,4	,4	90,8
Indonéz	1	,4	,4	91,2
Japan	1	,4	,4	91,6
japán	8	3,2	3,2	94,8
Japán	4	1,6	1,6	96,4
japán, koreai	3	1,2	1,2	97,6
koreai	1	,4	,4	98,0
Magyar	1	,4	,4	98,4
mongol	2	,8	,8	99,2

szuahéli	1	,4	,4	99,6
vietnámi	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Mióta tanul kínaiul?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Most kezdtem vagy legfeljebb két hete	15	6,0	7,5	7,5
Kevesebb, mint három hónapja, de több, mint két hete	42	16,8	21,1	28,6
3-6 hónapja	23	9,2	11,6	40,2
6-12 hónapja	15	6,0	7,5	47,7
2 éve	30	12,0	15,1	62,8
3 éve	27	10,8	13,6	76,4
4 éve	12	4,8	6,0	82,4
5-7 éve	12	4,8	6,0	88,4
7-10 éve	7	2,8	3,5	92,0
10-nél több éve	13	5,2	6,5	98,5
(Nem válaszolok erre a kérdésre)	3	1,2	1,5	100,0
Total	199	79,6	100,0	
Missing System	51	20,4		
Total	250	100,0		

Milyen fokon használja a kínai nyelvet?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Meg nem vagyok alapfokon	87	34,8	43,7	43,7
	Alapfokon	30	12,0	15,1	58,8
	Közepfokon	58	23,2	29,1	87,9
	Felsőfokon	23	9,2	11,6	99,5
	Anyanyelvi szinten	1	,4	,5	100,0
	Total	199	79,6	100,0	
Missing	System	51	20,4		
Total		250	100,0		

Van-e az előbbi kérdésben megadott nyelvhasznalati szintű nyelvvizsgálata?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nincs nyelvvizsgam kínai nyelvből	128	51,2	64,3	64,3
	Az általam megjelolt szintnel alacsonyabb fokú nyelvvizsgam van	22	8,8	11,1	75,4
	Az általam megjelolt szintnek megfelelő fokú nyelvvizsgam van	48	19,2	24,1	99,5

(Nem válaszolok erre a kérdésre)	1	,4	,5	100,0
Total	199	79,6	100,0	
Missing System	51	20,4		
Total	250	100,0		

Ön szerint növekedni fog-e a kínai munkaadók jelenlete Magyarországon a következő 5 évben?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Jelentősen növekedni fog	94	37,6	47,2	47,2
Kis mértékben növekedni fog	86	34,4	43,2	90,5
Nem fog változni	8	3,2	4,0	94,5
Csökkenni fog	7	2,8	3,5	98,0
(Nem válaszolok erre a kérdésre)	4	1,6	2,0	100,0
Total	199	79,6	100,0	
Missing System	51	20,4		
Total	250	100,0		

Ön szerint a következő 5 évben növekedni fog-e Magyarországon azon állások száma, ahol elvárast jelent a kínai nyelvtudás?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Jelentősen növekedni fog	66	26,4	33,5	33,5
	Kis mértékben növekedni fog	98	39,2	49,7	83,2
	Nem fog változni	28	11,2	14,2	97,5
	Csökkenni fog	1	,4	,5	98,0
	(Nem válaszolok erre a kérdésre)	4	1,6	2,0	100,0
	Total	197	78,8	100,0	
Missing	System	53	21,2		
Total		250	100,0		

[Á%ordekelt a kínai nyelv, kultúra] Miert kezdett el kínaiul tanulni?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nincs kiválasztva	98	39,2	39,2	39,2
	Igen	152	60,8	60,8	100,0
	Total	250	100,0	100,0	

[Személyes (családi, partner-) kapcsolat miatt] Miert kezdett el kínaiul tanulni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	223	89,2	89,2	89,2
Igen	27	10,8	10,8	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Munkavállalasi lehetőségek bővülése miatt] Miert kezdett el kinaiul tanulni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	168	67,2	67,2	67,2
Igen	82	32,8	32,8	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Saját vállalkozásom fejlesztése miatt] Miert kezdett el kinaiul tanulni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kivalasztva	240	96,0	96,0	96,0
Igen	10	4,0	4,0	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[(Nem válaszolok erre a kérdésre)] Miert kezdett el kínaiul tanulni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nincs kiválasztva	249	99,6	99,6	99,6
Igen	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

[Egyeb] Miert kezdett el kínaiul tanulni?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	234	93,6	93,6	93,6
A 70es évek Magyarországn Kínáról álmodni olyan volt, mint egy úrutazásról álmodni	1	,4	,4	94,0
delkelet-ázsiai kulturakba valo melyebb betekintes vegett	1	,4	,4	94,4
egyetemi éveim alatt már tanultam	1	,4	,4	94,8
harcművészet	1	,4	,4	95,2
így hozta az élet	1	,4	,4	95,6
ingyenes lehetőség	1	,4	,4	96,0
ingyenes tanfolyam	2	,8	,8	96,8
kutatásom miatt	1	,4	,4	97,2
második keleti nyelv	2	,8	,8	98,0

mert ott voltam	1	,4	,4	98,4
mert van	1	,4	,4	98,8
nyelvészeti szempontból is érdekes, hasznos nyelv gazdaságilag	1	,4	,4	99,2
pénz	1	,4	,4	99,6
véletlenül	1	,4	,4	100,0
Total	250	100,0	100,0	

Tervezi-e Ön, hogy a jövőben kínai nyelvterületen vállal munkát?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Igen, mindenképpen torekedni fogok erre	46	18,4	23,5	23,5
Igen, ha adódik ilyen lehetőség	105	42,0	53,6	77,0
Nem	44	17,6	22,4	99,5
(Nem válaszolok erre a kerdesre)	1	,4	,5	100,0
Total	196	78,4	100,0	
Missing System	54	21,6		
Total	250	100,0		

Tervezi-e Ön, hogy a jövőben kulfoldon, kínai nyelvterületen kívül vállal munkát?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Igen, mindenképpen torekedni fogok erre	33	13,2	16,8	16,8
	Igen, ha adódik ilyen lehetőség	117	46,8	59,7	76,5
	Nem	45	18,0	23,0	99,5
	(Nem válaszlok erre a kérdésre)	1	,4	,5	100,0
	Total	196	78,4	100,0	
Missing	System	54	21,6		
Total		250	100,0		

Tapasztalatai szerint a kínai nyelv...

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Joval nehezebb, mint korábban gondolta	32	12,8	16,3	16,3
	Valamivel nehezebb, mint korábban gondolta	21	8,4	10,7	27,0
	Ő%öppen olyan nehéz, mint korábban gondolta	69	27,6	35,2	62,2
	Valamivel könnyebb, mint korábban gondolta	60	24,0	30,6	92,9
	Joval könnyebb, mint korábban gondolta	14	5,6	7,1	100,0
	Total	196	78,4	100,0	

Missing	System	54	21,6		
Total		250	100,0		

Tervezi-e, hogy a jelenlegi képzési program (szakirány, nyelvtanfolyam, kurzus) után is folytatja a kínai nyelv-tanulást?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Igen, mindenképpen folytatni fogom a kínai nyelv-tanulást	162	64,8	82,7	82,7
	Talan, ha adódik ilyen lehetőség	25	10,0	12,8	95,4
	Egyelőre nem tervezem a kínai tanulás folytatását	9	3,6	4,6	100,0
	Total	196	78,4	100,0	
Missing	System	54	21,6		
Total		250	100,0		

Mennyire elégedett Ön azzal a kínai nyelvi képzéssel (tanfolyammal, szakkal, orával), ahol jelenleg kínaiul tanul? (Ha jelenleg nem tanul kínaiul, akkor a legutóbb Ön által látogatott programot értékelje!)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Teljes mértékben elégedett vagyok	106	42,4	54,1	54,1
	Inkább elégedett vagyok	66	26,4	33,7	87,8

Inkább elegendetlen vagyok	15	6,0	7,7	95,4
Nagyon elegendetlen vagyok	4	1,6	2,0	97,4
(Nem válaszolok erre a kérdésre)	5	2,0	2,6	100,0
Total	196	78,4	100,0	
Missing System	54	21,6		
Total	250	100,0		